

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 17. JULIJA 1975

ŠTEVILKA: 28. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju št. 421/1-72

PROIZVODNJA SLOVENSkih ŽELEZARN V JUNIJU IN V PRVEM POLLETJU 1975

Prvih šest mesecev letošnjega leta je za nami. Štirje meseci z odličnimi rezultati in dva sorazmerno dobra. Pri taki oceni mora biti tudi polletje uspešno. Letos imamo tri odstotke več zaposlenih, kot je znašalo poprečje zaposlenih v lanskem letu. Dosedanja letošnja proizvodnja surovega jekla je za nekaj več kot 26.000 ton ali 7 % večja od dosežka v prvih šestih mesecih lani. Blagovna proizvodnja je za 34.000 ton večja, kot v istem obdobju lani, kar je deset odstotkov več, kot v lanskem prvem polletju. Povečanje produktivnosti je gotovo eden osnovnih in najpomembnejših uspehov dela kolektivov delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne v letošnjem prvem polletju, kar pomeni tudi dobro osnovo da dosežemo postavljene cilje poslovanja v tekočem letu.

Sam mesec junij že v vseh preteklih letih ni bil kaj prida in tudi letošnji ni bil najboljši, vendar boljši od lanskega. V juniju prične vročina, letni dopusti in vrsta drugih vplivov na odsotnost z dela. Posebne vročine, vsaj v daljšem obdobju letos v juniju ni bilo, odsotnost je pa mar-

sikje znižala možne proizvodne uspehe. Poleg povečane odsotnosti je bilo še več drugih težav.

Na Jesenicah so imeli v teku popravilo plavža štev. I, ki je bilo končano pred načrtovanim rokom, kot smo to že napovedali. Uporaba hladnega vložka pa razumljivo bistveno znižuje produktivnost SM peči, ki so imele poleg tega zaradi slabše kvalitete ognjevzdržnega materiala več popravil, kot so načrtovali. To je bil tudi vzrok da so morali nekaj dni obratovati samo s štirimi pečmi.

Junija je sprva izgledalo, da bomo imeli precej obsežne redukcije električne energije. Nekaj jih je tudi bilo, k sreči pa ne toliko, kot so napovedovali. Pri proizvodnji se izgubljena ura ne da več ujeti posebno tam ne, kjer je neprekinjeno obratovanje zaradi štirizmenskega dela.

Junija so se izdatno znižale zaloge starega železa, kar pa ga je prihajalo, je bilo slabše kvalitete. Večkrat zakladanje obločnih električnih peči znižuje proizvodnjo. Manjša proizvodnja jekla pomeni tudi pomanjkanje vložka za nadaljnjo predelavo, kar je bilo še posebno občutno na Jesenicah, kjer je zaloga ingotov za valjarno bluming praktično skopnela. Zaradi večje okvare nastavne (Nadaljevanje na 2. strani)

OSEBNI DOHODEK V JUNIJU V ZAČRTANIH OKVIRJIH

Za nami je izplačilo osebnih dohodkov za mesec junij in vsak posameznik si je že na jasnem ali je le-ta boljši ali slabši od predhodnega meseca. Ker ima na plačilnem listku tudi vsak razčlenjeno iz katerih elementov se osebni dohodek sestoji, bo vsak zase tudi na hitro opravil primerjavo. Brez dvoma pa bo tudi vsak lahko dobil določeno povezavo med rezultati dela v svojem obratu, številom opravljenih ur in ostalimi elementi, ki se v obračunu še pojavljajo.

Ker pa Železar ni namenjen samo nam, ki smo z dogajanjem v Železarni seznanjeni že pri vsakodnevnem delu, pač pa predstavlja že širše informacijsko sredstvo, po katerem radi posegajo tudi naši prijatelji, predvsem tisti, ki so bili pred kratkim še med nami, je prav, da tudi za te damo kratko informacijo o gibanju osebnih dohodkov. Najprvo si oglejmo več ali manj standardne podatke.

Kot je razvidno iz razpredelnice, smo v mesecu juniju dosegli izplačilo, ki je le 18,00 din ali 0,50 % višje od predhodnega meseca maja, ki je bil »bogatejši« za dva praznika in približno šest ur. Kot edini pozitivni element, ki je sicer vplival na to, da se je osebni dohodek povečal je bilo petodstotno povečanje obračunskih postavk. Drugače pa se je v juniju nabralo več negativnih stvari, ki osebni dohodek zmanjšujejo.

Poleg že omenjenega manjšega števila plačanih ur, kar se posebno pozna v TOZD Talilnice in TOZD VET, je bil dosežen za 0,46 % nižji učinek, dalje za odstotek nižja stika (Nadaljevanje na 2. strani)

MIKA ŠPILJAK NA OBISKU V ŽELEZARNI

V sredo 16. julija je delovni kolektiv naše Železarne obiskal predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije in član centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije Mika Špiljak. V dopoldanskih urah se je udeležil razgovorov na upravi podjetja, zatem pa si je ogledal novogradnjo in valjarno bluming-štekel na Beli. Predstavniki naše tovarne so predsednika Špiljaka seznanili s problematiko tovarne in z razvojem del pri izgradnji nove hladne valjarne na Beli.

V popoldanskih urah se je v spodnjih prostorih Kazine sestal politični aktiv, na katerem je predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak govoril o aktualnih vprašanjih sodelovanja Zveze komunistov Jugoslavije z drugimi komunističnimi strankami.

GOSPODARSKA GIBANJA V SR SLOVENIJI

V Poročevalcu (štev. 14/I) so objavili Analizo tekočih gospodarskih gibanj in izvajanj nalog iz resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1975. Sedaj obravnavajo gospodarska gibanja na vseh ravneh, med drugim tudi zbor združenega dela skupščine občine Jesenice, ki zaseda danes.

Gradivo o tekočih gospodarskih gibanjih in izvajanju nalog resolucije, ki je objavljeno v Poročevalcu, je sestavljeno iz osnovne analize globalnega razvoja gospodarstva in družbenih dejavnosti ter skupne in splošne porabe v prvih petih mesecih ter iz posameznih analiz, ki obravnavajo nekatere temeljne cilje in naloge resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije.

Po resoluciji je težišče politike družbenoekonomskega razvoja v letu 1975 usmerjeno na:

- nadaljnje uveljavljanje samoupravljanja na vseh področjih združenega dela,
- dinamično gospodarsko aktivnost,
- zmanjšanje nesorazmerja med uvozom in izvozom,
- povečanje reprodukcijske sposobnosti gospodarstva,
- obvladovanje vseh oblik porabe v okviru razpoložljivih sredstev,
- izvajanje prednostnih nalog na področju gospodarstva in družbenih dejavnosti ter
- hitrejši razvoj manj razvitih območij.

Če ocenjujemo trenutna gospodarska gibanja v slovenskem in jugoslovanskem prostoru statično in pracično, je ocena v primerjavi z drugimi državami ugodna: visoka proizvodnja, hitra rast zaposlenosti ter velik obseg investicij. Če pa gledamo dinamično, ker se trendi in tendence v zadnjem letu spreminjajo, je slika ravno obratna: stopnja rasti proizvodnje, produktivnosti dela, izvoza in investicij upada, cene na drobno in življenjski stroški pa rastejo. Vendar je v večini zahodnih držav že dosežena najnižja točka v recesiji in se že kažejo predhodni znanilci postopnega oživiljanja gospodarstva, pri nas pa bo val recesije še vplival na znižanje gospodarske rasti.

(Nadaljevanje na 4. strani)

OBSEŽEN DNEVNI RED NA DANAŠNJIH SEJAH VSEH TREH ZBOROV OBČINSKE SKUPŠČINE

Na današnjih ločenih sejah vseh treh zborov občinske skupščine Jesenice, je poleg dveh rednih točk dnevnega reda, to je potrditev zapisnika zadnje seje in delegatskih vprašanj, predloženih še dvanajst točk dnevnega reda. Zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor bodo obravnavali naslednja vprašanja:

- analiza o gibanju v gospodarstvu občine v prvem tromesečju letošnjega leta. Gradivo za to sejo so delegati prejeli že za predhodne seje zborov, na kateri so preložili to obravnavo na današnje seje;
- družbeni dogovor o osebnih dohodkih voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju. Le-ta določa osnove in merila za določanje osebnih prejemkov, povračila, ki se obračunavajo v breme materialnih stroškov in ostala povračila, kot so odpravnina ob odhodu v pokoj, plačilo za dežurstvo in podobno. Družbeni dogovor sprejema skupščina SRS, vse občinske skupščine, skupščina mesta Ljubljana in delegati voljenih in imenovanih funkcionarjev v pravosodju;
- statut naravnega zdravilišča Triglav v Mojstrani, h kateremu morata dati svoje soglasje zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti;
- statutarni sklep samoupravne kulturne skupnosti Jesenice, h kateremu morajo dati zbori svoje soglasje;
- poročilo o stanju, problematiki in delu občinskega sodišča na Jesenicah za leto 1973 in 1974;
- poročilo občinskega javnega tožilstva v Radovljici, ki deluje tudi za območje jesijske občine, o problematiki s področja odkrivanja in zatiranja klasične, gospodarske in politične kriminalitete v letu 1974;
- poročilo občinskega javnega pravobranilstva Kranj, ki deluje za območje občin Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin;
- poročilo občinskega sodnika za prekrške za občino Jesenice;
- predlog odloka o javnem redu in miru v občini Jesenice, ki je predlagan zborom v sprejem;
- predlog odloka o obveznem odlaganju in odvozu smeti, ki je predlagan zborom v potrditev;
- nekatera imenovanja in volitve.

AKTUALNI PROBLEMI PRI URESNIČEVANJU DELEGATSKEGA SISTEMA

Mislim, da problematika v zvezi z delegatskim sistemom pri nas v Železarni skoraj ni specifična, ampak se bolj ali manj srečujemo s takimi vprašanji kot v drugih organizacijah ali skupnostih, čeprav si prizadevamo, da bi zanje našli kar najadekvatnejše rešitve. Izoblikovale so se nekako tri skupine problemov, ki jih rešujemo ponekod z večjo, drugje pa s manjšo uspešnostjo.

ODNOS DELEGAT - DELAVCI V TOZD

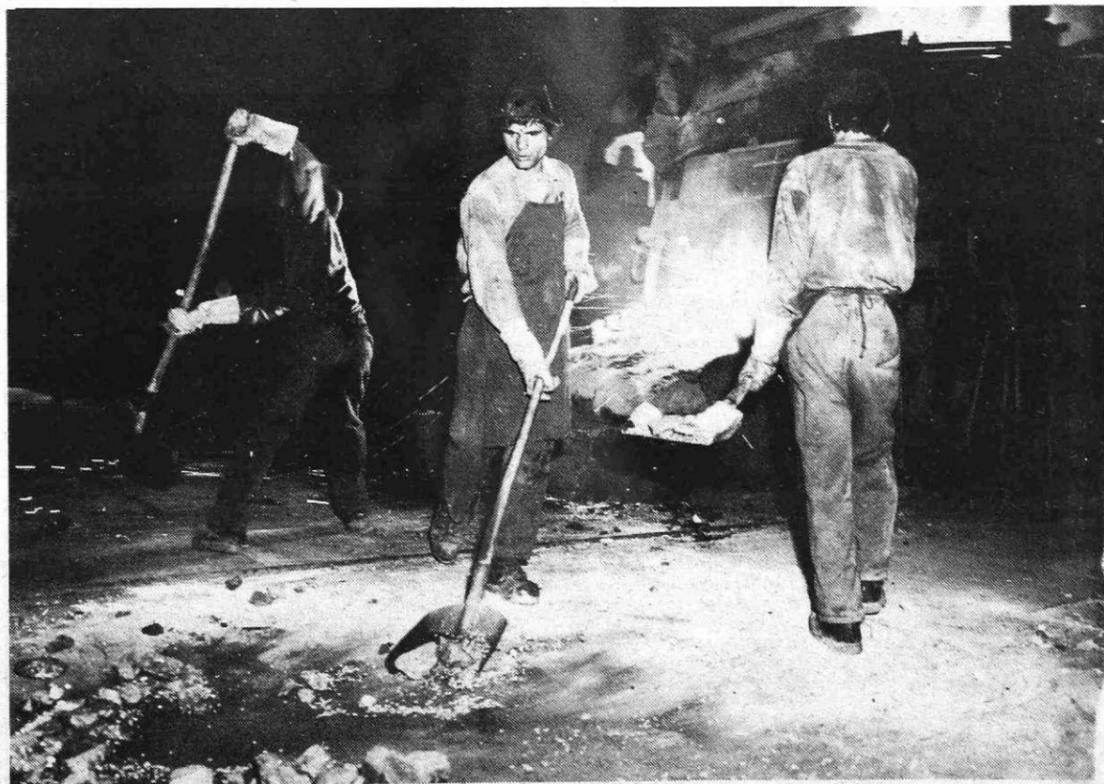
V vse samoupravne akte smo zapisali, da je neodtujljiva pravica delavca samoupravljanje ter odločanje o pogojih in rezultatih dela. Osnovno vprašanje, ki se v tej zvezi pojavlja, je: kako zagotoviti povezavo delegata s tistim, katerega interese in potrebe zastopa ter mu za svoje delo tudi odgovarja? To pa zato, ker so

roki za take odločitve kaj pogosteje prekratki, nemalokrat pa je tudi praktično neizvedljivo, ker bi se zbori delavcev oziroma naše samoupravne delovne skupine, kot oblike dela zborov delavcev, neprestano sestajale, če izhajamo iz potreb samoupravnih interesnih skupnosti zbora združenega dela občinske skupščine, pa tudi delavskega sveta Železarne.

Delegati najpogosteje samo v svojem imenu ne želijo odgovorno odločati zato se zaradi navedenih dveh ovir zatekajo k zasilnim izhodom. Po stališče namreč hodijo h kolektivnim in individualnim izvršnim organom, k vodstvenim delavcem, strokovnjakom, itd. ali pa se sklicuje neke vrste razširjen posvetovalni organ, ki je sestavljen iz delegacij, članov delavskih svetov in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij.

Morda bi bila taka oblika pravilna, kadar ne gre za pristojnosti od-

(Nadaljevanje na 4. strani)



Elektroreklariji zaradi zelo izboljšanih delovnih pogojev dosegajo tudi zelo dobre proizvodne rezultate.

PROIZVODNJA SLOVENSkih ŽELEZARN V JUNIJU IN V PRVEM POLLETJU 1975

(Nadaljevanje s 1. strani)

matice je bilo onemogočeno valjanje predtrakov za valjarno štekel, tako da je bila tudi v valjarni trakov manjša proizvodnja.

Kljub vsem nastalim težavam, proizvodni rezultati niso tako slabi in kot že rečeno, razen pri surovem železu, precej boljši kot junija lani. Za surovo železo je pravzaprav rezultat še dober, saj en plavž na Jesenicah ni obratoval skoraj pol meseca. Redukcija električne energije je znašala na elektroredukcijski peči v železarni Store 25 ur in 45 minut. Kljub temu so izvršili linearni načrt s 107 %. Izvršitev linearnega načrta proizvodnje surovega železa v železarni Jesenice je 69 % pa pomeni, da je plavž št. 1 takoj po popravilu pričel dobro z delom in da si lahko tudi za naprej ohetamo dobre rezultate. Mesečna izvršitev znaša skupno 78 %. Polletni načrt je izvršen s 93 %. Zaostanek znaša nekaj manj kot 6.800 ton. Mesečno bi bilo treba proizvajati pol 134 ton več, kot znaša linearni načrt, da bi se ujeli načrtovano količino za letošnje leto.

Mesečni načrt proizvodnje surovega jekla je bil izvršen s 95 %. Na Jesenicah 93 %, na Ravnah 97 % in v Štorah 105 %. Vzroki težav v jeklarnah so navedeni že prej, največji zaostanek za načrtovano količino je nastal na SM pečeh v železarni Jesenice, v elektro jeklarni pa so mesečni linearni načrt izvršili.

Letošnja proizvodnja jekla v mesecu juniju je za 2 % večja, kot je bila v istem mesecu lani. Polletni načrt je bil izvršen s 101 % in je proizvodnja kljub slabšim dosežkom v zadnjih dveh mesecih še vedno na nivoju akcijskega programa 800.000 ton jekla v letu 1975. Polletni načrt izvršujejo posamezne jeklarne tako: Jesenice 98 %, Ravnah 106 % in Store 106 %. Da bi dosegli akcijski načrt, bo morala znašati poprečna mesečna proizvodnja jekla v drugem polletju 66.667 ton. Naloga ni lahka, vendar je bila proizvodnja v prvem polletju še za malenkost nad tem poprečjem.

Blagovna proizvodnja je bila v juniju zopet večja, kot v maju in zopet nad načrtovano količino, čeprav znaša mesečna izvršitev na Jesenicah le 97 %. V železarni Ravne so dosegli mesečni plan, v železarni Store so ga pa presegli za 20 % tako, da znaša skupna izvršitev za vse tri železarne 103 %.

Letošnja blagovna proizvodnja v juniju je za 10 % večja od lanskoletne. Polletni načrt izvršujejo: v železarni Jesenice 100 %, v železarni Ravne 102 % in v železarni Store 115 % ter znaša skupna izvršitev 104 %.

Da bi dosegli letni načrt blagovne proizvodnje vseh treh železarn, bo moralo znašati mesečno poprečje 55.005 ton. To, kar je bilo lani za nas sprejemljivo, čeprav ne ravno dobro, letos sploh ne pričakujemo več in bi morali redno navedeno, minimalno potrebno poprečno proizvodnjo, visoko preseči.

Kako pa izgleda naše izvrševanje načrta blagovne proizvodnje po posameznih proizvodnih skupinah? Dobave specialnega surovega železa znašajo 92 % načrtovanih obvez. Zaostanek se je zmanjšal, znaša pa še vedno več kot 1.000 ton. Večji zaostanki so pri toplotni železi, ker

je imela valjarna žice na Jesenicah redno letno popravilo, proga 250 v Štorah pa zaradi okvar na transformatorju ni obratovala več mesecev.

Manjši zaostanek, to je 2 % načrtovano proizvodnjo, je pri tanki in srednji pločevini. Načrt prodaje točno valjanih trakov močno zaostaja, ker ni naročil.

Večji zaostanki so v prodaji vlečene žice. Trg jo je dobil 1.800 ton manj, kot znaša načrt.

Za še boljši poslovni uspeh, bo treba v drugem polletju popraviti blagovno proizvodnjo pri proizvodnih finalizacijah. Proizvodnja vzmeti je izvršena s 84 %, proizvodnja žičnih izdelkov z 98 %, proizvodnja strojnih delov s 97 %, proizvodnja pnevmatskih strojev s 66 % in rezilnega orodja z 51 %. Prilike je torej dovolj, da s prizadevanjem povečamo proizvodnjo in prodajo finalnih proizvodov.

Predevalci so dosegli v juniju proizvodnjo, ki je precej pod poprečjem prvega polletja in je tudi mesečni načrt dosežen s 94 %. Ta proizvodnja je pa kljub temu za 17 % večja, kot v istem mesecu lani. Polletni načrt izvršujejo 100 %, kar dobi pravo veljavo ob tem, da so v vseh delovnih organizacijah predevalcev letos proizvedli v prvem polletju bistveno več, kot v istem obdobju lani, oziroma kar 14 % več. Primerjava z enakim obdobjem preteklega leta znaša letošnja proizvodnja: Plamen Kropa - 106 %, Tovil Ljubljana - 118 %, Veriga Lesce - 109 % in v Žična Celje 126 %.

Skupna izvršitev blagovne proizvodnje znaša za sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenske železarne v prvem polletju 104 %.

Odprema gotove robe je iz železarn zadovoljiva in znaša 98 %, pri predevalcih so pa pričeli nekateri proizvajalci zaostajati v skladiščih in znaša kumulativna odprega 92 %.

Izvoz je letos v železarnah šibka postavka. Izvozne cene so se na svetovnem trgu izdatno znižale, za nekatere izdelke črne metalurgije tudi do 50 %. Izvoz je bil v letu 1974 za naše razmere in stanje na domačem trgu, za katerega je bilo treba uvoziti okoli milijon ton, sorazmerno visok. Vrednost letošnjega izvoza je v železarnah za 20 % nižja, kot v

prvem polletju lani, predevalci so pa izvozili za 43 % več kot v istem obdobju lani. Vsi izdatno zaostajajo za načrtovano količino in vrednostjo izvoza in so že v teku ukrepi, da v drugem polletju popravimo stanje.

Realizacija načrtovane vrednosti prodaje je izvršena za prvo polletje s 110 % in je pozitivna v vseh treh železarnah. Pri predevalcih precej presežata načrtovano vrednost Plamen in Tovil, Veriga in Žična pa načrtovane realizacije za prvo polletje nista dosegli. Pri Žični je vzrok v tem, da tudi načrt blagovne proizvodnje ni izvršen, pri obeh je pa odprega nižja od proizvodnje. Za predevalce znaša polletna realizacija 99 % načrtovane vrednosti. Pri nobeni delovni organizaciji ni zaostanek tako velik, da ga ne bi bilo do konca letošnjega leta mogoče ujeti. Docela drugačno sliko seveda dobimo, če primerjamo letošnje realizacije v prvem polletju z lanskimi v istem obdobju. Najmanjše povečanje je pri Verigi in še tu znaša 44 %. V Plamenu je to povečanje 46 %, pri Tovilu 53 % in Žični celo 83 %.

Realizacija medsebojnih dobav poteka globalno vzeto v redu. Po letno načrtovanih količinah bi morala znašati po šestih mesecih 28.070 ton, znaša pa 28.059 ton. Ponekod so bile dobave večje, kot je bilo načrtovano, druge zopet manjše, pretežno usklajeno s potrebami. Večjih pritožb ni, kar je najboljši dokaz, da potekajo medsebojne menjave zadovoljivo in dosti bolje, kot pretečno leto.

Prvo polletje je bilo torej po doseženih proizvodnih in poslovnih rezultatih uspešno. Če bomo dosegli v drugem polletju enak rezultat, bomo lahko zelo zadovoljni in bomo dosegli ter presežili leto načrtovano proizvodnjo, izvršili bi akcijski program 800.000 ton jekla in dali tržišču precej več izdelkov, kot smo načrtovali. Seveda nam polletni rezultati tudi povedo, da nimamo izkoriščenih vseh razpoložljivih proizvodnih kapacitet, da nismo ustregli vsem naročnikom in da je odprtih še veliko možnosti, za doseg še boljših poslovnih uspehov. Milan Marolt

OSEBNI DOHODEK V JUNIJU V ZAČRTANIH OKVIRJIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

Obdobje	ur/os	din/h	din/os	poprečni učinka	indeks OD l. 74 = 100	indeks življ.
leto 1974	190,0	15,53	2,952	27,07	100,0	100,0
1975 jan.	196,5	17,11	3,362	30,12	113,9	114,7
februar	178,3	18,98	3,384	30,16	114,6	116,5
marec	190,0	18,18	3,453	29,43	116,9	117,6
I. četrtletje	188,2	18,06	3,400	29,90	115,2	116,3
april	190,4	18,38	3,498	30,61	118,5	121,8
maj	192,9	18,79	3,624	30,22	122,8	122,5
junij	187,3	19,44	3,642	29,76	123,4	123,3
II. četrtletje	190,2	18,87	3,588	30,19	121,5	122,5
I. polletje	189,1	18,47	3,493	30,05	118,3	119,4

mulacija na operativni program in kar 21.400 manj ur sobotnega dopusta. Kljub temu pa je poprečni osebni dohodek za junij vendarle najvišji v letošnjem letu.

Sprejeti ukrep za povečanje obračunskih postavk pa nam zagotavlja, da se mora nivo v naslednjih mesecih obdržati ali pri kolikor toliko ugodnih rezultatih, še povečati. Pri vsem tem lahko ugotovimo, da se vsaj doslej giblje osebni dohodek v začrtanih mejah, da je sicer nekoliko nižji od stalno naraščajočih življenjskih stroškov, ki pa so za zadnja dva meseca, zaradi manjkajočih »uradnih« podatkov, izračunani le teoretično.

Tudi redno popravilo plavža I. je vsaj delno vplivalo, da rezultati, od katerih je precej odvisen osebni dohodek, niso boljši. Skupna proizvodnja, ki se potem dalje preliva v končne izdelke, in na tržišču ustvarjajo naš dohodek, je bila v petih mesecih dosežena:

januar	139.220 ton
februar	137.344 ton
marec	143.418 ton
april	145.064 ton
maj	128.975 ton
junij	129.445 ton

Poleg manjše tonaže, pa je predvsem v vzdrževalnih obratih porabljeno znatno manj delovnih ur, kar vse skupaj vpliva, da ni bil osebni dohodek višji kot sicer.

Ker nam že sama razpredelnica daje vrsto primerjalnih podatkov, naj ob zaključku omenim še skupni polletni rezultat. Iz primerjave osebnega dohodka za leto 1974, ki je znašal poprečno 2.952 din in I. polletje 1975, ko znaša poprečno 3.493 din na osebo, je razlika 18,3 %. Zelo blizu temu je tudi indeks povečanja življenjskih stroškov.

Po začrtani usmeritvi bomo planirani osebni dohodek za leto 1975 v poprečni višini 3.640 din na osebo dosegli nekje v mesecu novembru, kar kaže tudi na določeno stabilizacijo, ki bi jo pa želeli imeti tudi na drugih področjih, predvsem pa pri vplivu na življenjske stroške. Večji razkorak pri tem, pa bo najbrže terjal od samoupravnih organov spremembo začrtane poti.

SM

ČESTITAMO

Koncem junija in v začetku julija so diplomirali naslednji naši sodelavci: OTO KELIH iz SEO, na prvi stopnji visoke šole za organizacijo dela,

JOŽE KOMIC iz strojnih delavnic, na tehnični srednji šoli - strojni oddelek, BOJAN KORBAR iz elektro vzdrževanja, na tehnični srednji šoli - elektro stroka,

VAHČIC EDVARD iz elektro vzdrževanja, na tehnični srednji šoli - elektro stroka in

JOŽE VRHUNC iz raziskovalnega oddelka, na drugi stopnji metalurške fakultete.

Vsem sodelavcem k diplomam iskreno čestitamo in jim želimo veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

Uresničevanje politike gospodarske stabilizacije, ki v tem času ponovno dobiva velik razmah, tako v družbenopolitičnih organizacijah, kakor v samoupravnih organih temeljnih organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih, do občinskih, republiških do zveznih organov, je nedvomno dolgoročna naloga delovnih ljudi, ki zahteva kar najbolj množično akcijo. S tem ko pravimo, da je to dolgoročna, hkrati pa zelo odgovorna naloga, saj gre za spremembo materialnih razmerij in odnosov v naši družbi, pa nikakor ne mislimo, da je mogoče s to nalogo odlašati ali čakati na rešitve izven nas. Še manj pa mislimo, da je to nalogo mogoče reševati s političnim voluntarizmom ali samim ugotavljanjem stanja. O stabilizacijskih vprašanjih in nalogah smo veliko govorili tudi v železarni in v lanskem letu kot prispevek k stabilizacijskim prizadevanjem sprejeli tako imenovane antiinflacijske programe, letos pa programe varčevanja. Kljub temu pa so bile še mnoge stvari preveč površinsko obravnavane in niso dobile pravega idejnopolitičnega prizvoka.

Stabilizacija gospodarskih gibanj in boj proti inflaciji ostaja temeljna naloga vseh subjektivnih sil, organizacij združenega dela, zbornice, državnih organov in drugih družbenih dejavnikov. Uresničitev tega smotra je eden izmed pomembnih pogojev za krepitev položaja Jugoslavije v mednarodni delitvi dela, za dolgoročneje programiranje družbenega in materialnega razvoja in za socialno varnost delovnih ljudi. Tako je bila opredeljena ta naloga na sedmem kongresu Zveze komunistov Slovenije in tako je treba na ta vprašanja gledati tudi danes. Vprašanje stabilizacije gospodarstva je vprašanje naše ekonomske moči in pogojev za našo neodvisnost, se tesno povezuje z uresničevanjem oblasti delavskega razreda, z našo dolgoročno razvojno usmeritvijo, z našim trdnostim in varnejšim jutrišnjim dnevom.

Da postaja to vprašanje te dni ponovno vroče, čeprav smo poudarili, da je to trajna naloga vseh organiziranih socialističnih sil, je vzrok v temu, da so analize pokazale, da je v teh prvih mesecih letošnjega leta, prišlo do bistvenih odstopanj pri izvajanju resolucije o družbenoekonomskem razvoju v letošnjem letu. Tu gre za odstopanja na področju zunanjetrgovinske menjave, cen ter investicijske in skupne porabe. Ta odstopanja so prisotna tako v Sloveniji kot Jugoslaviji.

Stirimesetni podatki nam za Jugoslavijo pokažejo, da je izvoz narasel samo za sedem odstotkov, čeprav je bilo v resoluciji predvideno najmanj 20 odstotkov. V Sloveniji pa je stanje v tem pogledu še bolj kritično, saj smo izvoz v prvih petih mesecih povečali samo za 2,8 odstotka, maja pa je bil celo nižji od lanskega. Uvoz se je v Jugoslaviji povečal za 14 odstotkov, kar se je tudi pričakovalo, medtem, ko pa se je v Sloveniji povečal kar za 22,5, to je za skoraj desetino več kot bi ga smeli. Razlike so zaradi teh odstopanj tolikšne, gledano z jugoslovskega vidika, da se je deficit blagovne menjave povečal za 24 odstotkov in znaša v prvih štirih mesecih 21,5 milijarde novih dinarjev, samo mesec kasneje pa že 27,1 milijarde. Zaradi regionalne usmeritve naše zunanjetrgovinske menjave tudi na tem področju postaja poseben problem, saj na primer z nekaterimi najbolj razvitimi evropskimi državami pokrivalo le četrtino ali še manj uvoza z izvozom. Razen tega v Jugoslaviji odstopamo od sprejete zahteve naj bi skupna in splošna poraba rasla za 20 do 25 odstotkov počasneje od rasti družbenega proizvoda. Prav tako tudi cene blaga, še posebej za široko potrošnjo, in življenjski stroški rastejo nad predvidenimi v resoluciji. Ista ugotovitev velja tudi za investicijske naložbe.

KREPITEV GOSPODARSTVA POMENI PREDVSEM VEČJO ODGOVORNOST

Seveda je pri tem treba poudariti, da je razkorak med inflacijo pri nas doma in zunaj vedno večji ter da ravno ta domača inflacija onemogoča konkurenčnost našega gospodarstva v svetu in ga usmerja na domače tržišče. V primerjavi z lanskim letom so se na primer izvozne cene proizvajalcev industrijskih proizvodov povečale za 22 odstotkov, doma za 44 odstotkov in na drobno za 34 odstotkov. Seveda pa moramo nekonkurenčnost našega gospodarstva na zunanjih tržiščih iskati tudi v nizki produktivnosti, visokih stroških proizvodnje, strukturalni neusklajenosti in drugem.

Prav tako so se tudi investicije v teh štirih, petih mesecih povečale za 47 odstotkov. Sicer je v zadnjem času zaznavno postopno upadanje, toda obenem se čuti velik razkorak v planirani strukturi. Vzrok za to seveda lahko iščemo samo v tem, da ni samoupravnega združevanja sredstev za prednostne objekte.

Industrijska proizvodnja se je sicer povečala, toda predvsem na račun ekstenzivne zaposlenosti, ki znaša 5,5 odstotka, čeprav so bili v letošnjem letu načrtovani samo trije odstotki. Produktivnost zaradi tega narašča počasneje kot v lanskem letu, zastrujejo se delitveni odnosi, manjša se likvidnost. Gospodarstvo je na primer povečalo svoja sredstva v bankah samo za osem odstotkov, negospodarstvo za 20 odstotkov in občani za 41 odstotkov. Občutijo se tudi odstopanja od dogovorjene stopnje skupne, splošne in osebne porabe, kar povzroča domnevo o doslednem uresničevanju sporazumov.

Te in druge analize gospodarskih gibanj v Sloveniji in Jugoslaviji ter iz tega ugotovljena odstopanja, so narekovala, da se podobne analize in ocene opravijo na vseh nivojih do temeljnih organizacij združenega dela. Kajti iz vseh dosedanjih analiz in ocen izhaja ugotovitev, da je bilo pri izvajanju sprejetih dogovorov in politike premalo doslednosti tudi v neposredni družbeni bazi, do občin in republik. Da gre pri vsem tem za nedoslednost pri uresničevanju medrepubliških dogovorov in samoupravnih sporazumov ter za premajhno odgovornost do zastavljenih nalog.

Pri ocenjevanju tekočih gospodarskih gibanj bi v bistvu morali izhajati iz celovitega pristopa, medtem, ko bi morali za široko družbeno akcijo in mobilizacijo čim večjega števila delovnih ljudi in občanov predvsem izpostaviti problem zunanjetrgovinske menjave, inflacije ter investicijske in skupne porabe. Ta vprašanja bi morali obravnavati delavci v sleherni temeljni organizaciji združenega dela iz svojega zornega kota. Iz take obravnave in analize, ki jo morajo izdelati vodilni in strokovni delavci, bi potem izoblikovali lastne ukrepe za odpravljanje negativnih pojavov in odstopanj od sporazumov in dogovorov ter resolucije o družbenoekonomskem razvoju v letošnjem letu. Ocene in na osnovi tega sprejete ukrepe, bi v temeljnih organizacijah združenega dela morali oblikovati na osnovi sklepov četrte seje predsedstva CK ZKJ in desete seje predsedstva CK ZKS, resolucije o družbenoekonomskem razvoju Slovenije in Jugoslavije v letu 1975, informacije predsedstva CK ZKJ o gospodarskih razmerah, petmesečne ocene uresničevanja omenjene resolucije ter predloga ukrepov, zaključnega računa TOZD za leto 1974 in polletne ocene rezultatov gospodarjenja v posamezni temeljni organizaciji združenega dela.

Razumljivo je, da ko bodo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela obravnavali omenjena vprašanja, da bodo pri obravnavanju inflacije največ pozornosti posvetili vprašanju naraščanja cen in tudi temeljito analizirali strukturo lastne in prodajne cene svojih izdelkov. Predvsem pa bodo v zvezi s tem ponovno morali dovolj kritično obravnavati tudi stroške, ekonomičnost, rentabilnost ter vsa vzporedna vprašanja - delovno in tehnološko disciplino, odnos do materiala, surovin, zalog in podobno, to je vse tisto, kar povzbuje cene in kar najbolj vpliva na visoko stopnjo inflacije. Podobno bodo izhajali pri analizi investicijskih vlaganj in drugih vprašanjih, ter na osnovi tega sprejeli kratkoročne in dolgoročne ukrepe.

Ob sklepu tega razmišljanja velja ponovno poudariti, da v prizadevanjih za stabilizacijo našega gospodarstva ne gre za enkratno kampanjo, temveč za permanentno nalogo in prizadevanje vseh organiziranih socialističnih sil, vseh delavcev in občanov, ker le tako lahko pričakujemo učinkovite rezultate pri odстранjevanju sedanjih slabosti.

ZDRAVNIKOM OBRATNE AMBULANTE

V TOZD Hladna predelava - željalna je bil zaposlen Branko Zorko. Obracunan je bil 28. junija zaradi »molče« podane izjave, da ne bo več delal v TOZD (štirje neopravičeni izostanki). Skladno s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD, mu je prenehala lastnost delavca v TOZD.

Branko Zorko se je 10. julija oglasil v obratni ambulanti pri zdravniku dr. Aleksandru Rjazancevu in zahteval, da ga uvrsti v bolniški stalež, vendar ga ni uveljavil. Istega dne mu je zdravnica dr. Novakova priznala bolniško odsotnost za vseh 18 dni nazaj in tudi za dan, ko je bil še na delovnem mestu.

Takšno ravnanje obsojamo, samoupravna delovna skupina Mikula v zavijalnici - željalna pa zahteva, da je treba Branku Zorku bolniško odsotnost štirati in ga tudi ne bodo sprejeli na delovno mesto.

Kadrovik
TOZD Hladna predelava

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V PRVEM POLLETJU 1975

Obrat	SKUPNA PROIZVODNJA			GOTOVA PROIZVODNJA			Odprema
	Družbeni plan	Izvršitev	%	Družbeni plan	Izvršitev	%	
Plavž	72.100	70.599,1	97,9				
SM jeklarne	168.500	161.451,4	95,8				
El jeklarne	88.200	92.512,2	104,9				
Livarne	905	935,3	103,3	300	397,0	132,3	397,0
Šamotarna	8.550	8.284,3	96,9	1.500	1.246,8	83,1	1.246,8
TOZD TALIL.	338.255	333.782,3	98,7	1.800	1.643,8	91,3	1.643,8
Bluming	226.000	224.485,4	99,3	8.630	8.629,0	100,0	8.532,4
Štekel	68.470	47.801,7	97,2	46.320	24.464,6	93,2	24.392,3
Term. obdel.		18.722,3			18.716,6		18.561,2
SKUPAJ	294.470	291.009,4	98,9	54.950	51.810,2	94,3	51.485,9
Valj. žice	54.400	53.696,4	98,7	15.610	13.837,7	88,6	13.814,8
Valj. prof.	16.780	17.807,6	106,1		597,5		981,3
Valj. deb. ploč.	45.300	47.047,5	103,9	44.830	46.111,5	102,9	45.165,9
TOZD VALJ.	410.950	409.560,9	99,7	115.390	112.356,9	97,4	111.447,9
Hladna valj.	15.720	15.660,9	99,7	14.275	15.254,0	106,9	15.278,8
Žičarna	35.775	33.730,7	94,3	25.305	23.010,8	90,9	23.053,7
Profilarna	11.650	13.266,6	113,9	10.280	12.691,7	123,5	12.720,1
Podbojarna	1.260	279,1	22,2	1.260	278,3	22,9	136,4
Jeklovlek	10.350	11.430,7	110,4	10.300	11.429,6	111,0	11.592,1
Elektrodni	8.750	8.470,5	96,8	8.715	8.424,7	96,7	8.265,0
- elektrode	8.330	8.145,7	97,8	8.300	8.099,6	97,6	7.929,9
- prašek	420	326,8	77,8	415	325,1	78,3	335,1
Žebljarna	7.020	6.544,1	93,2	6.965	6.528,1	93,7	6.561,3
- žebli	6.250	5.826,6	93,2	6.250	5.821,8	93,1	5.857,7
- bodeča žica	715	701,2	98,1	715	701,2	98,1	698,5
- sekanec	55	16,3	29,6		5,1		5,1
TOZD PREDEL.	90.525	89.382,6	98,7	77.100	77.617,2	100,7	77.607,4
SKUPAJ	839.730	832.725,8	99,2	194.290	191.617,9	98,6	190.699,1
Cest. odboj. + deli	620	162,1	26,1	620	162,1	26,1	175,8
ŽELEZARNA	840.350	832.887,9	99,1	194.910	191.780,0	98,4	190.874,9

TOZD Talilnice

Proizvodni plan za I. polletje je bil 338.255 ton skupne proizvodnje, proizvedli pa smo 333.782 ton ali 99 % načrtovane količine. Planirano proizvodnjo sta preseгла obrata elektro jeklarne in livarne, ostali pa plana niso dosegli.

Plavž

Plan proizvodnje za prvo polletje je bil 72.100 ton, dosežena proizvodnja pa znaša 70.600 ton ali 98 % plana. Vzrok, da planirana proizvodnja ni dosežena so proizvodne težave in slabši hod peči št. 2 od 2. maja dalje. Poraba koksna znaša v prvem polletju 652 kg/t, kar je v primerjavi z lanskoletnim dosežkom 670 kg/t, znatno boljše in predstavlja velik prihranek. Remont plavža št. 1, ki je bil v mesecu maju in prvi polovici junija, je potekel v redu. Pri tem je bil delno rekonstruiran talilnik. V aglomeraciji so v tem času vgradili nov jeklen trak za transport porvarka.

V kamnolomu Trebež se dokončujejo dela na izgradnji garderobnih prostorov.

Jeklarne

Plan proizvodnje jeklarne za prvo polletje je bil 256.700 ton, proizvedena pa je bilo 253.963 ton jekla, oziroma 2.737 ton manj. Polletni proizvodni plan je jeklarne izpolnila z 99 %. Treba pa je poudariti, da ima letos jeklarne za 19.000 ton višji proizvodni plan kot lansko leto in da so letošnji proizvodni rezultati višji od lanskoletnih dosežkov. Tako je v prvem polletju preteklega leta jeklarne izdelala 243.311 ton jekla, letošnje polletje pa 253.963 ton, kar je 10.652 ton več.

Martinarna

Po proizvodnem planu bi martinarna morala obratovati vse prvo polletje s petimi SM-pečmi. Pomanjkanje vložka v prvih dveh mesecih letošnjega leta je povzročilo, da smo obratovali do meseca marca le s štirimi pečmi. Kasneje pa smo obratovali s petimi pečmi z manjšimi prekinitvami zaradi pogostih remontov in vročih popravil, kot posledice slabe kvalitete ognjeodpornega materiala.

Iz teh razlogov je martinarna izpolnila proizvodni plan le 96 % in je proizvedla v prvem polletju le 161.451 ton jekla. Kljub temu je to še vedno 2.913 ton več kot v lanskem prvem polletju. Saržni časi so se zaradi teh ovir podaljšali na 7 ur 17 minut, lansko povprečje pa je bilo 7 ur 2 minuti. Večje število remontov SM-peči in pogosta vroča popravila pa so povečala porabo ognjeodpornega materiala za oboke za dva kilograma na tono jekla.

Elektro jeklarne

Plan proizvodnje elektro jeklarne za prvo polletje je bil 88.200 ton, izdelali pa so 92.512 ton ter presegli planirano proizvodnjo za 4.312 ton ali 5 %. Razlog za takšen uspeh je v boljšem delu zaradi olajšanja za mehanizacijo pred pečmi, zaradi manjše redukcije električne energije (lani 579 ur, letos 189 ur) in uvedbo stroja za rušenje obzidave peči ob remon-

tih. Vatrostalna je namreč nabavila za potrebe obeh jeklarne nov stroj za rušenje obzidave peči in ponvic, kar olajšuje delo v obeh jeklarneh.

Livarna

Planirano količino odlitkov 905 ton je livarna preseгла in izpolnila plan s 103 %. Tudi kupcem je odpremljeno več, saj je v polletju odpremljenih 608 ton ali 65 % količine. Produktivnost je znašala 12,26 kg na uro in je v primerjavi z letom 1974 za 1,06 kg na uro boljše.

Šamotarna

Opek in mas je bilo proizvedenih 8.282 ton, kar je 97 % plana. Predvsem je pomembno, da sta bili obe jeklarne preskrbljeni z odlivnim materialom, saj je povečana proizvodnja jekla zahtevala večje količine. Preskrba s surovinami ni bila enakomerna, dotrajanost strojev pa je tudi vzrok za neizpolnjevanje plana. Alojz Kalan

TOZD Valjarne

V obratih TOZD Valjarne smo pričakovali, da bomo s solidnim delom v mesecu juniju lahko uspešno zaključili prvo polletje tako glede proizvodnje, kakor tudi realizacije in stroškov. Prišlo pa je do nepredvidenih okvar na blumingu, kar je povzročilo, da proizvodnjo zadolžitev nismo uspeli izpolniti, kot smo predvidevali.

Valjarna bluming:

V tej valjarni smo pričeli zelo dobro in smo v prvih štirih mesecih znatno presegli planirano skupno in gotovo proizvodnjo, v mesecu maju pa so z montažo avtomatične naprave za merjenje debeline trakov (AGC) in montažo novega merilca debeline (X-RAY) nastale težave, saj se je ustavitve štedila iz predvidenih treh do štirih dni zavlekla na devet dni in še tudi po tem je štedilo zaradi stalnih okvar na X-RAY napravi delal s prekinitvami in omejeno zmogljivostjo. Vслед lažjega asortimenta, so močno narasli temperaturni zastoji. Bistveno poslabšanje je nato nastopilo v mesecu juniju, ko je zaradi okvare matice tlačnega vretena bluming miroval 6 % obratovnega časa. Ker je bila namesto okvarjene matice vstavljena v ogrodje izrabljena matica, ki smo jo že prej izločili iz obratovanja, nismo obratovali na štedilo ogrodju vse do tlej, dokler ni bila pripravljena nova rezervna matica. Zastoji so bili zaradi te okvare in še nekaterih ostalih razlogov najvišji v letošnjem letu, vendar so skupni zastoji s 24,18 % še vedno znatno nižji od istega obdobja lanskega leta.

Valjarna štekel:

Ta valjarna ni izpolnila planirane programa skupne in gotove proizvodnje iz že zgoraj omenjenih razlogov in pa zaradi prepozno formirane tretje izmene na liniji rezanja, ki bi morala pričeti z obratovanjem že ob pričetku leta, vendar se je zaradi pomanjkanja delovne sile pričetek zavlekel v drugo polovico februarja.

Valjarna žice:

Valjarna žice ni dosegla planirane skupne in gotove proizvodnje. Razlogi za to so predvsem preveliki zastoji, ki so s 37,48 % za 0,77 % višji, kot isto obdobje lanskega leta. Povzročanje zastojev je bilo občutno predvsem po letnem remontu v maju, ko so dosegli 42,2 % zastojev, predvsem na račun visokih mehanskih in elektro zastojev ter v juniju, ko so se povečali valjarski zastoji za 2,7 %.

Obrat predvsem v zadnjih mesecih močno obremenjuje prevelika odsotnost zaradi bolovanja, ki ob upoštevanju, da manjka enajst delavcev do normativa, močno vpliva na proizvodne rezultate.

Valjarna 2400:

V tej valjarni je bila presežena tako skupna kot gotova proizvodnja, kar je rezultat dobrega dela tega obrata v vsem prvem polletju, razen v februarju in juniju, ko planirane proizvodnje niso dosegli zaradi prevelikih zastojev, ki so bili posledica večje teže slabov (13,5 % zastoja v februarju zaradi prenizke temperature vložka) in večjih količin izvaljane pločevine nad 20 mm v juniju, katero je potrebno ravnati na hidravlični stiskalnici, ki predstavlja v tem obratu ozko grlo.

Valjarna profilov

Ta valjarna je z dobrim delom planirano skupno proizvodnjo preseгла. Gotove proizvodnje v tem obratu letos nismo planirali. Vladimir Senčar

TOZD HLADNA PREDELAVA

Proizvodni rezultati v prvem polletju 1975 so v TOZD Hladna predelava le malenkostno zaostali za predvidevanji, saj je dosežena skupna proizvodnja po količini le nekoliko nižja od družbenega plana. Če pa tem izvzamemo, da je predvidena tuja predelava v žičarni v celoti izpadla, potem lahko smatramo, da je tudi družbeni plan dosežen. V skupni proizvodnji torej zaostajamo le za 1.142 ton, kar bo možno v II. polletju še z nekoliko boljšim delom nadoknaditi. Pri gotovi proizvodnji pa smo z družbenim planom postavljene naloge presegli in sicer po količini za 5,7 ton. Značilno za I. polletje so izredno dobri dosežki v profilarni in jeklovleku ter mično zaostajanje za planskimi količinami v podbojarni, kjer le z občasnimi večjimi naročili vzdržujejo tempo proizvodnje.

Hladna valjarna:

Hladna valjarna je zaostala za družbenim planom I. polletja le za 60 ton in nekaj več za doseženo proizvodnjo v I. polletju lanskega leta. Vzrok je desetdnevni remont Siemag valjčnega stroja, saj je v tem času izdalo okrog 700 ton gotove proizvodnje. V kvalitetnem asortimentu je bilo izdelanih 2.843,7 ton dinamom HVT, pri čemer je delež kvalitete MD 200 in MD 240 preko 92 %. Posebej je treba še omeniti povečanje proizvodnje visokooličnih in nizko legiranih HVT, katerih je bilo v tem obdobju izdelanih 872 ton.

Žičarna

V žičarni je zaradi že omenjenega izpada tuje predelave, količinska proizvodnja zaostala za družbenim

Jeklovlek:

Jeklovlek je v prvem polletju presegl družbeni plan za 1.080 ton. Vzrok za tako dobre dosežke je treba iskati predvsem v zadovoljivi preskrbi z vložkom tako po količini kot po kvaliteti, v kontinuirnem delu Schumag vlečne linije in povečano storilnosti za okrog 10 kg/h/moža. V letošnjem marcu je bila dosežena tudi rekordna proizvodnja, čeprav so bile tudi v ostalih mesecih med najvišjimi doslej. Kljub tako dobremu delu pa še vedno ni inoče zadovoljiti vseh kupcev našega vlečnega jekla, pri čemer izpadajo predvsem potrošniki avtomatskih jekel. Izvozne naloge dodatno obremenjujejo obrat, vendar jih dosledno izpolnjujejo.

Elektrodni obrat:

V elektrodnem obratu so le malenkost zaostali za družbenim planom in bo ta zaostanek mogoče že v naslednjih mesecih nadoknaditi. Motnje v proizvodnji so nastajale pretežno zaradi pogostih okvar na oplasčevalnih linijah, občasnega pomanjkanja delavcev, zaradi bolniške odsotnosti ter pomanjkanja toplovaljane žice v kvaliteti EO v času remonta v valjarni žice. Na proizvodnjo je imela svoj vpliv sigurno tudi preskrba surovin iz uvoza, ki ni bila vedno pravočasna, kar je zahtevalo večkratne hitre spremembe v programu. Enako je vplivala tudi občasna slaba kvaliteta domačih surovin za oplasčenje elektrod, predvsem v pogledu nečistoč in zrnatosti.

Žebljarna:

Žebljarna je prav tako zaostala za družbenim planom in sicer za 476 ton. Vzroke za to je treba iskati predvsem v pomanjkanju žice v prvih dveh mesecih in pa izredno visoki bolniški odsotnosti v zadnjih dveh mesecih. Z dobavo ruske žice se je proizvodnja v žebljarni normalizirala, kar se odraža tudi na večji storilnosti in boljšem izplenu.

Janez Komel

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 21. 7.	ARH JOŽE	SOKLIČ JAKA
TOREK — 22. 7.	ENIKO VANDA	BAK DUŠAN
SREDA — 23. 7.	SEKLOČA PETER	KOVAČ JANEZ
ČETRTEK — 24. 7.	SLIVNIK ALOJZ	JELOVČAN JOŽE
PETEK — 25. 7.	NOČ VINKO	KRAPEŽ BERTI
SOBOTA — 26. 7.	ZIDAR JOŽE	TORKAR STANE
NEDELJA — 27. 7.	BURJA ANTON, ml.	PRAPROTNIK NIKO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni pd 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 21. do 26. julija bodo delale naslednje ambulante:
Dopoldan: I. in II. obratna ambulanta;
Popoldan: III. obratna ambulanta;
Sobota, 26. 7. dopoldan I III. obratna ambulanta;

V zobni ambulanti:
I. zobna ambulanta zaradi dopustov ne dela;
Dopoldan II. zobna ambulanta.
V soboto, 26. 7. samo dopoldan II. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto dopoldan od 6.30 do 13. ure.

VABIMO HONORARNE PREDAVATELJE

Zaradi razširitve dejavnosti strokovnih šol in oddelka za izobraževanje ob delu, vabimo poleg dosedanjih predavateljev še vse tiste, ki bi bili pripravljeni v šolskem letu 1975/76 poučevati na katerikoli stopnji izobraževanja v ŽIC.

Prvega septembra naj bi delo v vseh oddelkih ŽIC že potekalo po programu, zato prosimo vse kandidate (dosedanje in nove), da se prijavijo do 20. 8. 1975 tajništvu ŽIC. V prijavnici naj bo navedeno katere predmete bi poučevali, koliko ur tedensko, v popoldanskem ali dopoldanskem času.
ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE

MALA PRODAJA ZAČASNO ZAPRTA

Zaradi rednega letnega dopusta, bo mala prodaja Železarne v dneh od 28. julija do 18. avgusta zaprta.

Referent male prodaje

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Hladna predelava

24. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

V petek, 11. julija je imel odbor za dohodek in nagrajevanje v TOZD Hladna predelava svojo 24. sejo, za katero je predsednik odbora Anton Klemenc pripravil naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, obravnava osebnega dohodka za mesec junij, pregled doseženih učinkov ter razno.

Člani odbora so na začetku seje pregledali sklepe, ki so bili sprejeti v zadnjem obdobju in pri tem ugotovili, da so bili vsi izvršeni.

Daljši čas so se člani odbora zadržali pri obravnavi osebnega dohodka za mesec junij. Iz podatkov, ki jih je posredoval oddelek za nagrajevanje so ugotovili, da povprečni osebni dohodek železarne v mesecu juniju kljub pet odstotnemu povišanju obračunskih postavk, ni dosegel predvidene višine 3.700 din. Dejansko izplačilo znaša le 3.642 din. Predvidena višina osebnega dohodka ni bila dosežena zaradi nižjega učinka nižje stimulacije za operativni program, zaradi manjšega števila plačanih ur na osebo ter zaradi manjšega koriščenja dopusta na proste sobote.

Podatki o osebnem dohodku v mesecu juniju za TOZD Hladna predelava pa so naslednji:

TOZD Hladna predelava kot celota je v tem mesecu dosegla povprečni osebni dohodek na osebo v višini 3.381 din, kar pomeni da je v primerjavi z mesecem majem, osebni dohodek višji za 119 din ali za 3,65 %. Osebni dohodek 3.381 din je dosežen pri 187,4 urah na osebo. Povprečni odstotek stimulacije za operativni program znaša 8 %, odstotek učinka pa 29,56.

Posamezni obrati hladne predelave so dosegli naslednji osebni dohodek:

	maj din/os.	junij din/os.	razlika din
vodstvo hladne predelave	4.473	4.740	+ 267
hlad. valj.	3.485	3.515	+ 30
žičarna	3.384	3.545	+ 161
profilarna	3.352	3.529	+ 177
vrat. podb.	2.958	3.125	+ 167
jeklovlek	3.300	3.415	+ 115
elektrodni obr.	2.889	3.037	+ 148
žebeljarna	2.973	3.036	+ 63

Gorenji osebni dohodek je bil dosežen pri naslednjem številu ur na osebo:

	maj ur/os.	junij ur/os.
vod. hladne pred.	185,0	185,3
hladna valjarna	192,4	190,4
žičarna	189,8	189,1
profilarna	188,9	187,4
vratni podboji	184,7	183,5
jeklovlek	188,5	186,0
elektrodni obrat	190,1	186,3
žebeljarna	189,0	181,9

Korektura operativnih programov v tem mesecu za obrate hladne predelave ni bila potrebna. Doseženi odstotki stimulacije za operativni program pa so naslednji:

	maj	junij
vodstvo TOZD HL. pred.	8 %	8 %
hladna valjarna	7 %	6 %
žičarna	9 %	7 %
profilarna	11 %	9 %
vratni podboji	8 %	8 %
jeklovlek	10 %	10 %
elektrodni obrat	7 %	7 %
žebeljarna	6 %	8 %

PREGLED SESTANKOV SDS

V minulem tednu so se že začele sestajati samoupravne delovne skupine v okviru zbora delavcev TOZD in obravnavati osnutek srednjeročnega razvojnega programa železarne ter predlog za spremembo poslovnega predmeta. Vodje samoupravnih delovnih skupin na tem mestu opozarjamo, da v zapisnik sestanka obvezno vpišejo število prisotnih delavcev, ker bomo morali te podatke predložiti sodniku pri registraciji dopolnjenega poslovnega predmeta.

Poglejmo, katere samoupravne delovne skupine so se v minulem tednu sestale in kaj so obravnavale.

TOZD TALILNICE

V TOZD TALILNICE se je sestala samo samoupravna delovna skupina SM peči 2, pogovarjali pa so se o delu s petimi pečmi do 15. julija. Predlog so sprejeli brez pripomb. V redni točki dnevnega reda, odgovori in vprašanja, so menili, da bi morali garderobo uporabljati le delavci izmene, za delavce ostalih podjetij, ki delajo v tovarni pa bi bilo treba urediti poseben prostor. Predlagali so, da naj se izboljša informiranje prek oglasne deske. Na koncu pa so postavili še vprašanje, ali je kakšna možnost, da se ponovno uvede pranje delovnih obk.

Odstotek premij po učinku za mesec junij pa znaša:

vodstvo hladne predelave	1,33 %
hladna valjarna	1,34 %
žičarna	1,35 %
profilarna	1,32 %
jeklovlek	1,38 %
elektrodni obrat	1,29 %
žebeljarna	1,31 %

Na osnovi teh podatkov so člani odbora v razpravi menili, da je doseženi osebni dohodek za mesec junij v mejah normale. Dana je bila le pripomba na indeks osebnega dohodka, ki je manjši v primerjavi z indeksom življenjskih stroškov.

JS



Težko pričakovani semaforji na novem križišču pri valjarnah Bela so nameščeni. Ko bo asfaltirana še cesta proti valjarnam, v katero bo vgrajena avtomatika, ki bo vključevala semaforje za prečkanje ceste pri prevozu pločevine v valjarne Javornik, bodo semaforji pričeli delovati.

GOSPODARSKA GIBANJA V SR SLOVENIJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kje so največja odstopanja od predvidevanj resolucije?

Na področju zunanje trgovine in na področju cen, ki postajata vse bolj osrednje vprašanje, kako obvladati visoko stopnjo inflacije, ki je že dosegla taka razmerja, da spreminja in ruši normalne gospodarske in družbene tokove. Zato bo treba učinkoviteje odpravljati osnovne dolgoročne izvore inflacije, ki so v neustrezni strukturi gospodarstva in premajhni povezanosti primarnih in predelovalnih sektorjev, v nizki produktivnosti dela, v nezadostnem izkoriščanju delovnega časa, v neracionalni potrošnji na nekaterih področjih, v preveliki odvisnosti od uvoza surovin, energije in reprodukcijskega materiala, v nezadostni uspešnosti vloženih investicij, v slabem izkoriščanju kapacitet, v visokih proizvodnih stroških, v počasnem in slabo organiziranem pretoku blaga in podobno.

Izhod iz sedanjih zapletenih gospodarskih razmer zahteva celovit pristop k reševanju prikazanih problemov. Pogoj za nadaljnji skladnejši in stabilnejši razvoj je izdelava dolgoročnejšega programa odpravljanja vzrokov nestabilnosti in infla-

cije. Novi srednjeročni plan za obdobje 1976-1980 bo moral biti izrazito stabilizacijsko usmerjen na vseh ravneh od federacije in republik do občin, temeljnih organizacij združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti.

Odpravljati bo treba tudi probleme, ki izhajajo iz tekočih gospodarskih gibanj, predvsem na tehle področjih:

- ekonomski odnosi s tujino,
 - investicije v osnovna sredstva,
 - kreditno-monetarna politika in likvidnost gospodarstva,
 - skupna poraba ter
 - cene in obvladovanje inflacije.
- Politična akcija pa naj aktivira vse delavce v združenem delu in občane pod geslom »produktivnost in varčevanje«. Tako bo tudi pri nas prodrla v najširšo javnost spoznanje o osnovnih vzrokih inflacije, ki so jih v svetu že formulirali kot »premalo znamo, preslabo delamo in preveč trošimo«.

N. Dejak

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

POROČILO O ODPRAVI POSLEDIC POTRESA NA KOZJANSKEM

V zadnji številki Poročevalca (štev. 15/1) je objavljeno poročilo o odpravi posledic potresa na Kozjanskem, ki ga je pripravil republiški koordinacijski odbor za odpravo posledic potresa na Kozjanskem. V poročilu je podan potek solidarnostne akcije zbiranja sredstev za odpravljanje posledic potresa ter natančna specifikacija načina zbiranja in delitve sredstev. Kdor se želi seznaniti s temi podatki, si lahko sprosodi Poročevalca pri vodji delegacije za zbor združenega dela ali pri vodji delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti svoje TOZD oziroma delovne skupnosti Skupnih služb, nekaj izvodov pa ima še Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje.

Republiški koordinacijski odbor za odpravo posledic potresa na Kozjanskem na podlagi doseženih rezultatov v vsesplošni solidarnostni akciji ugotavlja, da je bil osnovni namen akcije po potresu uspešno dosežen. Z racionalno pomočjo pa je treba še nadaljevati, ker so še ostali ljudje, ki brez družbene pomoči ne bodo mogli rešiti probleme, ki jim jih je prizadejal potres. Republiški koordinacijski odbor se tudi zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pomagali, da je bila s skupnimi naporji vseh delovnih ljudi Slovenije premagana doslej najhujša naravna nesreča v tem stoletju.

N. Dejak

AKTUALNI PROBLEMI...

(Nadaljevanje s 1. strani)

ločanja zbora delavcev. Toda skoraj vedno so zahteve, ki prihajajo v delovno organizacijo, povezane z večjim ali manjšim delom dohodka, kar seveda praviloma zahteva odločitve vseh delavcev.

V pravilnik o informiranju v Železarni smo zapisali, da izbor gradiva oziroma informacije izvedejo vodje delegacij s predsedniki družbenopolitičnih organizacij in istočasno določijo tudi, po kakšni poti bodo v Železarni krožile, vendar zaradi kratkih rokov tudi tega ne moremo dosledno izpolnjevati.

MATERIALI, KI JIH DOBIVAJO DELEGATI

O tem vprašanju je bilo brez dvoma največ povedanega in napisanega, vendar kljub temu še nismo zabeležili bistvenih sprememb. Ko smo pripravili razgovore z delegati, so bili najbolj nezadovoljni prav s preobsežnimi in preveč strokovno napisanimi informacijami. Razumljivo je, da material dobi samo toliko članov delegacije, kolikor imamo v ustreznem organu delegatskih mest, vendar pa za izmenjavo informacij najpogosteje zmanjka časa.

Delegacije so iz teh razlogov postavile zahtevo, da center za proučevanje samoupravljanja in informiranje pripravijo skrajšano informacijo vsem članom, da vsaj delegacija kot celota lahko posvetuje pred odhodom na sejo. Preobsežni materiali, ne glede na vsebino, demotivirajo delegate in tako ostane nepreštudirani ali celo neprebrani marsikateri

del, ki bi mu bila ob primerni obliki posvečena velika pozornost.

Primarnemu cilju - zavestni odločitvi vseh delovnih ljudi - bi morala biti podrejena tako oblika kot obseg informacije. V Železarni si prizadevamo, da bi bile vsaj naše notranje informacije take, žal pa težko vplivamo na zunanje.

ŠIRŠO DRUŽBENO IZOBRAZBO DELEGATU

Vse krivde za premajhno učinkovitost delegatskega sistema pa ne smemo iskati samo drugje. Tudi vsi delegati te svoje funkcije ne jemljejo z vso odgovornostjo. Če smo bili pri volitvah premalo pozorni pri izbiri delegatov, mislim, da predvsem zato, ker se še nismo dovolj zavedali njihovih nalog, potem moramo to svojo napako popraviti vsaj s sistematičnim izobraževanjem delegatov. Zbuditi jim moramo interes za to, da bodo spremljali vse dogajanje v ožjem in tudi širšem okolju, ker bodo tako lažje nosili tudi del odgovornosti za svoje odločitve.

Majhen prispevek k tem ciljem je naš priročnik za delegate, v katerem jih seznanjamo z delovanjem celotnega delegatskega sistema, jese ni pa imamo v načrtu nadaljevanje izobraževanja.

S tem kratkim prispevkom smo želeli opozoriti le na nekatere precej aktualne probleme delegatskih odnosov, ki kljub našim prizadevanjem še vedno niso ustrezno rešeni.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Albina TUSAŠ



Montaža novega žerjava v hali nove hladne valjarne

TOZD VALJARNE

Sestanek so imele vse tri samoupravne delovne skupine **adjustaže štel na Javorniku**, obravnavale pa so srednjeročni razvojni program, ki so ga sprejele brez pripomb.

V valjarni 2400 sta se sestali dve samoupravni delovni skupini in sicer **proga 1** in **adjustaža 3**. Obe skupini sta obravnavali probleme in red v skupini. Na sestanku samoupravne delovne skupine **proga 1** so se dogovorili, da bodo bolj vestno izpolnjevali dele obveze, strinjali so se, da se delavcu, ki bo predčasno zapustil delovno mesto, ta čas ne prizna, pri marširanju pločevine pa je treba bolj paziti, da ne bi prišlo do zamenjav. Žerjavovodja žerjava št. 6 se ni strinjal, da bi zamenjaval v času malice, predlagal pa je, da se popravijo tračnice na žerjavni progi od valjčne proge do adjustaže. Seznanjeni so bili o preverjanju znanja iz varstva pri delu. Na sestanku samoupravne delovne skupine **adjustaže 3** so ugotovili, da je bil sestanek že nujen, ker prevzemi še vedno niso v redu, kljub natančnim navodilom, kako jih je treba opravljati. Pločevina se vse preveč odlaga na kupe, pa tudi taloni oziroma znaki niso v redu. Le z bolj vestnim delom bo mogoče to opraviti in s tem zboljšati izpljen.

TOZD HLADNA PREDELAVA

V elektroodnem obratu so imele sestanek tri samoupravne delovne skupine in sicer proizvodnja polizdelkov ter **oplaševalnica 1** in **2**. Vse tri skupine so poleg srednjeročnega programa in dopolnjenega poslovnega predmeta obravnavale še mesečno poročilo o proizvodnji. Samoupravni delovni skupini **oplaševalnica 1** in **2** dvomita, če bo mogoče že v prihodnjem letu izpolniti po programu predvidena 24.000 ton izdelkov, če ne bo dodatne opreme, ki jo bo treba uvoziti.

V žebeljarni pa sta imeli sestanek dve samoupravni delovni skupini in sicer obratovodstvo in zavijalnica, obravnavali pa sta srednjeročni program in dopolnitev poslovnega predmeta. Samoupravna delovna skupina **obratovodstvo** meni, da bo v žebeljarni nujna modernizacija zlasti v zavijalnici, zamenjati pa bo treba tudi dotrajane žebeljarske stroje. Tudi samoupravna delovna skupina zavijalnice je tega mnenja s tem, da je treba žebeljarni dati prednost, ker s povečano in boljše proizvodnje lahko ustvari več deviz. V tej samoupravni delovni skupini so obravnavali še obratne probleme in so zelo kritično ocenili čiščenje žičnikov, ki imajo še vedno preveč krilic in zaradi tega nastajajo reklamacije. Dogovorili so se, da bodo tudi oni prispevali k izboljšanju tega s tem, da bodo zavijalke polnile kartone s posebnimi mrežastimi lopaticami. Skupina je bila presenečena nad odločitvijo obratne ambulante, ki je njihovemu sodelavcu priznala bolniško odsotnost za 18 dni nazaj, medtem, ko je temu delavcu zaradi neopravičenih izostankov prenehala lastnost delavca.

TOZD VET

V TOZD VET je imela sestanek samo ena samoupravna delovna skupina na transportu in sicer **torov 4**, ki je obravnavala srednjeročni program in dopolnitev poslovnega predmeta. Skupina je izrazila bojazan, če bodo pri povečanem obsegu proizvodnje zmogli zadovoljiti potrebe proizvodnih obratov, ker je v njihovem oddelku še vedno pretežno fizično delo, srednjeročni program pa predvideva do leta 1980 zmanjšanje normalitativa za 20 delavcev.

Informacija s sestankov samoupravnih delovnih skupin je sestavljena na podlagi dospelih zapisnikov. Informacijo pripravil Milan Polak.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

KDAJ POVEZANOST SPECIALIZIRANIH ORGANIZACIJ Z ZSM

V jeseniški občini je nova organiziranost Zveze socialistične mladine razmeroma hitro zaživela. Prvi korak so napravili mladi delavci, ki so se združili v konferenco mladih delavcev, kmalu za njimi pa še učenci in dijaki v konferenco v izobraževanju, mladina iz terena pa v konferenco mladih iz krajevnih skupnosti. To so tri temeljna telesa, v katerih se danes združuje mladina jeseniške občine in sicer v skladu s sprejetimi dokumenti na devetem kongresu ZSMS.

Ostaja pa še četrto področje združevanja mladine v okviru nove organiziranosti, to pa so specializirane organizacije in društva. Tukaj smo v naši občini praktično tam, kjer smo bili pred kongresom, to se pravi, da mladi iz specializiranih organizacij še vedno niso povezani v enotnem telesu. Brez dvoma se postavlja vprašanje zakaj kasneje pri ustanovitvi sveta specializiranih organizacij, ki bi kot enotno telo povezoval vse mlade člane teh organizacij. Tukaj je potrebno še posebno poudariti, da je prav v specializiranih organizacijah in društvi v občini vključenih največje število mladih, med katerimi prednjačijo taborniki in planinci. Trdimo lahko, da so doslej največ sodelovanja z občinsko konferenco ZSMS pokazali le taborniki, ki se redno udeležujejo najrazličnejših akcij. V ostalih organizacijah

in društvi praktično ni čutili nikakršne povezanosti z Zvezo socialistične mladine, čeprav v določenem društvu, krožku ali odseku delujejo izrazito sami mladinci!

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

O SKLEPIH SKUPNE SEJE PREDSEDNIKOV OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA

Prejšnji četrtek so se sestali predsedniki osnovnih organizacij sindikata iz temeljnih organizacij združenega dela in obratov naše železarnice.

Na skupnem sestanku je tekla beseda o izpolnjevanju sklepov 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije ter sklepov 3. seje CK ZKS. Govorili so tudi o sprejetju programa dela, v katerem so vsebovane naloge, ki izhajajo iz ustave, o uresničevanju ustavnih načel, o samoupravnem organiziranju delavcev v TOZD in OZD.

Uvodno besedo na skupni seji je imel predsednik tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Franc Kobentar. Poudaril je, da so naloge sindikata opredeljene v 17 skupinah sklepov, ki skupaj predstavljajo celoto in so bili sprejeti na 8. kongresu Zveze sindikatov Slovenije. Predsednik Franc Kobentar je kritično ocenil dosedanje delo in opozoril na to, da aktivnost po sprejetih sklepih ni bila povsod enaka in konkretna, poleg tega pa ni bilo dovolj razredne ostrine pri odstranjevanju pojavov, ki niso skladni s samoupravljanjem.

V uvodni besedi predsednika Kobentarja je bilo med drugim rečeno, da je minilo precej časa, od kar smo v Železarni ustanovili prve temeljne organizacije združenega dela in že takrat poudarili, da je to le začasen korak pri nadaljnji organizaciji TOZD. Sklepi, resolucije in programi zahtevajo hitrejšo reorganizacijo naše tovarne in prehod na več temeljnih organizacij združenega dela.

Danes popoldne, to je v četrtek 17. julija bo seja izvršnega odbora sindikata Železarne, na kateri bodo obravnavali vsebino sprejetih sklepov na skupni seji predsednikov osnovnih organizacij sindikata. Da bi sprejete sklepe dosledno izpolnili predlagajo sklic razširjenih sej izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata. Med drugim je rečeno, da so tudi sklepi sprejeti na 10. seji konference ZK Železarne sestavni deli sklepov, ki so predsednikom osnovnih organizacij sindikata v pomoč pri izpolnjevanju nalog. Poročila z izrednih sej izvršnih odborov sindikata naj bi predsedniki posredovali do 25. avgusta, poročila pa morajo biti pripravljena tako, da bomo lahko dobili celotno sliko o opravlje-

Lahko bi še naštevali pomanjkljivosti s tega področja, vendar menimo, da s takšnim besedičenjem in pisanjem ne bomo rešili problema, kaj več o delu specializiranih organizacij, kakor o povezavi z občinsko konferenco ZSMS pa bomo z veseljem napisali, ko bo stekla akcija tudi na tem področju.

nem delu ter predlog za nadaljnje delo. Skladno s sklepi sprejetimi na skupni seji predsednikov osnovnih organizacij sindikata, naj bi sklicali tudi delegate, ki so bili v osnovnih organizacijah sindikata izvoljeni v krajevne konference SZDL.

Skupno s predsedniki odborov samoupravnih delavskih kontrol naj predsedniki sindikalnih konferenc v TOZD pripravijo analize dela teh organov. O tem poročilu naj bi spregovorili na konferencah, ki naj bi jih opravili do konca julija. Omenjenih konferenc naj bi se udeležili tudi vsi člani odbora samoupravnih delavske kontrole v TOZD. Centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje bodo naročili izdelavo analize o delu samoupravnih delavskih skupin in njihovih vodij. Analiza naj bi pokazala v koliko so upravičene pripombe iz obratov, kjer ugotavljajo, da je v samoupravnih delovnih skupinah prisoten formalizem in nezainteresiranost delavcev, o čemer pa naj bi pozneje razpravljali na sestankih v osnovnih organizacijah sindikata ter na sestankih samoupravnih delovnih skupin.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK

V petek, 27. junija je bila tretja redna seja, na kateri je predsednik Mavro Lenardič seznanil navzoče članke odbora s programom srednjeročnega razvoja železarne Jesenice. S predlaganim programom so se strinjali in bodo o programu srednjeročnega razvoja železarne spregovorili tudi na sestankih samoupravnih delovnih skupin.

Sodelavec Pirija je poročal o ponudbi podjetja VIATOR za izvedbo izletov. Zaenkrat njihove ponudbe ne bodo upoštevali, ker so v teku že razgovori s kolektivom tovarne Djuro Djakovič v Slavonskem Brodu. Odbor osnovne organizacije sindikata je dalj časa razpravljala tudi o prošnji Angele Oblak za brezplačno letovanje na morju. Nato so poslušali poročilo predsednika osnovne organizacije sindikata Mavra Lenardiča o poenotenju delovnega časa, oziroma uvedbi premakljivega delovnega časa.

O tej problematiki je razpravljala tudi tovarniška konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne, kjer so bili mnenja, da se treba ob koncu letošnjega leta pripraviti na ustrezno analizo o uvajanju premakljivega delovnega časa.

Pripravljenost je vedno
boljša kakor
golo pričakovanje ...

Tito

2

RAVNANJE Z NEEKSPLODIRANIMI BOJNIMI PREDMETI

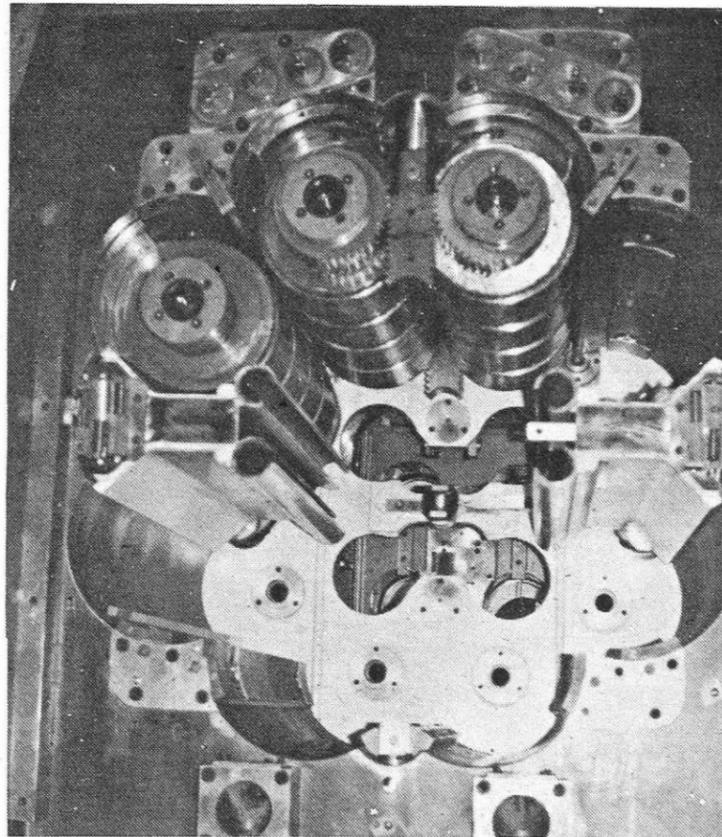
Za zavarovanje predmeta, dokler ni uničen, ter za preprečitev dostopa nepoklicanim osebam na kraj, kjer ga bodo uničili, sme upravni organ za narodno obrambo skupščine občine v miru zahtevati pomoč milice. V vojni opravi to nalogo ustrezna enota civilne zaščite.

Neesplodirane bojne predmete smejo odkopavati, onesposabljati, prevajati in uničevati le osebe, ki so končale ustrezne šole ali tečaje in imajo potrjeno, da so usposobljene za tako delo. V miru takih strokovnjakov ni treba veliko. Najdbe neeksplodiranih bojnih predmetov so redkejšje in navadno gre za manjše količine. Tako lahko ena oseba opravlja to nalogo na območju več občin. Drugače pa je v vojni. Tedaj so najdbe neeksplodiranih teles vseh vrst pogoste in če želimo preprečiti nepotrebne žrtve, moramo poskrbeti, da jih hitro napravimo nenevarne in uničimo. Zato mora v vojni imeti svojo enoto civilne zaščite za uničevanje neeksplodiranih teles vsaka občina.

Pri odkopavanju, razmontiranju in uničevanju neeksplodiranih teles smejo sodelovati tudi nestrokovnjaki, vendar le za opravljanje pomožnih del. Pri delu morajo biti pod stalnim nadzorstvom strokovnjaka.

Vse osebe, bodisi da gre za strokovnjake, nestrokovno delovno silo, voznike ali druge osebe, ki sodelujejo pri iskanju, odkopavanju, razmontiranju, prevozu in uničevanju neeksplodiranih teles, morajo biti zavarovane pri zavarovalnici, in sicer za primer smrti kakor tudi za primer trajne invalidnosti.

KONEC



Pogled v ohišje sendzimir ogrodja, ki bo postavljeno v naši novi hladni valjarni (posneto pri WATERBURY FARELL - ZDA)

KRATKE VESTI

Zaposleni mladinci v delovnem kolektivu Gradis - TOZD Jesenice so se pred nedavnim zbrali na volilni konferenci. Med drugim so obravnavali problematiko zaposlenih mladincev, sprejeli nov delovni program za prihodnje obdobje ter izvolili novo vodstvo osnovne organizacije ZSMS.

Čeprav je že vse kazalo, da letošnje baklade mladosti ne bo, smo na posled zvedeli, da bo baklada izvedena 31. julija zvečer, pred praznikom občine Jesenice.

Republiška konferenca ZSM Slovenije pripravlja v letošnjem avgustu že četrto mladinsko poletno politično šolo za mlade družbenopolitične delavce iz vse Slovenije. Šola bo kot vsako leto trajala teden dni in sicer od 22. do 28. avgusta.

V sredo, 23. julija, bo problemska konferenca osnovne organizacije ZSMS Plavž. Člani bodo pregledali dosedanje delo osnovne organizacije, ocenili družbenopolitično aktivnost med mladimi na Plavžu, dogovorili pa se bodo tudi o izdelavi akcijskega programa.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

55

— o Leninu in o ljudskih množicah, spolitiziranih, a neizkušanih v politiki, ki so opite od zmage februarске revolucije in naivni veri, da buržoazna vlada ne bo ovirala sovjetov delavskih in vojaških odposlancev v njihovem delu pristale na Začasno vlado;

— o Leninu in o dvovladju, ki je nastalo z Začasno vlado kot 'diktaturo buržoazije' in z obstojem sovjetov delavskih in vojaških odposlancev, ki so izbojevali revolucijo in v katerih se je pravzaprav utelešala diktatura proletariata in kmetov;

— o Leninu in o boljševiški partiji, pred katero je bila zaradi prej omenjenega položaja, postavljena naloga, da s potrepljivim pojasnjevanjem med množicami razkrije zasužnjevalski in imperialistični značaj ruske Začasne vlade in da razglaša dno izdajo proletariata in ljudskih množic s strani eserov in menjševikov ter da delavstvo in druge delovne množice pripelje do spoznanja, da konec vojne in mir nista dosegljiva brez strmoglavljenja Začasne vlade in brez vzpostavitve vlade revolucionarnih sovjetov;

— o Leninu, ki je tedaj na vsak način priti iz Švice v Rusijo in ki je že iz Švice, takoj ko je dobil prve vesti o februar-ski revoluciji, pisal boljševiški partiji in ruskemu proletariatu v Rusijo v »Pismih iz daljave«: »Delavci! Pokazali ste čudeže proletarskega ljudskega heroizma v državljanski vojni proti carizmu. Pokazati morate čudeže proletarske vseljudske organizacije, da bi pripravili svojo zmago na drugi etapi revolucije.«

— o Leninu, ki je tako opozoril boljševike v Rusiji in ruski proletariatu, da je treba buržoazno revolucijo v Rusiji spremeniti v proletarsko, in ki je zato, ne zbiraje sredstva, zapustil Švico ter preko Nemčije in Finske 16. aprila 1917 pripotoval v Petrograd, kjer ga je na finskem kolodvoru in na trgu pred kolodvorom čakalo na tisoče delavcev, vojakov in mornarjev;

— o Leninu, ki se ob svojem prihodu ni zmenil za pozdrave menjševikov petrogradskega sovjeta, pač pa je šel med delavce, vojske in mornarje in jim spregovoril o oklopnega avtomobila in jih pozval v borbo za zmago socialistične revolucije, naslednji dan pa že govoril na zborovanju boljševikov o vojni in revoluciji, nato pa ponovil teze svojega referata še na zborovanju, na katerem so bili poleg boljševikov tudi menjševiki, ponovil teze, ki so prišle v zgodovino revolucionarnega marksizma pod naslovom Leninove Aprilske teze, ki so dale boljševiški partiji in proletariatu jasno revolucionarno linijo prehoda od buržoazne revolucije k socialistični, ki jo je Lenin slutil že leta 1905 in o njej pisal v svoji brošuri »Dve taktiki socialne demokracije v demokratični revoluciji«, da bo ruski proletariatu po strmoglavljenju carizma prešel k ostvaritvi socialistične revolucije, v Aprilskih tezah je bilo novo samo to, to pa je bilo odločilno pomembno, namreč to, da so te teze dajale teoretično utemeljen, konkreten načrt, kako pristopiti k prehodu v socialistično revolucijo in sicer na ekonomskem področju z nacionalizacijo vse zemljiške posesti v deželi pri zaplembi zemlje zemljiške gospode, združitve vseh bank v eno samo nacionalno banko in z uvedbo kontrole nad družbeno proizvodnjo in razdelitvijo proizvodov, na političnem pa prehod od parlamentarne republike k republikli sovjetov, kar je takrat pomenilo pomemben korak naprej na področju teorije in prakse marksistične sociologije;

— o Leninu, ki je označil svojevrstnost takratnega trenutka v Rusiji z naslednjo ugotovitvijo: »Svojevrsnost sedanjega trenutka v Rusiji je v prehodu od prve etape revolucije, ki je zaradi nezadostne zavednosti in organiziranosti proletariata dala oblast buržoaziji — k drugi etapi revolucije, ki mora dati oblast v roke proletariatu in najrevnejšim kmečkim slojev.« To pa lahko zagotovo: »Ne parlamentarna republika-povratek k njej od sovjetov delavskih odposlancev bi bil korak nazaj (v človeškem družbenem razvoju) — temveč republika sovjetov delavskih, dnarskih in kmečkih odposlancev po vsej deželi, od tal do vrha.«

— o Leninu, ki je v tistem času dejal, da vojna ostaja tudi pod novo Začasno vlado, roparska imperialistična vojna, in podčrtal, da je naloga partije v takratnem ruskem zgodovinskem trenutku v prvi vrsti pojasnjevanje in pojasnitev ljudskim množicam, da jo je mogoče končati z resnično demokratičnim, ne pa nasilnim mirom le, če se strmoglavijo buržoazija v Rusiji (in seveda tudi v drugih deželah);

— o Leninu, ki je do takratne Začasne vlade postavil pred ljudske množice naslednje vodilo: »Nobene podpore Začasni vladi!« in da je tudi v sovjetih naloga boljševiške partije: »Pojasnjevanje množicam, da je Sovjet delavskih odposlancev edina možna oblika revolucionarne vlade in da mora zato biti naša naloga, dokler se ta vlada prepušča vplivu buržoazije, samo potrpežljivo, sistematično, vztrajno. Zlasti praktičnim potrebam množic prilagajajoče se pojasnjevanje napak njihove taktike. Dokler smo (v sovjetih) v manjšini, kritiziramo in razlagamo napake hkrati pa pridigujemo, da je nujno, da preide vsa državna oblast v roke sovjetov delavskih odposlancev, ker je pomenilo, da Lenin tedaj ni pozival na vstajo proti Začasni vladi, ki je v takratnem trenutku uživala zaupanje sovjetov, da ni zahteval njenega strmoglavljenja, marveč si je prizadeval, da s pojasnjevanjem in pridobivanjem množic in odposlancev v sovjetih izbojuje boljševiško revolucionarno večino in tako zagotovi spremembo sestava in politike vlade, to pa pomeni, da se je tedaj še vedno prizadeval za miren razvoj demokratične revolucije k socialistični, zahteval, naj boljševiška partija 'odvrže umazano perilo' in se odreče imenu socialno demokratična partija, imenu, ki so ga umazale leta 1914 stranke druge internacionale in ruski menjševiki, ime, ki za resničnega revolucionarja in borca za preobrazbo človeške družbe v socialistično in komunistično družbo ne bo nikoli več čisto in neomadeževano in bo nosilo na veke madež oportunitizma, izdajstva delavskega razreda in socializma, in na podlagi tega zahteval, oziroma predlagal, naj se boljševiška partija imenuje komunistična partija, kakor sta svojo partijo imenovala Marx in Engels, kajti tako ime je tudi s stališča marksistične znanosti pravilo, saj je končni cilj boljševiške partije ostvartev komunizma, v katerega mora postopno, a neogibno prerasti socializem;

(se nadaljuje)

BOLNI DELAVCI NAJ NE DELAJO, ZDRAVI PA NE BOLUJEJO

V 24. številki Železarja je bil na prvi strani objavljen članek, ki obravnava bolezensko odsotnost v Železarni. Predvsem pozdravljam misel, da naj bolni delavci ne delajo, zdravi pa ne bolujejo.

Proti koncu novembra lanskega leta, sem bil zaradi hude boleznii na 14-dnevem zdravljenju v splošni bolnici Jesenje. V tem času se mi je zdravje le rahlo izboljšalo. Zaradi pomanjkanja prostora na internem oddelku, sem bil poslan v domačo oskrbo. Obiski pri zdravniku v obratni ambulanti so mi delali hude težave, saj brez tuje pomoči nisem mogel nikamor.

Ker se mi pa zdravje v določenem času ni izboljšalo, sem bil povabljen na kontrolo na zdravniško komisijo v obratni ambulanti. Na ponovni kontroli čez teden dni, pri že omenjeni komisiji (še zelo bolan, saj sem izgubil na teži več kot 25 kg), sem že dobil vprašanje, če grem sedaj na delo. To sem sprejel kot opozorilo in ker ni moj namen koga izkoristiti, še najmanj pa zdravstveno zavarovanje, sem šel na delo bolan in delal še nadaljnjih šest mesecev. S pomočjo sodelavcev, z dobro in trdno voljo sem dosegel, da mi sedaj delo vsaj v glavnem ne povzroča nobenih težav, lahko bi pa bilo tudi drugače.

Pozdravljam v uvodu omenjeno misel in mislim, da z menoj vred tudi vsi poštene delavci, da je treba proti simulantom ostro ukrepati, resnično bolne pa najprej pozdraviti in potem poslati na delo. Zavedati bi se morali, da delavec, ki je že več let zapo-

slen v podjetju, ne boluje za vsako malenkost, za manjšo poškodbo ali prehlad, raje koristi letni dopust kot pa boluje.

Boj proti odsotnosti pa naj pomeni tudi boj proti nezgodam. Vsak novi delavec naj bi se predhodno seznanil s tem, kje in od kod mu preti nevarnost. Saj če dobro poznamo delovno mesto, je tudi možnost

nezgod občutno manjša. Tudi pretirano priganjanje lahko zmede predvsem mlajšega delavca in nesreča potem ni več daleč. Z normalnim delom in polnim koriščenjem osemurnega delovnega časa, se doseže več, kot pa s pretirano naglico, ki je pogosto vzrok težkih poškodb in nesreč.

Z doslednim spoštovanjem varnostnih predpisov, uporabo zaščitnih sredstev, ki so nam na voljo kot še nikoli, kakor tudi starega pravila, da je še vedno najboljša varnostna naprava lastna previdnost, se bo število nezgod brez dvoma še znižalo, kar je prav gotovo iskrena želja vseh nas, ki smo zaposleni v Železarni.

I. D. valj. žice



Nasip Železarne je ob cesti prvega reda dosegel že skrajno točko

POŠKODBE V MESECU JUNIJU

Služba za varstvo pri delu nam je posredovala podatke o poškodbah na delovnih mestih ter na poti v službo za mesec junij. Iz podatkov je razvidno, da je bilo na delovnih mestih poškodovanih 45 naših sodelavcev. Zaradi poškodb smo izgubili 1164 delovnih dni. Na poti v službo so bile štiri poškodbe, zaradi tega pa smo izgubili 112 delovnih dni.

Pregled poškodb po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela je naslednji: v TOZD TALILNICE 7 poškodb - 288 izgubljenih dni, v TOZD VALJARNE 12 poškodb - 278 delovnih dni, v TOZD HLADNA PREDELAVA 12 poškodb - 216 dni, v TOZD VET 11 poškodb - 324 dni in v SKUPNIH SLUŽBAH 3 poškodbe - 58 dni.

V TOZD TALILNICE in TOZD VALJARNE poškodb na poti v službo niso imeli. V TOZD HLADNA PREDELAVA so imeli eno poškodbo in devet izgubljenih dni, v TOZD VET tri poškodbe 80 dni, medtem ko v SKUPNIH SLUŽBAH poškodb na poti ni bilo, pač pa imajo 23 delovnih dni zaradi poškodb iz prejšnjih mesecev.

NOVICE Z BODEČE ŽICE

Opozorilo: Novicam v tej rubriki ne smete verjeti tako resno kot drugim novicam!

PRETRGANA BODEČA ŽICA

Dolgotrajni molk rubrike NOVICE Z BODEČE ŽICE je po vsej verjetnosti nastal zato, ker v celotnem tem obdobju okoli nas ni bilo niti ene napake oziroma slabosti ali pa zaradi pomanjkanja vložka - kakor bi to modro označili naši metalurzi.

MALI OGLASI

Sporočamo, da zaradi preobremenjenosti do nadaljnjega ne sprejemamo nobenih kritik in pripomb. »Delovna skupnost skupnih služb«.

Zaradi selitve na višje položaje prodam nekaj dobro ohranjenih idej, ki jih nisem utegnil uresničiti. »Funkcionar«.

NEDISCIPLINIRANI TISKARSKI ŠKRAT

V Železarju z dne 10. julija 1975 (štev. 27) piše, da je samoupravna delovna skupina socialno zdravstvene službe opozorila, »... da naj ne zapuščajo delovnega mesta pravočasno« (podčrtal A.). V dobro obveščeni krogih se sedaj z zaskrbljenostjo sprašujejo, ali gre za slučajno zlobno tiskarskega škrate ali pa je nepridiprav res tako odlično informiran.

Albulus

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

ADJUSTAŽA BLUMING

Četrta seja osnovne organizacije sindikata je bila 27. junija. Na seji so najprej pregledali, kako so bili izpolnjeni sklepi sprejeti na prejšnji seji. Predsednik Anton Andreuzzi je povedal, da je mladinski aktiv začel z delom. Glede letovanja na morju je vse urejeno. Nato pa je Tomaž Kavčič posredoval informacijo o programu varčevanja. Z dosedanjim izpolnjevanjem tega programa so bili zadovoljni.

Sledila je informacija o financiranju izletov. Organizirajo enodnevne in dvodnevne izlete. Avtobuse za prevoz udeležencev izletov organizirajo prek sindikata, vendar ne vsak obrat posebej. Tov. Podlipnik je

opozoril vse člane sindikata iz adjustaže bluming da predložijo članske izkaznice za vpis sindikalne članarine.

Eden izmed članov predsedstva je odšel v JLA, drugi član pa je dobil zaposlitev v drugem obratu, zato so namesto njih na seji za člane predsedstva osnovne organizacije sindikata imenovali Radojka Rajakoviča in Slavka Došenoviča.

Delovno disciplino bo treba izboljšati. Tudi ob nedeljah je treba dosledno upoštevati disciplino in ne predčasno zapuščati delovnih mest. Ob koncu seje je bilo še dogovorjeno, da priporočil za dodelitev stanovanj ne bodo izdajali.

Železarski globus

ZAMBIJA

Ameriška železarska družba Swindell-Dressler Co. iz Pittsburgha bo gradila v kraju Solwezi novo železarno. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 250.000 ton surovega jekla. V okviru nove železarne bo obrat za proizvodnjo peletov, obrat za direktno redukcijo železove rude, kisikovi konvertorji, naprava za kontinuirno vlivanje surovega jekla in valjarna. Investicijski stroški bodo znašali 150 milij. dolarjev.

ZDA

V tej državi vsebujejo zaloge premoga več energije kot pa zaloge nafte v državah bližnjega vzhoda. ZDA imajo največje zaloge premoga na svetu. To je razvidno tudi iz spodnje tabele, ki kaže v % delež svetovne zaloge premoga v nekaterih državah:

ZDA	48,2 %
Sovjetska zveza	19,9 %
LR Kitajska	16,7 %
Zvez. rep. Nemčija	4,8 %
Velika Britanija	2,8 %
Kanada	1,4 %
Poljska	1,3 %
Južnoafriška unija	1,1 %
Avstralija	1,0 %
Indija	1,0 %
Ostale države	1,8 %

GVAJANA

Vlada te južnoameriške države se je odločila graditi novo mini železarno. Tako bodo vsaj malo povečali proizvodnjo surovega jekla v državi. Pri gradnji bodo s tehnično pomočjo sodelovale nekatere indijske železarske družbe, ki bodo dobavile tudi potrebno opremo.

INDONEZIJA

Mednarodna družba Dastur Engineering International iz Calcutte bo v Indoneziji gradila novo mini železarno. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 120.000 ton različnega paličastega jekla. Obenem v družbi razmišljajo tudi o gradnji novega obrata za direktno redukcijo železove rude v katere bi pripravljali vložek za to mini železarno.

ITALIJA

Italijanska železarna Taranto je dobavila do sedaj 30.000 ton cevi za plinovode potrebne za transportiranje zemeljskega plina v Sibiriji. Cevi imajo notranji premer 1.220 mm, dolžino 12 m in debelino stene 14 - 17 mm. Izdelane so iz jekla, ki ima takšne mehanske lastnosti, da prenesejo zelo nizke temperature, ki vladajo v Sibiriji. Za prihodnjih pet let ima železarna iz Sovjetske zveze že naročilo za dobavo 2,5 milij. ton teh cevi.

NIZOZEMSKA

Železarska družba Estel bo v prihodnjih treh letih porabila 280 milij. dolarjev za povečanje proizvodnih zmogljivosti in modernizacijo svojih železarn. Od tega bodo 200 milij. dolarjev porabili za železarni Dortmund in Ijmuiden. V prvi fazi bodo povečali plavž v železarni Dortmund. Ko bo rekonstrukcija končana bo letna proizvodna zmogljivost plavža 600.000 ton grodija.

SUDAN

V kraju Jabu Abu Tolu, v pokrajini južni Kordofar, so odkrili precejšnje zaloge dokaj kvalitetne železove rude. Z izkoriščanjem pa bodo že letos pričele nekatere rudarske družbe iz Irana in Zvezne republike Nemčije.

ŠVEDSKA

Železarska družba Fried. Krupp Huettnerwerke iz Zvezne republike Nemčije, bo skupno s švedsko družbo Norbottens Järnverk gradila novo železarno. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 4 milij. ton valjarskih proizvodov. Investicijski stroški za novo železarno bodo znašali 1,7 milijarde dolarjev.

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

NEKAJ O POŠKODBAH HRBTENICE, KI NASTANEJO PRI DVIGANJU IN ROČNEM TRANSPORTU BREMEN

2

Pri pravilnem dviganju, kjer je hrbtnica ravna, ne more priti do klinaste deformacije medvretenčne ploščice, kjer je pritisk enakomerno porazdeljen po vsej površini medvretenčnih ploščic in tudi vretenc. S tem se izognemo tudi pretegnitvi vezi, ki vežejo posamezna vretenca in tudi mišic (interkostalne), ki objemajo hrbtnico in ki so pri nepravilnem načinu dviganja močno obremenjene.

Podrobne raziskave o čvrstosti oziroma maksimalni obremenitvi

medvretenčnih ploščic in vretenc so pokazale, da bi medvretenčne ploščice človeka 20 do 30 let brez poškodbe zdržale obremenitev 30 kg/kv. cm (to je skupaj 600-700 kg), medvretenčne ploščice 30-50 letnih ljudi 25 kg/kv. cm in nad 50 let največ 20 kg/kv. cm. Na osnovi teh vrednosti se lahko na podlagi načina dviganja in položaja trupa doloži teža, ki so pri dviganju še zmeraj izpod kritične meje. Za ženske se smatra, da je njihova delovna sposobnost 60 % moške.

Največje dovoljene teže bremen, ki jih občasno lahko dvignejo 20-30 letni moški in ženske.

Nagibni kot telesa α	Največja dovoljena teža bremena			
	Moški		Ženske	
	VZRAVNAN HRBET	PREDKLONJEN HRBET	VZRAVNAN HRBET	PREDKLONJEN HRBET
= 0°	400 kg	200 kg	240 kg	120 kg
= 15°	200 kg	100 kg	120 kg	60 kg
= 45°	100 kg	50 kg	50 kg	30 kg
= 90°	50 kg	25 kg	30 kg	15 kg

To velja za bremena, ki niso neredna za dvigovanje in transport, to se pravi, taki, ki jih lahko dovolj približamo težiščnici telesa.

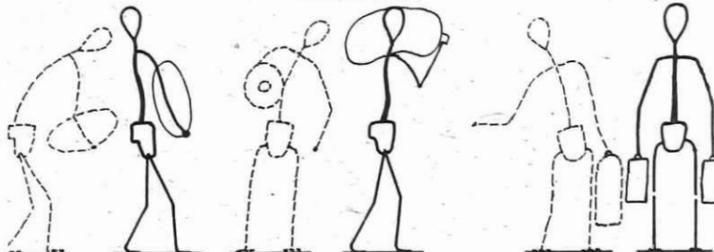
ŠE NEKAJ NAPOTKOV ZA PRAVILNO DVIGANJE IN NOŠENJE BREMEN:

Pri dviganju mora biti hrbtnica čim bolj ravna (iztegnjena), breme pa moramo dvigovati čimbolj ob telesni težiščnici, ker je obreme-

nitev hrbtnice in mišic pri statičnem delu najmanjša, ko je težišče bremena čimbolj blizu vertikali (nogam). Isto velja tudi za prenos bremena, poleg tega pa moramo pri prenosu bremen paziti še na sledeče zahteve:

- da se pri nošenju držimo čimbolj pokonci
- da se simetrično obtežimo
- da se breme približa čimbolj telesu
- da se pri nošenju uporabi čimveč pomožnih sredstev

NEPRAVILNO IN PRAVILNO PRENAŠANJE BREMEN

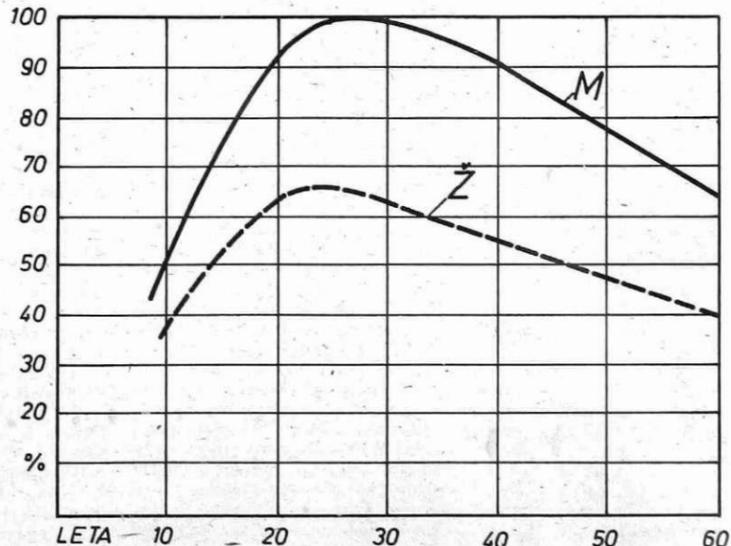


Telesna sposobnost z leti precej upada, zato moramo biti še posebej pazljivi pri nošenju in dviganju bremen, ker mišice ne izgubijo toliko

svoje sposobnosti kot lokomotorni sistem, ki se zelo izrablja.

Grafikon kaže odvisnost telesne sposobnosti za delo od starosti:

Odklon telesne sposobnosti za delo od starosti pri moških (M) in ženskah (Ž) (po Estrand-u in drugih avtorjih)



Zelo važna preventivna mera pri poškodbah hrbtnice je prav gotovo dobro selekcioniranje. Za najtežja dela bomo izbrali ljudi, ki imajo že lažje degenerativne spremembe hrbtnice, tudi ne take, ki imajo sla-

bo držo (kifozo, skoliozo, lordozo), ne lahke, astenične ljudi.

To bi bilo nekaj nasvetov in razlag o anatomiji in funkciji hrbtnice, o možnih poškodbah in o preventivnih merah, ki naj bi podobne poškodbe preprečevale. Stanko Smolej

STOL

industrija
pohištva
stol
kamniki
jugoslavija

**ELEKTRO
INDUSTRIJSKA
MONTAŽA
ELIM JESENICE**

se priporoča s svojimi izdelki in
montažnimi uslugami

**UTENSILIA —
TOVARNA
TEKSTILNIH
POTREBŠČIN
LJUBLJANA**

IZDELUJEMO VSE VRSTE LES-
NIH IN KOVINSKIH UTENZILIJ
ZA TEKSTILNO INDUSTRIJO

JEKLOTEHNA

EKSPORT — IMPORT, PROIZ-
VODNO IN TRGOVSKO PODJE-
TJE Z. N. SOL. O., MARIBOR,
PARTIZANSKA 34

S SVOJIMI TOZID:

- TRGOVINA MARIBOR
- TRGOVINA SISAK
- TRANSOM MARIBOR

VAS VABI, DA NAS OBISČETE.
PREPRIČALI SE BOSTE O BO-
GATI IZBIRI V NASIH TRGOVI-
NAH S TEHNIČNIM BLAGOM
IN TRGOVSKO HIŠO MERKUR

**SLOVENSKE
ŽELEZARNE —
ŽELEZARNA
STORE**

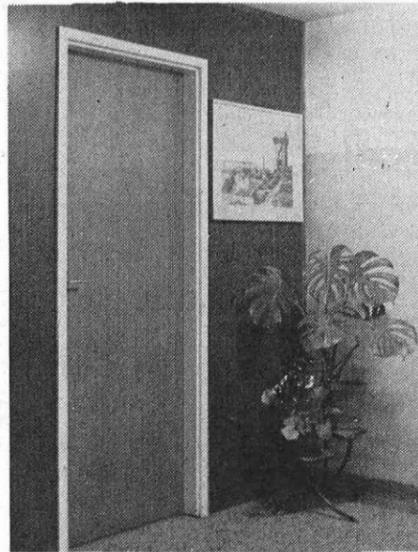
SE S SVOJIMI PROIZVODI PRI-
POROČA SLOVENSKI IN JU-
GOSLOVANSKI KOVINSKO
PREDELOVALNI INDUSTRIJI

SLOVENSKE
ŽELEZARNE



ŽELEZARNA JESENICE

NOVI IZDELEK



**ARHITEKTI!
PROJEKTANTI!
INVESTITORJI!
GRADBENIKI!**

KOVINSKI PODBOJ ZA VRATA

Vsestranska uporabnost
predvsem pa za:
— industrijske zgradbe
— bolnice, klinike
— turistične objekte
— stanovanja
— itd.

Prednosti:

- lažja, hitrejša in enostavna
vgradnja
- mehko zapiranje in odlično
tesnenje, ker ima specialno
gumijasto tesnilo
- zanesljiva protikorozijska zaščita
- neobčutljivi proti mehanskim
poškodbam
- standardne dimenzije

Kovinske vratne podboje izdelujemo v različnih variantah, predvsem pa:
navadne (mokromontažne) tunelsko in suhomontažne, po želji tudi z nad-
svetlobo

**PRVI PARTIZAN —
TITOVE UŽICE**

SE PRIPOROČA S SVOJIMI PRO-
IZVODI:

- športski in lovski municiji
- vodovodnimi in sanitarnimi ar-
maturami
- svinčeni cevmi
- kovinskimi in plastičnimi zadr-
gami
- avtomobilskimi ventili za mo-
torje z notranjim izgoreva-
njem
- trdimi kovinami in orodji s tr-
dih kovin
- sinter deli in
- kovinskimi pragi.

**ALPETOUR
ŠKOFJA LOKA,
TOZD CREINA**

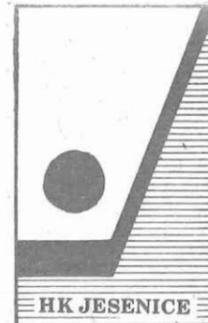
KMETIJSKA MEHANIZACIJA
KRANJ

proizvaja vse vrste cistern za prevoz
fekalij od 1.000 do 8.000 litrov, tro-
silice umetnega gnoja z nihalno cevjo
od 200 do 3.000 kg (B-75, B-78, B-79),
deponatorje za dognoevanje pri ko-
reninah, mešalce za gnojevko, rešet-
ke za stojišča.

ZA NAKUP SE PRIPOROČAMO.

**INSTALACIJA
LJUBLJANA**

SE PRIPOROČA VSEM INVE-
STITORJEM V OBČINI JESENI-
CE IN NA GORENJSKEM



17. julija 1975

— IZDAJA HD JESENICE —

štev. 5/I

PRIZADEVANJA ZA KULTURNE ŠPORTNE GLEDALCE

Čeprav smo sredi poletja, so prva hokejska srečanja na domači ledeni ploskvi skoraj pred durmi. To pa je tudi povod, da več razmišljanj posvetimo tudi športnim gledalcem, ki so na našem območju najbolj številni ravno na hokejskih srečanjih. To še toliko bolj, ker si je vodstvo hokejskega društva Jesenice zastavilo za nalogo urediti odnose znotraj svojih hokejskih moštev, to je izboljšati disciplino in odgovornost ter sploh dvigniti športno moralo igralcev, kakor tudi izboljšati in urediti odnose med hokejskimi klubi in hokejskimi organi v SR Sloveniji in SFR Jugoslaviji. To je v prvem planu politike vodstva društva, medtem, ko športni izidi morajo izhajati iz tega oziroma morajo biti s tem pogojeni. To pa pomeni, ne zmagovati za vsako ceno, tudi na račun popuščanja pri nekaterih, včasih domnevno »nepogrešljivih« igralcih, ali toleriranja nešportnih izpadov ali nešportnega vedenja posameznikov, ki so se ponašali že preveč »asovsko«. Taka orientacija vodstva društva, ki sloni na vlogi in nalogah športa in telesne vzgoje v samoupravni socialistični družbi, pa zahteva tudi vso pomoč in podporo hokejskega občinstva, ki v preteklosti, vsaj del njega, ni podpiral take usmeritve, temveč zahteval zmago svojega moštva za vsako ceno in se pri tem mnogokrat tudi skrajno nešportno ponašal.

Če bi presojali gledalce na hokejskih tekmah, potem bi jih lahko razdelili, vsaj po načinu reagiranja na dogodke na ledeni ploskvi, v dve osnovni kategoriji. V prvo, žal še manj številno, bi uvrstili tiste gledalce, ki s seizmografsko natančnostjo spremljajo, podpirajo in se navdušujejo nad vsako lepo, hitro, duhovito in sploh učinkovito potezo, vsako inteligentno odločitvijo, borbeno in srčno intervencijo, nad športnim in kulturnim dostojanstvom igralca ali moštva, ne glede ali so to rdeči ali zeleni. V drugo kategorijo, žal precej bolj številno, pa uvrščamo tiste, tako imenovane klubske navijače, lahko bi rekli tudi »vroče klubske navijače«, ki za vsako ceno zahtevajo zmago svojega moštva. Za njih je značilna tudi izrazita pristranost, del njih ne izbira sredstev, niti besed, da bi žalil ali podcenjeval nasprotno moštvo, ne zna obvladovati svojih čustev pa nemalokrat tudi sovražstva, ki je pogojeno s pretirano privrženostjo svojemu moštvu. Jedro teh pa običajno sestavljajo tako imenovani navijači, ki poskušajo z različnimi rekviziti, gesli in zastavami dati »krila svojim« in jim pomagati do zmage. Ti zadnji ponavadi tudi uživajo vso podporo klubskih uprav. Zgodi pa se tudi, da tem klubskim strastem zapadejo gledalci, ki se ponavadi mirno zadržijo na tekmah. O škodljivosti takih klubskih privržencev, verjetno ni potrebno posebej poudarjati. Pospešujejo nasprotja in podpihujejo sovražstvo ter povzročajo množico drugih negativnih pojavov.

Nedvomno je pri vsem tem odveč poudariti, da bi vsa prizadevanja morali usmeriti v vzgojo športnih gledalcev, ki sodijo v opisano prvo kategorijo, pa naj si bo preko društvene dejavnosti v okviru razgovorov z gledalci ali preko organiziranih prijateljev jeseniškega hokeja, ali preko drugih oblik. Pri tem bo še posebno pomembno vlogo igrala športna kulturna vzgoja v šolah, v šolskih športnih društvih, o tem pa bo treba voditi računa tudi v družbenopolitičnih organizacijah in vseh društvih in športnih organih. Seveda pa bo tem smotrom sledilo tudi naše glasilo. Kajti med temeljna načela in naloge naše samoupravne socialistične družbe sodi krepitev bratstva in enotnosti, humanih odnosov med ljudmi in kraji, sožitja ter prijateljstva med državami in k tem nalogam mora biti usmerjena tudi telesna kultura in šport, kajti vse drugo je športu v samoupravni socialistični družbi tuje.

ZA SEPTEMBER ZAKLJUČEN KOLEDAR TEKEM

Po sestanku za karavanski pokal v Ljubljani, je koledar tekem v septembru sledeč:

- 3. sept. karavanski pokal JESENICE : OLIMPIJA
- 6. sept. karavanski pokal OLIMPIJA : JESENICE
- 11. sept. karavanski pokal JESENICE : KAC
- 14. sept. reprezentanca SFRJ : USA v Ljubljani ali na Jesenicah
- 16. sept. reprezentanca SFRJ : USA v Ljubljani ali na Jesenicah
- 18. sept. karavanski pokal ATSE Graz : JESENICE
- 20. sept. karavanski pokal JESENICE : ATSE Graz
- 23. sept. karavanski pokal KAC : JESENICE
- 26. sept. do 28. sept. turnir štirih železarn

PROGRAM LETNIH PRIPRAV JESENIŠKIH HOKEJISTOV

Sredi maja so vsi hokejisti pričeli s kondicijskimi pripravami za sezono 1975/76. Te priprave so vodili domači trenerji. V juliju je te priprave prevzel čehoslovski trener Vlastimil Bubnik. Člani — kandidati za prvo moštvo bodo odšli 4. avgusta v Karvino in Brno (ČSSR), kjer bodo trenirali na ledu in v 16 dnevih pripravah odigrali tudi nekaj trening tekem z različnimi čehoslovskimi moštvi.

Po povratku bo izbrano moštvo odšlo na krajšo turnejo v Italijo, kjer bodo odigrali tri tekme. V slučaju ugodnih dogovorov bodo odigrali tudi dve tekmi v Nemčiji.

Konec avgusta naj bi naredili tudi na Jesenicah led in bi po povratku s turneje, moštvo lahko dvakrat dnevno treniralo doma. Ostala moštva bodo do konca avgusta, ko bo led na Jesenicah, trenirala na suhem in se tako pripravljala za sezono.

PREDSTAVLJAMO VAM VLASTIMILA BUBNIKA

V ponedeljek, 7. julija je treninge vseh moštev jeseniških hokejistov prevzel Vlastimil Bubnik iz Brna, ki bo tako v naslednji sezoni glavni trener HD Jesenice. Čeprav smo že v naši prvi številki navedli nekaj podatkov o novem trenerju jeseniških hokejistov, je prav, da vas tokrat seznanimo še z nekaterimi, ki so bili za večino neznani.

Vlastimil Bubnik se je rodil 18. marca leta 1931 v Brnu. Že v zgodnji mladosti se je ukvarjal z različnimi športi, največjo ljubezen pa je kazal do hokeja in nogometa. Reprezentančni dres ČSSR je kot hokejist prvič oblekel leta 1948 in je do leta 1964 odigral 127 tekem za reprezentanco. V tem času ga uvrščajo med najboljše hokejiste vseh časov na Čehoslovaškem. V svoji reprezentančni karieri je dosegel 127 golov in je na listi strelcev vseh časov v svoji deželi na drugem mestu, za Zabrockim, ki jih je dosegel 149. Tretji na reprezentančni listi strelcev je Jirži Holik.

Ko govorimo o nastopih Vlastimila Bubnika v državni reprezentanci naj omenimo, da je skupaj s svojimi tovariši dosegel največja uspeha leta 1952, ko je Čehoslovaška na svetovnem prvenstvu dosegla drugo mesto, za Kanado in leta 1961, ko je bila na svetovnem prvenstvu prav tako druga. Vlastimil Bubnik je igral na mestu desnega krila in je svojo hokejsko kariero začel v nekdanjem klubu Rude hvezda, ki se je potem preimenoval v ZKL Brno.

Trenersko pot je nadaljeval v ZKL Brno, kjer je leta 1970 prevzel treniranje prvega moštva. Ker pa je pri tem klubu prišlo do krize, zaradi premajhnega priliva mlajših in perspektivnejših igralcev v prvo moštvo, se je Bubnik leta 1971 lotil dela z mladinskimi moštvi pri ZKL Brno. V današnjem članskem moštvu Brna je kar pet igralcev, ki jih je v preteklih letih treniral Bubnik.

Poleg v hokeju, je bil Vlastimil Bubnik reprezentant Čehoslovaške tudi v nogometu. Za reprezentanco je nastopil petnajstkrat in enkrat celo proti Jugoslaviji. Bilo je to leta 1957, ko je reprezentanca Jugoslavije, v kateri sta med drugim igrala tudi Sekularac in Kostić, premagala v Beogradu Čehoslovaško z rezultatom 4:2. Kot nogometaš je Bubnik igral na mestu leve zveze in je v letih od 1956 do 1960 dosegel za reprezentanco Čehoslovaške tudi dvanajst golov.

Nogomet je začel igrati in ga tudi končal v NK Rude hvezda iz Brna; s klubom pa je gostoval še enkrat v Jugoslaviji, ko se je Rude hvezda pomerila v Beogradu, v okviru tekmovanja za pokal evropskih prvakov, proti beograjski Crveni zvezdi. Na tej tekmi so zmagali Beograjčani z rezultatom 7:2.

Ob koncu kratkega pregleda športne poti Vlastimila Bubnika naj omenimo, da se je poleg hokeja in nogometa ukvarjal tudi zelo resno s gimnastiko, atletiko, košarko, namiznim tenisom ter tenisom, kar mu je, kot je povedal, v veliki meri pomagalo k njegovim vrhunskim dosežkom na športnem polju, še posebej pa v hokeju na ledu.

D.

RAZGOVOR Z VLASTIMILOM BUBNIKOM OB NJEGOVEM PRIHODU

LE TRDO IN DISCIPLINIRANO DELO RODI SADOVE



VLASTIMIL BUBNIK

Težko smo ga pričakovali vsi, kajti po napovedi in dogovorih bi novi jeseniški hokejski trener Vlastimil Bubnik moral prevzeti treninge vseh moštev HD Jesenice že po 15. maju. Toda s formalnostmi okrog podpisa pogodbe z agencijo Praha-sport se je zataknilo, pa tudi potem so zapletene administrativne poti napravile svoje, tako, da je Bubnik prvi trening z jeseniškimi hokejisti imel v ponedeljek, 7. julija. Ob srečanju nam je povedal naslednje:

»Časa je premalo, da bi uresničili prvotno zamisel, ki sem jo imel, če bi začeli s treningi po 15. maju. Toda upam trditi, da bo vse dobro in da se bomo kondicijsko dobro pripravili, če bodo fantje disciplinirani in delovni. Do odhoda na »ledene« priprave na Čehoslovaško — 4. avgusta — bomo kondicijsko trenirali petkrat na teden. To velja za oboja članska moštva, Jesenice in Kranjsko goro. Obe mladinski moštvi bosta trenirali štirikrat na teden, pionirji pa trikrat. Treninki bodo zelo naporni in zahtevni, cilj teh treningov pa bo pridobivanje čim večje specifične moči in hitrosti, ki jo bodo igralci nujno potrebovali na ledu. Pri tem pa vsekakor ne bomo pozabili tudi na vzdržljivost.«



Jugoslovanska zastava v športni dvorani v Grefrathu — prvi trening naših pionirjev

— Do sedaj so člani trenirali dvakrat na teden in imajo solidno osnovo?

»Tako naj povem, da sta za vrhunškega hokejista dva treninga na teden odločno premalo. Vrhunski hokejist je lahko prost le ob sobotah in nedeljah, v ostalih dneh pa mora trenirati in to zelo trdo, če hoče biti kondicijsko dobro pripravljen na sezono.

— Večkrat poudarjate disciplino. Kaj to pomeni?

»Da me kdo ne bo napačno razumel, da bi hotel s tem strašiti. Niti najmanj ne, kajti vsak igralec se bo moral zavedati, da je za končni uspeh in napredek potrebna skrajna disciplina, delavnost in resen odnos do dela, trenerja in moštva. Brez tega ni uspeha, ni napredka, ni zmag. Kdor ne misli tako ne bo mogel igrati v moštvo, ne glede ali je to člansko, ali mladinsko ali pionirsko moštvo. Povsod je potrebna disciplina in delovnost.«

— Kaj pa sestava članskega moštva?

»To je vprašanje, ki sem ga večkrat slišal. Trenutno ne morem povedati nič konkretnega, kajti zame velja, da bo v članskem moštvu igral tisti, ki bo dobro pripravljen in ki bo deloven in discipliniran.

To pa se bo pokazalo na treningih. Zlasti bo odločilno za sestavo moštva bivanje in treninki na Čehoslovaškem. Tam bomo namreč v Karvini in Brnu trenirali na ledu šestnajst dni. V tem času bomo odigrali najmanj šest tekem, lahko pa tudi več in na teh tekmah bom pozorno spremljal sposobnosti vsakega igralca. Seveda ne bodo odločilne le tekme. Treninki na ledu bodo izredno naporni, trenirali pa bomo poleg individualne tehnike in kolektivne taktike še nekatere dodatne elemente zlasti za hitrost in moč. Precej pozornosti bom posvečal tudi trdi igri, oziroma igri na tlo, kar je v modernem hokeju zelo pomembno.

Kar se tiče same sestave članskega moštva lahko rečem, da imam najrajši kombinacijo med starimi in mladimi igralci. Mladi se morajo učiti od starejših, izkušnejših igralcev, s svojo borbenostjo in srčnostjo pa bodo morali dajati več poleta celotni ekipi. Naj končam z mislijo, da je en mesec kondicijskih priprav lahko premalo, ali pa celo povsem dovolj, če bodo igralci zavzeti, delovni in disciplinirani.«

D

NA TOMBOLI GLAVNO VLOGO IGRALA SREČA

Petnajstega junija je bila zares čudovita nedelja. V športni hali in okrog nje, je bil že od jutranjih ur pravi živ-zav. Člani hokejskega društva Jesenice so se namreč z vnemo pripravljali na tombolo. Potrebno je bilo urediti prostor, razvrstiti dobitke, poskrbeti za okrepčilo, skratka misel, da tombola niso »mačje solze« je bila prisotna med vsemi, ki so kar z majčkeno nervozno tekali sem ter tja in opravljali svoje delo.

Že pred štirinajsto uro popoldne se je hala začela polniti. Ta dan je marsikateri občan pozabil na urico počitka po kosilu, na družinski izlet v naravo, kajti tombola je le tombola in le kanček sreče je treba, pa se lahko nekaj ur nestrpnega čakanja dobro obrestuje. Po registrskih številkah avtomobilov je bilo moč ugotoviti, da so ljudje prišli od vsepovsod.

Ob petnajsti uri se je na obeh tribunah, na ploščadi, pa tudi okoli hale gnetlo več tisoč obiskovalcev, ki so s tombolskimi karticami nestrno pričakovali začetek.

Po že tradicionalni »akademski četrti« (takrat je bila kar dvojna), se je naposled tombola le začela. Po uvodnih besedah predstavnika društva je na mah osrednja osebnost nedeljske tombole postala prikupna ROMANCA KANC, učenca 2. razreda osnovne šole Prežihov Voranc. Ona je namreč z izvlačenjem tombolskih števil iz bobna začela deliti srečo obiskovalcem. Malih dobitkov je kaj kmalu začelo zmanjkovati, kajti Romanca je vsakokrat znala zgrabiti »pravo« številko v bobnu.

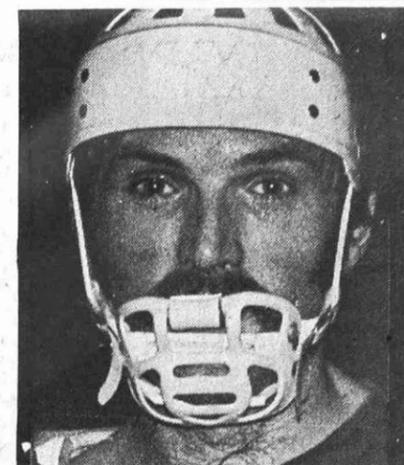
Vzdušje med obiskovalci je dobivalo višek, ko se je začelo igrati na glavne tombolske dobitke, med katerimi sta bila brez dvoma najbolj privlačna avtomobila Fiat 125 PZ in fiat 750 DE LUXE. Na avizo trobentača Toneta Justina, je večtisočglava množica obmolnila in poslušala katero številko je potegnila mala Romanca. Sreča je tako čudna stvar, da jo ne gre jemati resno. Ko že misliš, da jo »držiš«, se ti nenadoma izmuzne iz rok.

Pa vendar, tudi na tej tomboli je bilo precejšnje število srečnih. Kot pravim se je nasmehnila JANKU REKARJU s Kočne, BRANKU OMANU iz Rateč ter MEHU MEHANIČU z Jesenic, ki so prvi imeli polne tombolske tablice. Po zbranju so si tako razdelili nagrade: BRANKO OMAN je dobil avto fiat 125 PZ, JANKO REKAR fiat 750 DE LUXE, MEHO MEHANIČ pa spalnico Triglav. Za njimi so bili ta dan med najsrečnejšimi: ŽARKO BUNDALO, ki je dobil tona betonskega železa, DESPOT MARKOVIČ, ki je zadel šivalni stroj Bagat itd.

Sedaj pa še nekaj uradnih podatkov s hokejske tombole. Skupaj je bilo prodanih nekaj več kot 21 tisoč tombolskih kart, od tega so jih športniki (hokejisti in košarkarji) prodali 11 tisoč, ostale pa so bile prodane v kioskih. Skupna vrednost glavnih dobitkov je bila 147.980 dinarjev. Glavnih dobitkov je bilo trideset, ostalih pa petsto.

Hokejsko tombolo je pripravil posebni tombolski odbor, ki so ga sestavljali vsi člani upravnega odbora hokejskega društva Jesenice. Neposredno je tombolo vodila posebna komisija. Čisti dohodek od tombole bo hokejsko društvo namenilo za financiranje hokejske šole, za usposabljanje mladih kadrov.

P. S. Osebnost me je tombola precej razočarala. Bolj, ko sem napeto buljil v Romano in hoben (zraven pa seveda v svojo tombolsko tablico) manj sreče sem imel. Ko sta avtomobila že menjala lastnika, je bila tombolska tablica še vedno napol prazna. Ni mi preostalo drugega, kot da sem se potolažil z mislijo, da bom prihodnje leto jaz zadel avto in sicer sem se že sedaj z vso vnemo lotil iskanja ključa od vrat, za katerimi se skriva SREČA.



Zvoone Skrjanc, eden od igralcev, ki nosijo naslov športnika zveznega razreda

VZDRŽEVANJE ŠPORTNIH OBJEKTOV ZA NEKAJ ČASA REŠENO?

Urejanje financiranja vzdrževanja športnih igrišč in objektov je prišlo končno v tako fazo, da so športni delavci na Jesenicah v mesecu juniju zasedali skoraj vsak teden, zadnje dni pa vsak dan. S sklepom skupščine SITKS z dne 28. 3. 1975, so bile podane osnove, da se s ponovno ustanovitvijo zavoda za vzdrževanje športnih objektov in naprav, končno sporazumemo z OZD Sportmetal, uredi novi status in nadaljnje financiranje športnih objektov.

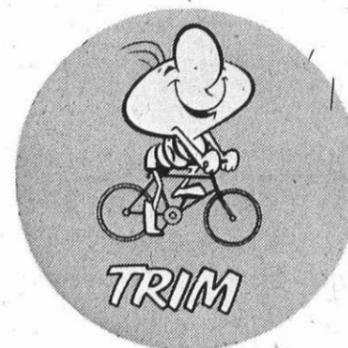
Dokler so obstojali realni pogoji, da Sportmetal lahko iz čistega dohodka svoje galanterijske delavnice pokriva stroške vzdrževanja igrišč in objektov, toliko časa problem vzdrževanja na Jesenicah ni bil prisoten, medtem ko so po drugih slovenskih mestih (Kranj, Maribor) že precej časa prej reševali ta problem. S sprejetjem nove ustave, v kateri je zapisano, da je temeljna organizacija, kot osnovna oblika združenega dela, v kateri uresničujejo delavci neodtujljivo pravico, da pri delu z družbenimi sredstvi odločajo o svojem delu, pogojih za delo in o rezultatih svojega dela, pa so se bistveno spremenili odnosi, kjer skrb za vzdrževanje objektov in igrišč ni samo skrb in dolžnost Sportmetala temveč širše družbe. Da pa bi bil problem vzdrževanja najhitreje rešen, ker je delavski svet Sportmetala pred tem že večkrat obravnaval probleme vzdrževanja in že sklenil, da s 1. majem 1975 preneha v vzdrževanju, vendar je svoj sklep po tem spremenil, pa je izvršni odbor SITKS sprejel sklep, da športno društvo Jesenice, prevzame od Sportmetala s 1. 6. 1975 vse športne objekte v upravljanje. To pa zato, ker trenutni pogoji ne omogočajo dokončne oblike organizacije zavoda, predvsem zaradi nerazčiščenih odnosov in položaja športnih objektov. Vsa nadaljnja aktivnost pa je, ob presojanju upravičenosti sklepa, da SD Jesenice pre-

vzame vzdrževanje športnih igrišč in objektov, tekla predvsem v dokazovanje ekonomske in organizacijske upravičenosti ustanovitve službe pri SD Jesenice. Poleg tega pa še, da bi bila taka oblika službe vzdrževanja pri SD Jesenice v tako kratkem času iz pravne plati neizvedljiva. Osnovni vzrok, da je prišlo do tako hitrih sklepov, pa je predvsem dvom nad programom vzdrževanja Sportmetala, namreč, da so prikazani previsoki stroški in da bi se dalo z organizacijo skupne službe pri SD Jesenice te stroške znižati.

Dejstvo pa je, da predlg SITKS vsebuje finančna sredstva za vzdrževanje s takim programom, kot ga je pripravil Sportmetal, le do 15. avgusta. Prav zaradi tega je delavski svet Sportmetala na izredni seji ponovno izdal sklep, da nepreklicno prekine z vzdrževanjem s 1. 7. 1975, v kolikor predhodno izstavljenе fakture ne bodo plačane. Delavski svet Sportmetala pa je že prej sprejel sklep, da se koristnikom igrišč in objektov zaračunavajo le stvarni stroški, obračun dela pa se izvrši kvartalno in na koncu poslovnega leta.

Sestanki in seje so tako do kraja prebudile vse, katerim ni vseeno, kaj bi se zgodilo z objekti, katerih že itak primanjkuje in so potrebni dokončne dograditve, če Sportmetal ne bi nadaljeval z vzdrževanjem. Končno so predstavniki SD Jesenice, Sportmetala in SITKS, v navzočnosti predsednika izvršnega sveta občinske skupščine ter predsednika občinskega sindikalnega sveta, pretehali nastali položaj in naredili več zaključkov in predlogov, predvsem pa to, da je treba najti boljše organizacijsko rešitev ali v okviru TOZD Sportmetal ali službe za vzdrževanje igrišč in objektov, da je treba pregledati program vzdrževanja, ga potrditi ter razvijati dejavnost v okviru razpoložljivih finančnih sredstev. Vsekakor pa je treba poiskati vse možnosti znižanja stroškov in racionalne uporabe igrišč. Vsekakor pa so po vsej verjetnosti to le trenutne rešitve pri delitvi sredstev za osnovne dejavnosti športnim društvom, bi morali večjo pozornost posvetiti financiranju vzdrževanja igrišč, saj bi po krčenju programa vzdrževanja še ta igrišča, ki so še na razpolago počasi propadla.

LuKa



2

7

TRENINGI SLOVENSkih HOKEJSKIH VRATARJEV V KRANJSKI GORI



Vratarji slovenskih moštev na treningu v Kranjski gori

Na eni izmed sej Hokejske zveze Slovenije je predsednik tovariš Miklavčič predlagal, da bi organizirali skupni trening za vse hokejske vratarje iz SR Slovenije. Vsi delegati so predlog navdušeno podprli. Prav v tem času sta potovala v Prago predsednik HD Jesenice Franc Božič in tehnični vodja Berti Brun. Zato ju je zveza pooblastila, da se dogovorita z dolgoletnim vratarjem Čehoslovaške državne reprezentance Vladimirjem Nadrchalom in ga zaprosita, da bi prevzel specialne treninge pri nas. Dolgoletni stebler Čehoslovaškega državnega moštva je zaupano nalogo z veseljem prevzel. Ob uspelem dogovoru je HZS odposlala razpis vsem hokejskim klubom v Sloveniji, naj na trening prijavijo svoje vratarje: člane, mladince in pionirje.

Razpisu so se odzvali naslednji klubi: HK Olimpija, ki je na trening poslala šest vratarjev, HK Triglav dva, HK Tržič dva, HK Tivoli tri, HK Jesenice in HK Kranjska gora devet in Celje enega. Tako se je republiškega treninga, ki se je 21. junija pričel v Kranjski gori, udeležilo 23 hokejskih vratarjev. Pri uspešnejši izvedbi treninga pa je pomagalo še pet mladih napadalec-strelcev z Jesenic. Razveseljivo je, da je bilo od vseh vratarjev kar šest pionirjev. Program treningov ni bil lahek, saj so udeleženci trenirali dvakrat dnevno: dopoldne od 8. do 11. ure in popoldne od 17. do 19. ure.

Vladimir Nadrchal, ki je branil vrata svoje reprezentance kar 11 let in njegov pomočnik, domači trener Dušan Brun, sta pripravila specialne vaje prav za vadbo vratarjev. Igralci so bili razdeljeni v tri skupine. Tretjo skupino so sestavljali pionirji, ki so trenirali od 8. do 9. ure, na betonskem košarkarskem igrišču. Vadili so tehniko lovenja ploščice z roko in palico, nato pa so od 9. ure dalje skupaj z ostalimi vadili v telovadnici, kjer so nabirali moč in kondicijo ter vadili elemente za pridobivanje hitrosti, spretnosti in hitrega reagiranja. Enak urnik treningov so imeli tudi mladinci in člani, vendar je bila njihova vadba še bolj intenzivna. Največjo skrb je trener posvetil hitrosti in tehniki lovenja, pri streljanju na gol, iz vseh mogočih položajev in smeri.

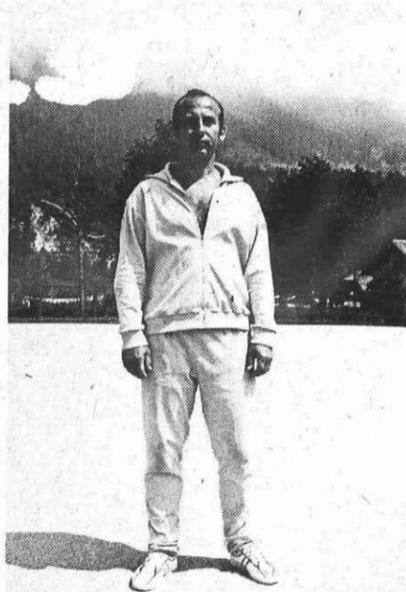
Zelo zanimiva in poučna pa so bila predavanja češkega trenerja o teoretičnem znanju, ki ga mora obvladati hokejski

vratar. Vsi udeleženci so tem predavanjem še posebno zbrano sledili.

Za nabiranje kondicije so se hokejisti veliko gibali v naravi. Tekli so po znani trim stezi Kranjske gore do Zagmajnice, po gozdni stezi do vrha, nato do Jasne in nazaj za strugo Pišence do igrišča za osnovno šolo.

Ob takem programu dela je bil republiški trening zelo uspešen. Disciplinarnost vseh udeležencev je bila vzorna in vsi so zavzeto izpolnjevali vse zahteve in navodila obeh trenerjev. Na koncu so vsi menili, da jim je trening zelo koristil in si želeli, da se večkrat srečajo na podobnih treningih še pod boljšimi pogoji: t.j. na treningu na suhem in takoj zatem na ledu.

Prav gotovo pa trening ne bi bil tako uspešen, če ne bi sodelovali mladi jeseniški



Odličen čehoslovaški hokejski vratar in strokovnjak Nadrchal, ki je vodil trening hokejskih vratarjev v Kranjski gori

napadalci, ki so zelo marljivo in prizadevno pomagali svojim tovarišem s streljanjem na vrata. Trener Nadrchal jih je za njihovo delo mnogokrat pohvalil. Zahvala gre tudi vodstvu osnovne šole v Kranjski gori, ki je s svojimi igrišči omogočilo uspešno delo. Za prijetno bivanje in počutje športnikov pa ima zasluge vse osebje športhotela Alpina, kjer so udeleženci stanovali. Seveda pa je za uspešno izvedbo treninga najbolj zaslužen vratar Vladimir Nadrchal, ki je igralcem posredoval svoje bogato hokejsko znanje in izkušnje, ki jih je nabiral po vseh igriščih sveta.

V imenu HZS in vseh udeležencev se mu je za požrtvovalno delo zahvalil vodja republiškega treninga Mitja Verovšek. Udeleženci so se razšli z željo, da se še večkrat srečajo ob podobnih napornih treningih, saj bo le tako ta hitri in dinamični šport še napredoval. M.V.



GOZDNO GOSPODARSTVO BLED

NUDI STANDARDNE SORTIMENTE SMREKE, JELKE, MACESNA IN BUKVE. IZDELUJE SORTIMENTE PO NAROČILU Z USTREZNIMI DIMENZIJAMI IN KAKOVOSTJO, ZLASTI Z ZAHTEVAMI PO IZREDNI GOSTOTI, POLNOLESNOSTI, RESONANCI IN RAVNOSTI, KAR JE POSEBNOST STRUKTURE LEŠA IZ TRIGLAVSKIH GOZDOV

KAJ PREDSTAVLJA DRUŽBENI DOGOVOR O STATUSU IN STIMULACIJI VRHUNSKIH ŠPORTNIKOV — HOKEJISTOV

V četrti številki našega lista je bil v celoti objavljen družbeni dogovor za vse športnike v SFRJ, podpisan v Beogradu, 8. novembra 1974. V uvodu naj povem, da je hokejski šport v naši republici nepravilno ovrednoten, pa naj bo to v pogledu kvalitete, množičnosti, kolektivnosti panoge, pomembnosti fizičnih sposobnosti na obrambni moči države, predvsem pa v zahtevnosti in fizičnih naporih, ki jih zahteva ta panoga.

Zaradi slabih odnosov med klubska vodstvom HK Jesenice in HK Olimpijo Ljubljana in enakih odnosov do republiške zveze, hokejskega saveza Jugoslavije in obratno v preteklosti, tudi sedanjí izboljšani odnosi z uveljavljanjem delegatskega sistema v športnih forumih, športni delavci v najvišjih republiških telesnokulturnih organih, to še ne sprejemajo kot popolnoma rešen problem. To pa seveda ne pripomore k boljši kategorizaciji, ker se hokej še naprej ocenjuje kot športna panoga z neurejenimi odnosi, ki so v preteklosti resnično škodili zdravemu razvoju, hokej pa je vključ vsemu dosegel sredino evropske hokejske kvalitete.

Ce bomo vsi stremeli k enemu cilju — krepitvi medsebojnih odnosov, uveljavljanju reda in discipline tako odbornikov — delegatov, kot igralcev, se bo tudi ta športna panoga uvrstila v vrh športnih panog, oziroma v kategorijo, ki ji pripada.

Pravilno mesto hokeja v republiški kategorizaciji oziroma razvrstitvi športnih panog, je tudi zagotovilo za višjo kategorizacijo vrhunskih športnikov.

Ne smemo mimo dejstva, da je naš hokej dosegel velik napredek, da se pravzaprav bori za vrh amaterskih ekip na svetovnih prvenstvih, saj pomenijo rezultati od 8. do 10. mesta na svetu najmanj tretje mesto med moštvi, ki trenirajo ob delu oz. med moštvi, ki jim v nezimski sezoni niso omogočene turneje po Kanadi, Japonski in ZDA. Naša sezona je še vedno polletna, finančne težave pa nam onemogočajo intenzivne letne treninge pod strokovnim vodstvom.

Le zakaj nima vrednosti, morda zato, ker je kvaliteta v glavnem v Sloveniji, morda je to tudi razlog za razvrednotenje hokeja, oziroma njegovo nižjo kategorizacijo. Ob izboljšanjem stanju in priznanju republiških teles in skupnosti, bi tudi zvezne telesno vzgojne organizacije priznale hokeju mesto, ki mu pripada, to je drugo kategorijo. S tem bi bil tudi hokejist deležen naziva in ugodnosti športnika mednarodnega razreda.

V letu 1975 je hokej uvrščen v tretji kakovostni razred in s tem si igralci lahko pridobijo naziv športnika zveznega razreda.

Kaj omogoča družbeni dogovor in kaj iz tega naslova lahko dobijo vrhunski športniki vseh treh razredov za športno izpolnjevanje in štipendije v letu 1975:

- I. Zaslužni športnik Jugoslavije:
 - Dodatek za športno izpolnjevanje 3.517 din
 - Skupno s štipendijo 4.699 din
- II. Športnik mednarodnega razreda:
 - Dodatek za športno izpolnjevanje 2.110 din
 - Skupno s štipendijo 3.271 din
- III. Športnik zveznega razreda:
 - Dodatek za športno izpolnjevanje 1.055 din
 - Skupno s štipendijo 2.345 din

Hokejisti, ki so sodelovali na državnem prvenstvu v sezoni 1974/75 in dosegli prvo ali drugo mesto, ter igralci, ki so sodelovali v pokalnem tekmovanju SFRJ v sezoni 1974/75 in osvojili prvo mesto, so si pridobili naslov športnika zveznega razreda.

Moštvo HK Jesenice se je v sezoni 1974/75 na državnem prvenstvu uvrstilo na drugo mesto, naslov športnika zveznega razreda pa so si pridobili naslednji igralci: Ivo Jan, Stanko Eržen, Bogo Jan, Janez Mlakar, Rudi Knez, Rado Razinger, Slavko Beravs, Tomaž Košir, Roman Smolej, Vlado Jug, Janez Pipan, Zvone Skrljanc, Milan Jan, Drago Makuc, Cveto Pirih, Sašo Košir, Silvo Poljanšek, Franci Zbontar, Jože Razinger, Marjan Zbontar, Edi Hafnar, Roman Pristov in Ivan Ščap, skupaj 23 članov.

HK Jesenice nima v svojem sestavu igralca — štipendista — rednega studenta, imamo pa igralce, ki študirajo ob delu, so v delovnem razmerju in tako nimajo pravice do uveljavljanja štipendije po družbenem dogovoru.

V pretekli sezoni smo se že približali plačilu hranarine igralcem po delu, vendar v višjih zneskih, kot dovoljuje družbeni dogovor, toda daleč od usklajenosti dela z izplačilom zaradi neizpolnjevanja discipline posameznih igralcev.

KAJ PRIČAKUJEMO OB UVELJAVITVI DRUŽBENEGA DOGOVORA?

Skupno z igralci smo se dogovorili, da zmanjšana finančna sredstva ne bodo vzrok za popuščanje ali celo odstopanje. Torej igralci so se odločili za šport, denar je odslej postavljen na drugo mesto.

Treninji pod vodstvom novega češkega trenerja Bubnika bodo od posameznika in celote zahtevali več, torej več igranja in več napora za slabše materialne pogoje, veliko več discipline — torej pod slabšimi pogoji bo obvezno važna in prvi vrsti volja in sli po hokeju. Kdor ne bo imel želje igrati za sebe, za klub, za Jesenice, za reprezentanco, ga trener in odbor ne bo prepričeval. Odločilo bo srce posameznika. Če ne, se bo pač tak hokejist moral srečati s trdnim stališčem odbora HD Jesenice in poiskati drugo mesto v športu ali kjerkoli drugod.

Še daleč pa ne moremo razumeti, da zaradi nepravilnega vrednotenja hokeja po družbenem dogovoru, igralci s polnim prizadevanjem ob dvakratdnevem treningu, ne morejo prejeti povračila za izgubljene kalorije. Lahko se bo zgodilo, da bo igralec ob potrebnih dodatnih prehrani, trgati kruh svoji družini, ali celo zavrl rast svojemu otroku — bodočemu hokejistu.

Odbor stoji tu pred novimi problemi: kako urediti prehrano, kako povedati resnico, da tretja kategorija ni v skladu z naporom naših hokejistov, da je le-ta dnevno izpostavljen manjšim in tudi večjim telesnim poškodbam. Odbor se ne more odločiti za dražjo prehrano, ne moremo pošiljati hokejiste v zakajene gostinske lokale, ne moremo jih še več trgati od družine, le-to pa dovoljuje družbeni dogovor.

Verjetno pa bo treba razmisliti, ne samo v klubih in v hokejskih forumih, tudi v širšem krogu — DO KAM HOKEJ?

Brez dveh dnevniht treningov na ledu ni mogoče obdržati sedanje kvalitete. Naj po tčlikih letih truda reprezentanca pade

v C grupo na svetovnem prvenstvu? Ob padcu hokeja se bomo prav gotovo spraševali — kaj z zgrajenimi objekti? V Ljubljani bo lažje. Hokejske ure bodo zamenjane z rekreacijskim drsanjem, a kako na Jesenicah? Jesenice ob novem umetnem drsališču na Bledu ne morejo pričakovati večjega priliva drsalcev, zmanjšanje hokejskih ur pomeni podražitev stroškovne ure drsališča. Pri sedanjí zasedenosti znaša ura 700 din. Ne samo to — ob padcu kvalitete ne bo primernih nasprotnikov — tribune bodo prazne.

Vendar ni tako hudo. Prepričan sem da Jesenice, tako kot brez napredka naše železarnice, tudi brez naprednega hokeja ne morejo živeti — hokej je bil in mora biti del jeseniškega življenja.

Ta članek naj nikogar ne zmoti, mi vsi nismo za povratek v staro, mi smo spoznamni in podpiramo ureditev statusa vrhunškega športnika, vendar v taki meri, da bi bil ta atraktiven šport še naprej zanimiv in vsaj na takšni mednarodni ravni kot je danes. Želimo pa si ob disciplini in redu še več, med drugim tudi ustrezno priznanje hokeja. Le-to pa je odvisno od sodelovanja in boljše dela nas vseh, ki imamo hokej radi, seveda pa je odvisno tudi od razumevanja športnih delavcev v občinskih, republiških in zveznih telesno vzgojnih organizacijah. France Božič

KOŠIRJEV BODIČEK

Mislím, da je najbolje, da začnem od začetka.

Najprej smo na Jesenicah igrali jeseniški hokej, potem smo igrali češki hokej in osvajali državna prvenstva, nato smo za kratek čas igrali ruski hokej in to dobro, lansko leto pa smo igrali slab hokej.

Gotovo se čudíte zakaj tako dolgo ni prišel češki trener, jaz pa vem zakaj. Zaradi tega, da ni preveč hiter prehod od ruskega na češki hokej.

Ljubljanski hokejisti trdijo, da so bili slabše plačani kakor jeseniški, to se pravi, da so Jeseničani odšli v Ljubljano ne zaradi denarja, temveč iz ljubezni do Olimpije.

Po izjavah naših hokejistov nima nobeden nobene koristi od hokeja. Toda sedaj po družbenem dogovoru o stimulaciji pa pravijo, da ne bodo igrali zastoj.

Za vratarja Kneza bo v Italiji mnogo lažje, ker ga ne bodo razumeli ko jih bo zmerjal z raznimi jugoslovanskimi »folklornimi« izrazi.

Na koncu pa kot vedno prosim, da vse skupaj vzamete za »heca«, igralcem pa priporočam, da vzamejo priprave pod vodstvom novega trenerja Bubnika resno, kar je jamstvo za uspeh.

Vaš Franc Košir

ZGODOVINA IN RAZVOJ HOKEJA V SVETU

Vse dosedanje raziskave zgodovinskih dokumentov, katerih namen je, da se ugotovi od kdaj pravzaprav obstaja drsanje, kakor ostali ledeni športi, so zaenkrat brez uspeha.

Vseeno pa je po nekaterih raziskavah ugotovljeno, da so se ljudje drsali že v kamenu dobi in sicer so našli ustrezne kosti, ki so jim služile kot drsna plošev, po kateri so se s pomočjo palice poganjali po ledu. Predniki današnjih Eskimov so se prav tako drsali, kakor tudi v dobi Helenov, vendar je v tej dobi zamrlo veliko takrat poznanih športov, pa med njimi verjetno tudi drsanje.

Drsanje, o katerem obstaja vsaj nekaj znanih zgodovinskih dokumentov, se je začelo najprej razvijati pri skandinavskih narodih, od katerih so se potem naučili Holanci, ki so pluli in trgovali na severu, za njim pa so se naučili Angleži. Londonski kronist William Fitz Stephens je v 13. stoletju opisal, kako se dečki iz Londona drsajo na kosteh, katere imajo privezane na čevljih. Kronik je tudi zapisal, da dosega drsalci veliko hitrost. Drsanje s pomočjo potiskanja s palico je v Angliji trajalo vse do 17. stoletja, na Bodenskem jezeru pa celo do začetka prve svetovne vojne. Drsanje se najprej pojavlja kot pomoč pri opravljanju delovnih nalog. Posebno je to prišlo do izraza pri Holancih, kateri so se drsali po številnih zamrznjenih kanalih in tako prevažali tovare in vzdrževali trgovske zveze med posameznimi mesti in naselji.

Drsanje sta opevala v svojih pesmih dva nemška pesnika in sicer Klopstok in Göte, ki je tudi sam drsal. Poleg teh dveh sta drsanje opisovala tudi dva nemška telovadca Gust-Hutz in Vieth, ki sta drsanje priporočala kot obliko športne vzgoje.

Göte je v nekem pismu Schillerju, leta 1796 napisal: »Neko lepo drsališče in čudovito vreme mi je te dni prepričilo, da se vam oglašim.« Göte se tudi na svojih potovanjih ni odrekal drsalkam in jih je jemal s seboj.

Velik problem prvih drsalcev je bil pritrjevanje drsalk na čevlje, oziroma na onklo. V prvih začetkih drsanja so drsalci imeli kosti privezane z vrstico na čevlje ter se s pomočjo palice gibali po ledu.

Prve drsalke z železnim nožem (s konico), pritrjene na leseni podstavci in privezane na čevlje, so se najverjetneje pojavile okoli leta 1250, morda še celo prej na Nižozemskem, vendar natančnih podatkov o tem ni.

Železne drsalke so v začetku imele naprej ukrivljeno konico v obliki polža in so bile zelo dolge. Na začetku druge polovice prejšnjega stoletja, so Američani temeljito preuredili drsalke in sicer so jih skrajšali, opustili nespretno zavezovanje z vrstico ter uvedli namesto polžasto zavitih konic samo nazobčano konico. Nadalje so namesto ostrih, koničastih žebeljev, ki so jih zahijali v podplat in pritrjevali z jermenom oziroma vrstico na čevlju, uvedli železne sponke oziroma vezi, ki so se močno držale zadnjega in sprednjega dela podplata. Sedaj se je čas pritrjevanja drsalk na čevlje skrajšal na tri do štiri minute, pred tem pa je bilo za to potrebno več kot pol ure časa.

PRVO UMETNO DRSALIŠČE LETA 1866

Razvoj drsanja in ostalih ledenih športov so spremljali številni problemi in težave. Tam, kjer je bilo dovolj prirodnega

ledu, je težave povzročal sneg, v toplih krajih pa se drsali in drugi ledeni športi praktično niso mogli razvijati. Da bi se rešili teh težav so Američani leta 1866 v Chicagu zgradili prvo umetno drsališče na svetu. Kmalu zatem so se umetna drsališča pojavila po vsej Severni Ameriki in Evropi. Prva umetna drsališča so bila okrogla, imenovali pa so jih ledeni cirkus. Z izgradnjo umetnih drsališč, so igre na ledeni ploški krenile z velikimi koraki naprej.

Z razvojem in dopolnjevanjem drsanja, so se razvijale najrazličnejše športne in zasebne igre na ledu. Tako je nastal tudi hokej na ledu, najhitrejša, najbolj dinamična in najbolj atraktivna igra na svetu.

Poreklo hokeja na ledu še do danes ni natančno ugotovljeno, kakor tudi ne, odkod beseda hokej. Podobno kakor pri drugih igrah, je verjetno tudi tukaj ime izhajalo iz orodja, ki so ga uporabljali pri igri. Tako bi po tej logiki ime lahko prišlo iz angleške besede »hook«, kar pomeni palica (kvaka, udica, srp) ali pa od starofrancoske besede »hosquet«, ki označuje pastirsko palico, katera je na enem koncu zakrivljena v obliki kljuka.

Kot predvidevajo, se je hokej na ledu najverjetneje razvil iz igre bandy, le-te pa iz hokeja na travi.

IGRA S PALICAMI ŽE PRED NAŠIM ŠTETJEM

Relief, najden leta 1922, danes je shranjen v atenskem nacionalnem parku, prikazuje igro z žogo in zakrivljenimi palicami med grškimi in rimskimi hokejisti. Relief je bil narejen okoli leta 510 pred našim štetjem na vratih Temistoklove hiše v stari Ateni. To je pravzaprav prvi zgodovinski potrjeni podatek o igri z zakrivljenimi palicami.

Od leta 510 pred našim štetjem pa vse do 13. stoletja ne obstajajo nikakršni podatki o hokeju na ledu. Najstarejši dokument obstaja od angleškega kronika Williama Fitz Stephensa (leta 1180).

Iz nekaterih zbranih podatkov je moč ugotoviti, da so se okoli leta 1000 na Danskem drsali na ostrih kosteh, katere so imeli z jermeni trdo privezane na čevlje. Danci so v tem času poznali tudi že hokej na travi. V narodnem muzeju v Kopenhagenu je razstavljena oltarna vaza, narejena okoli leta 1300, prikazuje pa kako Jean Beliveau in Red Kelly z zakrivljenima palicama nestrpnost čakata na začetek igre. Obstajajo domneve, da so Danci videli kombinacijo drsanja in hokeja na travi ter tako odkrili hokej na ledu.

V srednjem veku je bila poznana igra kolver (colver). Ta igra je bila popolnoma podobna golfu na travi, igrali pa so jo na ledu z zakrivljenimi palicami in žogico. Igralec kolvera je bil na ledu brez drsalk, igra pa se je odvijala v majhnih skupinah. Nekateri stari dokumenti o hokeju na ledu obstajajo iz obdobja od 16. do 18. stoletja. Avtorji teh dokumentov trdijo, da se je hokej na ledu rodil v Angliji, kjer so vojaki igrali na ledu neko igro, imenovano »shinny« (shiny).

Dr. W. Schomburgk trdi, da je v obdobju od 16. do 18. stoletja hokej nastal v Holandiji. Na številnih starih slikah in bakrorezih je moč videti igralca brez drsalk, ki udarjajo z zakrivljenimi palicami žogico (podobno kot pri golfu), v gol. Ta igra je bila verjetno predhodnica igre bandy.

Hokej na ledu je dolgo poznan tudi na Škotskem. Neka stara slika, izdelana kot gobelin, last kralja Württemberga, prikazuje hokej na ledu.

V času vladanja kraljice Viktorije je v Angliji nastala igra, imenovana bandy. Leta se je odvijala na igrišču, velikem 100x50 metrov, z zakrivljenimi palicami, žogo veliko kot pest ter ovito z vrstico, da pri igri ni poskakovala, oziroma koga poškodovala. V tej igri je sodelovalo enajst igralcev. Pionir igre handy je bil Bury Fen Club, kateri je leta 1814 igral na dva gola.

Sledovi igre z zakrivljenimi palicami so se našli tudi med pripadniki plemena Astekov. Verjetno so ameriški indijanci poznali to igro, katera je bila v moderni obliki na ledu najbolj razvita v Severni Ameriki.

Nekje v 17. stoletju in kasneje so bili palice, žoga in drsalke elementi, ki so dali polet tedanjim igram na ledu, da so se hitreje razvijale. Po vsej verjetnosti je obstajalo obdobje, ko so imele igre kolver, bendi in hokej na ledu sodobna pravila, ki so se vedno bolj izpopolnjevala.

Igra bendi se je razvila v Angliji. Angleži in Holanci sta bila prva naroda, ki sta to igro igrala organizirano. Propagando za ta šport, sta v letih 1890-1900 delala angleška brata Telbut, ki sta bendi prenesla tudi na Švedsko, drugi Angleži pa zatem v Švico (St. Moritz in Davos). V istem desetletju se je igra bandi posebno razvila tudi v Ameriki in Kanadi, kjer so bili zelo ugodni vremenski pogoji. Tako je zatem v zelo kratkem času hokej na ledu postal v Kanadi množičen šport.

V dobi bendija je to igro sestavljalo sedem do enajst igralcev, na ledeni plošči veliki 90x180 m. Leta 1900 je v Ameriki v igri bandi sodelovalo sedem igralcev, ledena plošev pa je bila velika 38x65 m.

Kanadčani poleg tega smatrajo sebe, da so oni odkrili oziroma začeli razvijati hokej na ledu. Po kanadskih verzijah se je hokej začel razvijati v vzhodni Kanadi v drugi polovici 19. stoletja. Mesto rojstva tega športa je bilo dolgo časa predmet razgovorov in razprav.

ZAČETEK MODERNEGA HOKEJA V KANADI?

Vse kaže, da se je po kanadski varianti hokej začel najprej razvijati v Montrealu, Kingstonu in Halifaxu. Potrjeno je, da se je prvi hokej igral leta 1855 v Royal Canadian Rifles - v imperijski enoti kraljice Viktorije, ki je bila nastanjena v Kingstonu (Catarqui - staro indijansko ime) in Halifaxu. Vojaki so stanovali v lesenih barakah na Tête du Pont. Da jim ne bi bilo preveč dolgčas, so nekega dne dobili nalogo, da očistijo ledeno plošev na bližnjem jezeru. Ko so opravili to delo, so na led postavili svoje kape, ki so jim služile kot vrata gola, ter začeli z metlami zabijati v gol kartonsko skatlo. Ta služajna zabava - kakor trdijo Kanadčani - je bila osnova za današnjo moderno igro hokeja. Razni zapisi in pisma navajajo, da so bile zatem uporabljene za igro palice in ploščice.

Medtem obstaja možnost, da so v letih 1783 do 1855 igrali hokej na ledu angleške enote, nastanjene v tem obdobju v Kingstonu. Iz starih evidentiranih pisem in legend je namreč razvidno, da so bili vojaki in oficirji imperialističnih enot že leta 1783 dobri drsalci ter da so poznali hokej na travi.

Med drugim nekateri v Montrealu vneto trdijo, da je bila prva igra pravega hokeja odigrana v Montrealu na drsališču Viktorija, 3. marca leta 1875 in sicer med študenti univerze Mc Grill.

Ne more se zagotovo trditi, katero mesto v Kanadi je bila zabeljka hokeja na ledu. Prav tako ni moč trditi, da je bil Akropolis, kraj blizu Aten, mesto kjer se je rodil hokej in da je bil znani Temistokle glavni pobudnik tega športa. Vse navedene trditve so lahko resnične, vendar ni nikakršnih podatkov, da so imeli igralci takrat na nogah drsalke, brez njih pa ni hokeja na ledu.

Obstaja mogočnost, da se je hokej oziroma shinny igral že pred letom 1830. Zaradi pomanjkljivih podatkov, je tudi to vprašanje odprto. Eni eksperti trdijo, da se je hokej na ledu razvil iz hokeja na travi, drugi pa, da se je iz igre shinny ali burleya, tretji pa spet trdijo, da se je iz evropske igre bandy.

Tak in podoben hokej se je dolgo časa igral brez vsakršnih pravil, s palicami za sprehajanje, za ploščice pa so se uporabljale najrazličnejše stvari. Leta 1878 je bila uvedena štirioglasta ploščica iz lesa, kamna, plute, gume, material ni bil določen.

Prva pravila hokejske igre so bila izdana v zimi 1879/80, sestavili pa so jih študentje univerze Mc Gill v kanadskem mestu Montreal. Ta pravila so bila kombinacija laerdssat ragbyja in nogometa. Igra je trajala dve uri z devetimi igralci na dveh straneh igrišča. Številni igralcev se je menjalo do leta 1900, ko se je ustalila oblika z sedmimi igralci v vsakem moštvo. Tako je v tem času tudi palica dobila današnjo obliko s topim kotom in ploščato lopatico (preje je bila lopatica okrogle oblike in zakrivljena).

Igra je s temi pravili ostala nespremenjena do zime 1916/17, ko je klub Canadian Amateur Hockey Association, zmanjšal število igralcev na šest, s tem da je odstranil sedmega imenovanega »rover«, ki je igral med dvema branilcema in tremi napadalci.

Novo dopolnitve pravil so sledile v letih 1918 in 1930, in sicer so se v glavnem nanašale na spremembo ofsajda in na to, da ima lahko moštvo med igro le dva igralca manj in sicer predvsem iz razloga, da igra postane kar najbolj dinamična in hitra. Tako je prišlo do današnjih pravil, ki določajo, da se hokejska tekma sestoji iz treh tretjin, najprej dolgih 15 minut, po drugi svetovni vojni pa dvajset minut.

PRVI HOKEJSKI TURNIR

Prvi hokejski turnir je bil odigran leta 1884 v Montrealu v Kanadi, kjer nekateri klubi še danes obstajajo (Montreal Victorian, Quebec Crystals in Montreal Hockey Club).

Hokej na ledu je po kanadskih pravilih postopoma pridiral v Evropo, najprej v Anglijo (1890), nato v Francijo, Švedsko, Švico in Češko, zatem pa po vsej Evropi. Popolnoma je izpodrinil prejšnjo igro bandy, pravzaprav predhodnika današnjega hokeja.

Oktober leta 1908 je bil v Parizu prvi kongres hokejistov, na katerem je bila ustanovljena tudi zveza za hokej na ledu LING (Ligue Internationale de Hockey sur Glace). Prve članice zveze so bile: Francija, Češka, Anglija, Švica in Belgija. Leta 1919 je bil organiziran prvi mednarodni turnir, na katerem je nastopila tudi Nemčija ter tako postala nova članica zveze.

Leta 1910 je bilo v Las Avants (Švica) odigrano prvo prvenstvo Evrope, na katerem je zmagala Anglija. Leta 1912 sta postal članici zveze Avstrija in Švedska.

Na prvem, takimenovanem preglednem turnirju leta 1920 v Antwerpnu, so prvič na evropskih tleh igrali hokejisti Amerike in Kanade. Kanadsko moštvo

Winnipeg Falcons je na tem turnirju osvojilo prvo mesto po zmagi nad moštvi Amerike, CSSR in Švedske. Ob tej priliki so se evropska pravila igre uskladila s kanadskimi, med drugim se je število sedmih igralcev zmanjšalo na šest. V tem času je bila ustanovljena tudi Združena hokejska zveza (Hokej na ledu - kanadski, hokej na travi in handy). Hokejska zveza je štela 42 držav članic.

Po prvih zimskih olimpijskih igrah v Chamonixu, leta 1924, kjer so največ uspeha imeli Američani in Kanadčani, je hokejski šport naredil velik razmah v Evropi. Hokej je najprej zajel Italijo, in Madžarsko, Španija pa se je prenehala ukvarjati s tem športom v času revolucije, ko je bilo uničeno umetno drsališče v Madridu.

Hokej se je v Evropi naglo razvijal v letih 1926-1930 in sicer po veliki zasluzi gledalcev, ki so bili navdušeni nad igro velike lepote, hitrosti, borbenosti in atraktivnosti. V tem času se je začel razvijati tudi hokej v Jugoslaviji ter v Rusiji, kamor ga je prenesel nemški delavski klub v letih 1930-32.

DJAN TOMIČ
prevedel Janko Rabič

ZA TOMBOLO SO PRISPEVALI

Številni delovni kolektivi z jeseniške občine, Gorenjske ter iz različnih slovenskih mest, kakor tudi obrtniki in posamezniki, so se odzvali vabilu Hokejskega društva Jesenice, da pomagajo z materialnimi in finančnimi sredstvi izvesti veliko tombolo, ki je bila 15. junija v športni hali v Podmežaklju.

Glavne dobitke so prispevali naslednji kolektivi: Fiat 750 - UNIVERZAL Jesenice, spalnico Triglav - trgovsko in proizvodno podjetje ZARJA in MEBLO Nova Gorica, tonno betonskega železa - železarna RAVNE, šivalni stroj Slavica - BAGAT Zadar, Črno beli televizor - MURKA Lesce, hladilnik - MERKUR - Kranj, dve toni cementsa - gradbeno podjetje PROJEKT Kranj, črpalno Hidropak - GORENJE Velenje in SEVER Subotica, električni varilni aparat - GORENJE Velenje in VARSTROJ Lendava, pisalni stroj - ELEKTROTEHNA Ljubljana, garnituro orodja kombi - ISKRA Kranj, tekmovalne smuči - ELAN Begunje, sesalec za prah - SLOBODA Čačak, košaro želja - ŽIVILA Kranj, 50 kg sladkorja - trgovsko podjetje ROŽCA, kitaro - tovarna glasbil MENGES.

Denarna sredstva za glavni dobitek Fiat 125 PZ ter za ostale dobitke so prispevali naslednji kolektivi: ELEKTROTEHNA Ljubljana, Združeno podjetje BC, VELETRGOVINA LOKA Škofja Loka, TIK Kobarid, ČELIK Beograd, TITAN Kamnik, TOSAMA Domžale, NIKO Železniki, KROJ Jesenice, Dimnikarsko podjetje Jesenice, Tobačna tovarna Ljubljana (po zaslugi delovnega kolektiva TOBAK Jesenice) KOKRA Kranj, ELMOND Bled, DANA Mirna, DROGA Portorož, UNION Ljubljana, GORENJKJA Jesenice, SLADKOGORSKA Sladki vrh, železarna RAVNE, KOMPAS Jesenice, TRANSSPED Jesenice, TIKO Domžale, Kovinska delavnica Bled, SAVA Kranj, TEKSTILINDUS Kranj, Gozdno gospodarstvo Bled, Gradbeno podjetje SAVA Jesenice, ISKRA COMMERCE Jesenice, ISTRA vino, UNIVERZAL Domžale, Elektro podjetje Kranj, EMI Poljčane, SLOVENIJA ŠPORT Jesenice, VERIGA Lesce, ŽIVILA Kranj, ORIOLIK LIP Bled, Špecerija Bled, Žična Celje, SVIT Kamnik, MARKETING Ljubljana, Tovarna pil in srpov Tržič, PEKO Tržič, PAPIRNIKA Količevo, GROSIST Nova Gorica, VEZENINE Bled, SUKNO Zapuže, AVTOOPREMA Ptuj, JEKLOTEHNA Maribor, Tovarna ur INSA Zemun, KOP Kranj, Železnina Radovljica, GRAMEX Jesenice, OJLJARNA Domžale, KŽK Kranj, umetna obrt VIŠNAR Jesenice, KONUS Celje, TRENTA Bovec, KOVINAR Jesenice, SVILANIT Kamnik, EMONA Ljubljana, ZITO Ljubljana, ZITO TRIGLAV Lesce, Ribiška družina Jesenice, Kinematografsko podjetje Jesenice, Lesnogalanterijski obrat Jesenice, SIRARNA Čirče in Cvetličarna ZVONČEK Jesenice.

Nadalje so prispevali še naslednji obrtniki in posamezniki: zidarski mojster JENKO LUDVIK z Javornika, Soboslikar KAREL KLEINDINST z Javornika, odvetnik LAVTIŽAR, vodoinstalater STANE VOVK, TINA ŠRANČ, CVETO SEKARDI, CVETO ROŽIČ, DARE KOVAČ, ALFONS KALIŠNIK, JOŽE LANGUS, ANTON KOBAL, LUDVIK SEDEJ, STANA ROMAN v imenu prijateljev hokejskega kluba Jesenice v Ljubljani ter GOSTILNA Marinšek. Med posamezniki so prispevali še: ČEDO CVETKOVIČ, VILI KLANSEK, LUDVIK DEMEC, FRANC BRANČ, STANKO VREČEK, JOŽE KAPUS in BRANKO TROJAR.

Pri nabiranju prispevkov za tombolo je izredno prizadevnost pokazala vneta simpatizerka jeseniškega hokeja MARA KORITNIK, poverjenica društva prijateljev hokejskega društva Jesenice iz STRANJ pri Kamniku. Omenimo naj, da je s tega območja darovalo prispevke 63 simpatizerjev. Prav tako je bil izredno prizadeven tudi ACO KLINAR iz društva prijateljev jeseniškega hokeja v Domžalah.

Hokejsko društvo Jesenice se skupaj z odborom za izvedbo tombole najpriščneje zahvaljuje vsem, ki so pomagali, da je tombola lepo uspela.

MEDICINA, KI JO NE POZNAMO IN NE PRIZNAMO

Pričujoči prispevek naj izpolni vrzel o nešolskih medicinskih metodah, ki jih ne poznamo. Taka lajična medicina je za nas popolnoma tuja in se z njo ne srečamo na medicinskih fakultetah, bolnicah in splošnih ambulantah. Vsi se trkamo na prsi, da je prava medicina tista, ki jo je učil Grk Hipokrat (459-370) pred našim štetjem in pozneje njegovi somišljeniki.

Poleg prave, da ne rečem zveličavne medicine, so se razvile še druge in različne nešolske medicine, ki so starejše od klasične. Načela vseh nešolskih medicin pa se niso v ničemer razlikovala, kajti končni cilj vseh je bil pomagati trpečemu človeku. Razvoj nekaterih bolezni pred tisočletji se od današnjih istih v ničemer ne razlikujejo, pa tudi še danes nismo našli sredstev za učinkovito zdravljenje. Še vedno je še vse zavito v črno, ne da bi posijal žarek rešitve in pomoči v tej strašni nadlogi človeštva. Večni odgovor za hudo bolezen - počakati, saj bodo našli zdravilo, toda takega zdravila že tisočletja ni. Morda preveč filozofiramo, zaradi tega pa se pot do resnice oddaljuje v nasprotni smeri.

Res pa je, da za druge bolezni velja: pravilno zdravljenje prinaša nova življenjska leta.

Kadar tablete in injekcije ne pomagajo, najdemo zdravilo s pomočjo lastne telesne moči in narave. To ni sramota, če je evidenten uspeh z metodami, ki jih zanemarjamo zaradi načel prave šolske medicine. Zdi se mi, da ne smemo biti podobni opicam, ki ponazarjajo indijski rek: ne slišim, ne vidim in ne govorim. Treba je upoštevati naslednji stavek: »Znanost - tudi medicina, se giblje v smeri od velike do male zmotne.«

ci prevzeli njihove metode zdravljenja. V kolikor bi šlo za šokus pokusa, se akupunktura ne bi obdržala 6000 let. Danes ima akupunktura takšno razsežnost, da jo sprejemajo zdravniki vsega sveta. Kitajci so smatrali, da je naš organizem svet v malem, t.j. mikrokozmos. Ta mikrokozmos je v stalnem gibanju, pri čemer se vrši binarni proces t.j. asimilacija in disimilacija. Usklajevanje Ian in Yanga je pravilo. Toa t.j. duha vse Kitajske.

Glavna medicinska dela so zbrana v delu Nei King So Uena, ki imajo svojo 4000 letno starost. Posebna pozornost je posvečena koži, prekrivalu človeškega telesa, ki je povezana preko meridianov in akupunkturnih točk z notranjimi organi. Vsak organ proizvaja energijo življenja, to je kemično in električno, ki je usmerjena po kanalih - poteh energije. Teh poti je 12.

Po energetskih linijah so razmeščeni dermatopi, ki jih uporabljamo pri zdravljenju z iglami. Osnovno pravilo akupunkture je: prave igle na pravo mesto. Danes ima akupunktura tudi medicinsko razsežnost, da zdravi vse, razen novotvorb.

SPAGYROVA METODA

Spagyrova metoda je stara zdravilna metoda s posebnim načinom izdelave zdravil. Sveže divje rastli-

na sredstva po dr. Zimpelsu so razdeljena v tri grupe:

- I. Spagyrične glavne snovi
- II. Specialna sredstva
- III. Sredstva z elektriciteto

Te grupe so izrednega pomena pri zdravljenju bolnikov.

Osnovno zdravljenje z glavno snovjo je naslednje: tri do pet kapljic zdravila damo v kozarec z vodo in pijemo po požirkih po ves dan. Lahko pa uporabimo več stvari hkrati za poboljšanje krvi, limfatičnega sistema in živcev. Pri trenutni srčni slabosti vzamemo deset kapljic snovi za kri, pri gripi pa vzamemo pet kapljic snovi proti vročini.

Specialna sredstva so mešanica glavnega sredstva in Arkana. Specialna sredstva se dozirajo od ene do osem kapljic dnevno in to pol ure pred jedjo.

Sredstva za elektriciteto so snovi za zunanjo uporabo, to so mazila.

HOMEOPATIJA

Homeopatija je sistem zdravljenja pri čemer se povečuje način razredčevanja zdravil. Razredčevanje, je šlo tako daleč, da so količine aktivne snovi, ki jih bolnik jemlje, tako neznačajne, da človek ne more verjeti v delovanje zdravila.

V pogledu izbire zdravil za posredne bolezni je bilo rečeno: Similia Similibus Curantur t.j. da je treba zdraviti s takimi zdravili, ki v organizmu povzročajo efekte slične simptomom bolezni, ki jo zdravimo.

O tem izrazu nismo še nikoli ničesar slišali, čeprav gre za izredno pomembno zdravljenje. Oče homeopatije je bil dr. Samuel Friderich Cristian Hahnemann. Izredno pomemben je njegov izrek: »Če želiš nežno, hitro in trajno zdraviti, je za vsak bolezenski primer zdravilo, ki pa lahko povzroči slično (nadlogo), kakor zmore zdraviti.«

Na splošno gre za to, da imajo gotove snovi večjo moč pri zdravljenju v razredčeni obliki kot v koncentrirani. Naš zdravnik bo zapisal na recept trikrat eno tableto dnevno, homeopat pa bi eno tableto razredčil tudi na milijon delov vode. Gre namreč za »potenco« razredčitve. Danes poznamo homeopatična zdravila, ki so razredčena do molekule, a so še vedno učinkovita. Če pravimo, naj se zdravilo razredči 1:100, bomo zdravilo zaznamovali C 1, C 2 pa pomeni 1:10000 in C 3 1:100000.

Homeopatična zdravila so večinoma zdravilne rastline, minerali in živalski deli.

Ze Paracelsus je dejal: »Priroda je naravna lekarna, kjer človek najde svoje zdravje.«

IRIS DIAGNOSTIKA

Homeopati trdijo, da je v klasični medicini 80% netočnih diagnoz. To je sicer pretirana številka, če upoštevamo, da na klinikah rabijo tri dni za preiskave in postavitev diagnoze. Danes postavljamo diagnozo s pomočjo anamneze, palpiranja, auskultiranja, EKG, EEG, izotopov, Rtg in laboratorija, medtem, ko homeopati uporabljajo edino laboratorij, Riva-Rocci in svoja čutila.

V prejšnjem stoletju je madžarski zdravnik Dr. Ignaz Peszely skušal diagnostiko poenostaviti s pomočjo »Iris diagnostike«.

Ze tisočletja se ve, da oko ni samo ogledalo duše, ampak za vse telo, t.j. zdravje in bolezen. Oko - notranje in zunanje - je resnično pomagalo za postavitev diagnoze.

Peszely je opazoval šarenico in na osnovi sprememb na njej ugotovil bolezni. Vsak organ, vsak del telesa ima v šarenici svoje mesto. Vsaka

bolezenska sprememba se pokaže na določenem delu šarenice-maurice. Npr.: mesto žlezoča je okrog pupile v obliki kolobarja. Če se kolobar spremeni t.j. poblede, je znak, da gre za gastritis (vnetje žlezočne sluznice). Če pa so na tem mestu temne pege, je znak, da je v želodcu čir.

Iris (šarenica) je razdeljena na 12 ur. Zgoraj je glava in možgani. Spodaj na šest so spodnje okončine. Leva zgornja okončina ima svoje mesto pri četrti uri levega iris, desna pa pri osmi uri desnega iris. Vse bolezenske spremembe so vidne pri 20-kratni povečavi z lupo ali posebnim mikroskopom.

Projekcijska površina šarenice je velika za noht mezinca, zato je težko najti bolezenske spremembe. Na šarenici je za vsak organ le 0,1 mm prostora, zato mora biti homeopat izredno previden pri odčitavanju patoloških sprememb.

Izrednega pomena je barva oči (šarenica):

Rjave oči: ljudje s takimi očmi so podvrženi obolenjem zaradi sprememb v metabolizmu, gihtu, diabetesu ter rakastim obolenjem.

Modre oči: taki ljudje so podvrženi alergičnim obolenjem, reumatizmu in tuberkulozi.

Z Iris diagnostiko se ne ukvarjajo očesni zdravniki, ker ne gre za obolenje oči, ampak telesa.

Dalje pravijo, da je vsega kriva klima. Biomedicinci jih močno podpirajo in pravijo, da je za plod (embrio) največja nevarnost v vročih letnih obdobjih.

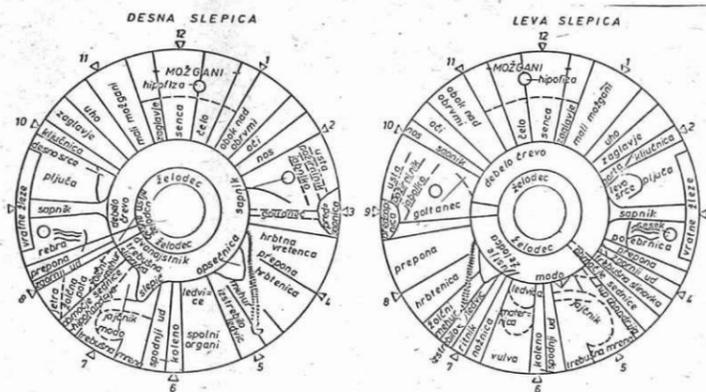
Nekateri celo trdijo, da je zelo pomemben pomočnik pri ugotavljanju bolezni grafolog. V 50 primerih so grafologi določili 47 pravih diagnoz, le tri so bile napačne. To pa ni osamljen primer.

Danes se ljudje na različne načine izžaljavajo v korist ali škodo medicine. Posebno navdušeni za tako dejavnost so Nemci.

BAUNSCHEIDTOVA METODA

V bistvu gre za mini akupunkturo. Za to zdravilno metodo se uporablja naprava, ki sproži celo 50 igel naenkrat v predel kože, kateri je povezan z bolečino. Pri uporabi te naprave so bolečine neznatne, uspeh pa je izredno dober.

Z napravo po Baunscheidtu se zdravimo lahko sami ali pa zdravimo druge. Na prizadeti koži nastane živčni dražljaj, ki so v bistvu enaki dražljajem pri akupunkturi. Zaradi neštetihih vbov pride do izmenjave metabolitov telesne moči. Telo dobi antitode in bolezen kmalu preneha. To velja za reumo, giht, obolenja hrbtenice, išijas, vnetje sklepov, razne neuralgije in bronhialno astmo. Potrebno je vedeti le za področja, ki jih »nasekam«.



DIAGNOSIS IRIDIS

BAJALICA IN NIHANJE V POMOČ MEDICINI

Ze dolgo se razpravlja med strokovnjaki, da je nevarna zračna elektrika, sevanje zemlje in betonske zgradbe. Če bi vse to upoštevali, bi moral človek živeti v Faradajevi kletki. Danes so strokovnjaki predlagali po stanovanjih električna polja in elektroklimatske naprave. Posebno proučeni so negativno nabiti električni delci, ki vplivajo na respiratorni sistem, zemeljsko žarčenje na izvor raka in gradbeni material na potenco.

Ker so to že stari problemi, potem ni novo, da se že dolga desetletja ukvarjajo s škodljivimi vplivi narave bajaličarji. Ljudje, ki se poslužujejo bajalice, so v preteklosti s posebno krivo palico iskali rudo in vodo, pozneje pa vzroke bolezni.

Ta naprava pride v poštev v dveh primerih. Prvič se ugotavlja rak, ki je posledica zemeljskega sevanja in drugič vzrok, kakaj je človeka ubila strela. Pri večini rakavih bolnikov so našli na kraju bivanja zemeljsko sevanje. Pri ubitih s strelo pa ponikalnici, ki se med seboj križata in privlačita strela. Dalje trdijo, da bajalica zazna še vplive magnetizma, kar povezujejo z nastankom različnih bolezni.

Bajalico in nihanje nekateri povezujejo z astrologijo. Ljudje rojeni od decembra do marca so pogosti pacienti zaradi raka. Shizofreniki so rojeni v juniju in juliju. Sončne pege pa naj bi imele vpliv na epidemijo gripe in otroško ohromelost. Sladkorni bolniki so rojeni v marcu. Vsak drug človek umre zaradi raka na želodcu, črevesju in prsih v aprilu in oktobru. Srečniki, ki so rojeni v juniju in juliju, se jih rak ne prime.

Uspeh te metode je viden že pri eni uri. Po 14 dneh se metoda ponovi. Metoda je nevarna, saj se ni bilo opaziti nobene škode za zdravje.

ZAKLJUČEK

Paramedicinske metode so sicer različne, vendar pa ne vse uporabne. Izvajalci teh metod so danes glede na kritiko izredno previdni in prepuščajo odločitve znanstvenim raziskavam. Metode so uspešne zato, ker imajo pravilen način opazovanja in bolj enostaven način zdravljenja. Pri njih so važne neškodljive rožice, pravilna prehrana, zdravljenje z vodo, telovadba ipd.

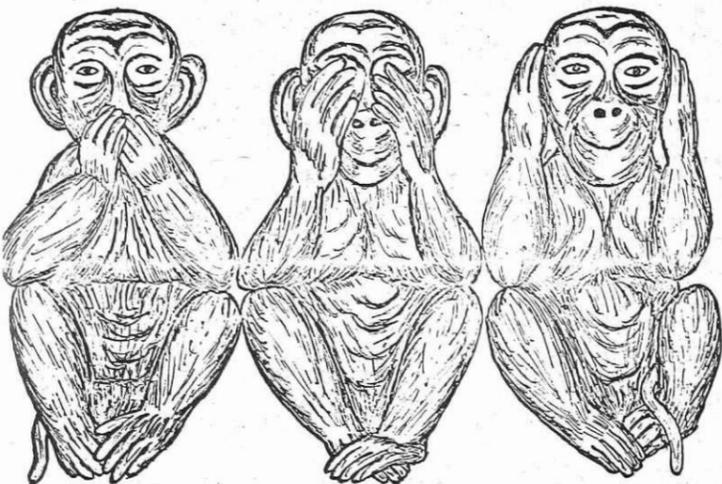
V čisti šolski medicini pa je vsega preveč breznotne doktrine ob 30.000 diagnozah. Pri vsem tem pa preveč kompliciramo in vsak po svoje rešuje problem ob deficitnem sodelovanju z bolnikom. Kako moremo trditi, da že stoletja staro korejsko zdravilo Gizenga ni uspešno. O čarodejstvu in čudežu ni potrebno več govoriti, ker so to dokazali v znanstvenih ustanovah. Gizenge korenina in njen ekstrakt imata izredno terapevtsko moč pri mladih in starih pacientih. Medicinsko je danes dokazano, da Gizenga krepi možgane, srce in živce.

Duhovi naj se že enkrat pomirijo, čas je, da zdravljenje poteka ne glede na metodo, važno je da pomaga. Danes nihče več ne vpraša s čim ga zdravimo, važno je le, da ga ozdravimo.

Pri vsem tem pa še niso izčrpane možnosti zdravljenja z vodo, močvirskim blatom in nevalno terapijo.

Od kamna do kamna palača, od zrna do zrna pogača. To velja tudi za medicino.

Aleksander Rjazancev



INDIJSKI REK

Danes, ko so si nekatere metode zaradi uspehov postavile močan temelj, jih ni mogoče obsojati in odpraviti kot nekatere medicinske metode. Po vsej verjetnosti tudi Hipokrat ni bil tako rigorozen, saj je dejal: bolnike zdravimo ne glede na pota in sredstva.

Če upoštevamo ta rek, ni greh poznati še ostale metode:

1. Akupunktura
2. Spagyrova - zdravilna metoda
3. Homeopatija
4. Iris terapija
5. Metoda z bajalico
6. Baunscheidtov strel

Vse metode imajo svojo zgodovinsko osnovo in svoje zveste pristaše, ki nadaljujejo delo svojih Hipokratov.

AKUPUNKTURA

Akupunktura je verjetno najstarejša medicinska zdravilna metoda. Morda so njeni avtorji ljudje (bitja) drugih planetov, od katerih so Kitajci

ne se podvržejo fermentaciji nato pa destilaciji. Preostanek destilacije se ne zavže, ampak uporabi, pepel pa se ponovno raztopi, tako da se dobijo mineralne snovi.

Spagyrovi izvlečki so pri normalni uporabi nestrupene in neškodljive snovi, ki vsebujejo eterične primese in mineralne snovi visoke vrednosti. Nerazredčena zdravila ustrezajo v splošnem štirim homeopatičnim terminalnim potencom.

Spagyrika ima svojo zgodovino iz časov Grkov, Rimljanov in Arabcev, vse do srednjega veka. Posebne zasluge do srednjega veka. Posebne zasluge je imel Theophrastus von Hohenheim imenovan Paracelsus (1494 do 1541). Način zdravljenja je še poglobil Carl Zimpel (1800-1878). Ta je zdravstveno metodo opisal in izdal knjigo: Dr. medicine Zimpel »Spagyrisches Heilverfahren«.

Danes poznamo 500 produktov, t.j. rastlinskih izvlečkov za oralno in paranteralno (injekcijsko) uporabo.

Spagyrika ni homeopatija, ampak obstaja neka sličnost. Zdravilna

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FEL

VSEMIRSKA SONDA NA PLANET URAN

Masa Urana ustreza 14,52 zemeljskim masam, premer na ekvatorju je 47.100 km (zemeljski 6.378 km), medtem ko je premer na polih z 2.900 km precej manjši (zemeljski 6.356 km). Srednja gostota 1,58 g/kub. cm, je približno ista kot Jupitrova in Saturnova.

Uran ima tudi pet majhnih satelitov z imeni: Miranda, Ariel, Umbriel, Titania in Oberon. Njihov premer se giblje med 320 in 800 km. Mirando je odkril šele leta 1948 ameriški planetolog Kuiper. Vseh pet satelitov se giblje v ekvatorialni ravni planeta.

Zaradi velike oddaljenosti sonca je temperatura na površini Urana zelo nizka in se giblje okoli - 170 stop. Celzija. Atmosfero sestavljata v glavnem vodik in metan. Tudi amonijak obstoja na tem planetu, vendar je zaradi nizke temperature v trdnem stanju. V teleskopu izgleda kot zeleno modra plošča. Odkril ga je leta 1781 William Herschel, britanski astronom nemškega porekla s pomočjo teleskopa, ki ga je zgradil.

Pri ugodnih pogojih ga je možno videti s prostim očesom. Vendar se v primerjavi z zvezdami stalnicami tako počasi premika, da ga je težko razločimo.

Projekt za misijo na Uran uradno sicer še ni odobren. Vendar računajo, da ga bodo kljub sedanjim finančnim omejitvam, ki jim je podvržena NASA, projekt le uresničili. Tako sama startna raketa, kakor tudi sonda sta že standardnega tipa. Ostane torej samo delo na razvoju koristnega bremena v teži 70 kg za instrumente, ki jih bo ponesla sonda s seboj na daljno pot.

KONEC

PONOVA UPORABA SMETIŠČNIH ODPADKOV

Prilava smetiščnih odpadkov za ponovno uporabo postaja vedno večja nujnost sodobnega sveta. Čeprav s tem niso odstranjeni vzroki za nastajanje vedno večje količine odpadkov, je na ta način mogoče zmanjšati prostor potreben za njihovo

odlaganje. Razen tega je možno izločiti koristne materiale in jih ponovno vrniti kot dragocene surovine v industrijski proces. V ZDA že nekaj let delajo na razvoju postopkov za predelavo smetiščnih odpadkov. Nekaj poskusnih naprav že obratuje.

V mestu Franklin - zvezna država Ohio -, ki ima 20.000 prebivalcev, predelajo že od leta 1971 celotne smetiščne odpadke v veliki poskusni napravi. Za izgradnjo naprave so porabili dva milij. dolarjev. Pri tem je državna agencija za zaščito okolja (Environmental Protection Agency - EPA) prispevala dve tretjini potrebnega denarja. Naprava prevzame celotno nesortirano količino smetiščnih odpadkov iz vsega mesta (od 40 do 50 ton na dan), ki jo dostavijo kamioni za prevoz smeti. Predelajo jih v enozmenskem obratovanju (8 ur). Pri tem odstranijo steklo, kovine in papirna vlakna kot materiale, ki jih je mogoče ponovno uporabiti. Samo odstotek celotne dobavljene količine je treba posebej odlagati, ker ostane kot biološko nerazkrojen material. (se nadaljuje)



Obveščevalec

Julija 1942. leta je taborila škofje-loška četa gorenjskega odreda na Gabrški gori. Taborišče je bilo že vse steptano in z več strani so vodile steze v taborišče, tako, da bi lahko vanj prišel vsak, tudi nepovabljenec. Biček, komandir čete, je popoldan sredi julija ukazal, da se četa pripravi za pohod. To je bilo hitro opravljeno, saj osebne opreme nihče ni imel več, kot jo je lahko spravil v nahrbtnik. Da bi bili nahrbtniki lažji, je vsak partizan nosil samo opremo, ki jo je nujno potreboval. Edino kuhar Vojteh, je rabil več časa, saj je poleg osebne opreme, imel še ponve, lonce, sekuro, nekaj nožev in drugih kuharskih potrebščin. Radi smo mu pomagali nositi in tisti, ki smo imeli večji apetit, smo si razdelili med seboj njegovo kuhinjsko posodo, ker smo si s tem pridobili neomejeno pravico očistiti kotel po jedi. Tako je tudi komandir čete za vedno rešil problem transporta kuhinje. Vojteh je bil zelo priljubljen med nami. Bil je pravičen pri delitvi hrane, tudi sam ni jedel več kot drugi. Ko je nekoč nekdo pripomnil, da je v njegovi porciji manj kot v ostalih, je pojasnil, da je on že poskušal med kuhanjem in se to mora poznati pri delitvi. Govoril je lepo počasi kot učitelj v šoli. Kadar sem poslušal njega, sem se spomnil svojega profesorja iz šole. Morda je Vojteh celo lepše govoril.

Popolnoma drugačen je bil njegov pomočnik Tone. Bil je prepirljiv majhen star možiček v sivem klobuku in zdelo se nam je, da je vsakemu nevoščljiv. Če je le mogel je ostanke hrane iz kotla urgel stran, kar Vojteh ne bi nikdar napravil. Tone je bil doma iz Ljubnega, k nam pa je prišel iz Ljubljane, kamor se je umaknil pozimi pred Nemci, ki so ga iskali. Bil je celo aretiran, ali se je srečno rešil iz zapora in takoj odšel v partizane. Bil je zaprt mesec dni, toda Italijani mu niso mogli ničesar dokazati pa so ga izpustili. O tem je sam zelo nerad govoril. Mi smo ga spoštovali bolj zaradi njegove starosti in sivih las. Bil pa je tudi paničar. Pri vsakem strelu je bil takoj pripravljen stresiti hrano iz kotla, kar se je tudi nekajkrat zgodilo. Vojteh je bil povsem drugačen in vsi smo bili pri njem enaki. Zelo pa se je bal za svojo posodo. Vedno je zahteval, da smo nosači posode hodili skupaj z njimi v koloni, da mu slučajno kdo ne zahajajo posode. Vsaj enkrat se je vsakemu zgodilo, da je izgubil del opreme ali celo nahrbtnik. To se njemu ni nikoli zgodilo. Nikdar ni ničesar izgubil.

Biček je s komisarjem sedel na panju, kakih sto metrov od taborišča. Nenadoma sta se dvignila in odšla na rob Gabrske gore in opazovala pobočje Blegoša. Gotovo sta iskala prostor, kamor naj bi se četa preselila in naredila novo taborišče. Počasi sta se vrnila in prišla med borce. Biček je med vsemi borci v četi užival izredno zaupanje. Izgledal je kot kip iz bronu. Nobena mišica na obrazu mu ni trenila, pa naj je bila situacija še tako težka. Nikdar ni pokazal vznemirjenja. Bil je poudaren in dosleden, kar je med nami partizani ustvarjalo občutek zanesljivosti in samozavesti. Bili smo ponosni na svojega komandirja. Kljub pogostim »srečanjem« s sovražnikom, žrtve v škofovoški četi nismo imeli. Komandir je šel vedno na čelo čete in njegov glas je bil nekaj posebnega. Med tisočih glasovi bi njegov glas takoj spoznali. Samo ena beseda je bila dovolj in četa je kot en moč izrvevala ukaz. Kadar je ukazal »Naprej!« je četa poletela kot puščica izstreljena iz loka. Kadar je ukazal »leži!« smo na mah legli poleg poti in čakali nadaljnjih nalog.

Tak je bil Biček tudi tega popoldneva. Sonce je že zahajalo in

dreve je metalo dolge semce čez taborišče na Gabrški gori. »Ko se bo zmrčilo bomo šli.« je bila komandirjeva zapoved. »Vojteh bo razdelil večerjo, da lahko še do noči pospravimo.« Nihče ni ničesar več vprašal, šotori so bili podrti in šotorska krila zložena v nahrbtnike. Potem smo vsi hiteli v maskiranje taborišča, še posebno ležišče, po čemer bi lahko sovražnik takoj zaključil koliko nas je bilo. Vse odpadke, smo odnesli daleč proč in jih zakopali, ognjišče pa smo prekrili s travnato rušo. Tako očiščeno zemljišče ni dajalo vtisa, da so tu prebivali partizani. Shojene steze pa so dajale vtis, da gre za gozdno križpotje. Prvi dež bo zabrisal še zadnje sledi, ki bi za nami ostale. To pa ne bo dolgo, saj dež pada iz usake megle, ki zadene ob vrh Blegoša.

Predno se je zmrčilo smo bili vsi nared. Biček je ukazal, da se postrojimo in v koloni po eden odidemo naprej. Takoj smo, vsi vedeli kaj to pomeni: da stopinja, ki jo bo napravil prvi, mora biti stopinja vseh. Zadnji je šel tisti, ki je imel največje čevlje. Njegova naloga je bila, da dela čim težje korake, da bo ostala samo njegova sled. Zato je

zadnji odšel na pot z druge strani taborišča, oziroma je obšel taborišče in ko se je priključil četi, je leta krenila na pot. Kot zadnji je moral zabrisati vse sledove, ki bi izdajali, da nas je bilo več. To je bila zelo odgovorna naloga. Od tega je bilo odvisno, če bomo čez nekaj časa spet lahko uporabljali to taborišče, ki nam je zelo ustrezalo. Voda je bila blizu, dovolj je bilo daleč od glavne poti, dovolj drvo je bilo v bližini, in kar je bilo najvažnejše, lega taborišča ni zahtevala mnogo strazarskih mest.

V četi, ki je odhajala na pot je manjkala eden, ki je nekje v dolini zbiral podatke o sovražniku. Lahko bi mu rekli četni obveščevalec. Kljub temu, da takrat, leta 1942 še ni bila razvita obveščevalna služba v četah na Gorenjskem v tem smislu, da bi zato odgovarjala odrejena oseba. Vse podatke so zbiral patrle, večkrat posamezniki, največkrat pa so podatke prinašali preprosti ljudje, dekleta ali fantje, ki so bili organizirani v SKOJ ali mladinsko organizacijo. Ravno v tem času je bila obveščevalna služba zelo razvita, saj se je z njo ukvarjal vsakdo, najsi bo da je pripadal partijsko-političnim, gospodarskim ali pa vojaškim organizacijam. Vsak je bil prisiljen, zaradi svoje osebne varnosti zbirati informacije, še posebno o premikih sovražnika. Ti podatki so se prenašali z neverjetno naglico. Zelo hitro so bile obveščene o sovražnikovih premikih vse organizacije, gospodarski hiši, kjer so bile naše jatke (zveze). (se nadaljuje)

JOŽE ULČAR-MIRO

MLADA ČETA »1941«

6

Kasneje, ko je orožja vedno bolj primanjkovalo in ga je zmanjkalo tudi v jezeru – vsaka puška pa je bila dragocena – smo ga tudi odkupovali. Dobro se spominjam, da sva z Borisom Bemom odkupila puško od Zoržovih fantov v Zagoricih. Puško sva poleti sredi belega dne transportirala tako, da sem jaz prišel s kolesom v sukniču in dolgih hlačah v Zagorice. Puško sva montirala za hlače in pod pazduho, čez pa sem oblekel sukniče. Sedel sem na kolo. Boris me je pa potiskal skozi ves Bled v smeri proti Zasipu, kjer smo imeli skrišališče. Jaz si seveda sam nisem mogel pomagati, ker me je ovirala puška v hlačnici. Ta nenavaden transport je zbujal nekaj pozornosti, ker je bilo zelo vroče, jaz pa v sukniču in dolgih hlačah. Boris, ki me je tiščal, pa v kratkih hlačah in majici. Kljub temu, da so naju nekateri Nemci, pa tudi domačini debelo gledali, sva tovar srečno prenesla.

Zelo verjetno je bil eden od vzrokov, da nas Nemci niso odkrili v tem, da na kaj takega sploh niso računali, saj so bili takrat na višku svojih moči. Pa tudi njihova varnostna služba najbrže še ni bila do kraja organizirana.

Medtem je prišlo do aretacij in selitev, ki so močno prizadele in vznemirile prebivalstvo. Nemci so izgnali ali izselili slovenske duhovnike, zdravnike, učitelje, itd. Poleg tega še funkcionarje bivših strank, sindikalne funkcionarje in druge.

Po tej akciji se je stanje v deželi še bolj zaostriло. Nemci so popolnoma izgubili še zadnje simpatije med prebivalstvom. Tedaj je postajalo vedno bolj jasno, kako se je kdo opredelil pod težo vedno večjega pritiska.

Nemci so organizirali Karntner Volksbund ter iskali in tudi našli funkcionarje med Slovenci. Članstvo v tej organizaciji pa je bilo obvezno.

V ta čas sega tudi začetek mladinske organizacije Hitlerjugend, ki je skušala zajeti uso mladino. Nemci so odvzeli in zasegli lovsko orožje in

radioaparate, pa menda tudi osebne automobile (ki jih je bilo sicer malo).

Tako smo postajali vedno bolj podobni okleščanemu drevesu, ki je izpostavljen vse večjim in hušjim viharjem in preizkušnjam. Iskrice mržnje in upora so se spričo vseh teh dogodkov, ki so jih izvajali Nemci, so dosegli prav nasprotno, kot so želeli. Velika večina prebivalstva je bila pripravljena, da kot zorana in pognojena njiva sprejme seme, sprejme zametek upora. Okupatorji so srečevali vedno več upornih obrazov in sovražnih pogledov.

To je bila tudi voda na mlin naše skupine. Z vso zavestostjo smo skušali, bolj užaljeni kot prestrašeni, kljubovati navodilom nemških oblasti. Samoiniciativno smo začeli prve, drobne akcije, ki se danes zde morda nepomembne. Prigali smo nemške plakate, snemali table z nemškimi napismi krajem in podobno. Tudi organizacijsko smo napredovali. Organizirani smo bili v skupine po dva ali trije in tako tudi delovali.

Po moje se je v juniju, vsekarj pa pred začetkom vojne s Sovjetsko zvezo, začelo govoriti o prvih »gošarjih« v naših gozdovih. Nastajajo so prvi zametki partizanske vojske na Jelovici, Pokljuki in Mežakliji.

V ta čas sega tudi naša vključitev v organizirano delovanje pri začetku upora. Kot sem že navedel, smo bili samonikla skupina, ki se je sama organizirala. V skupni ni bil nihče član KP, temveč smo izhajali iz Sokola in Zveze slovenskih fantov in deklet. Družila nas je visoka nacionalna zavest in sovraštvo do nemškega nacizma. Vsaka nacionalna zavest slovenskih narodov pa je bila že sama po sebi globoko antinacistična.

Zadeva z zbiranjem orožja pa le ni ostala povsem prikrita. Zanj je zvedela jeseniška partijska organizacija, ki je verjetno takrat organizirala prve ilegalne grupe. Povezava z jeseniško KP je šla najmanj po dveh kanalih. Kot sem že omenil, je bil Alojz Knaflič varilec v konstrukcijski delavnici ter sodelavec in prijatelj Matije Verdnička-Tomaža.

Potegnil je pištolo in nenadoma natanko vedel, proti komu mora streljati. Pritiskal je na sprožilec, počilo pa ni. Pa tudi on kljub krogam, ki so žvižgale čisto blizu, ni bil ranjen. Rad bi se premaknil drugam, pa se ni mogel niti ganiti. In tako rad bi se. Bil je zadnji čas, kajti proti njemu so se stegnile neštete močne roke...

Spet se je prebudil, poten in še bolj v skrbeh, kot je bil prej. Začelo se je daniti. Aleš mi včasih pravi, da bom moral kmalu k njim, drugič pa spet, da doma največ koristim. Ko bo še bolj nevarno, je rekel me bodo vzeli s seboj. In zdaj je nevarno. Vem, da je. Vendar jaz tja, k njim, ne smem! Nočem! Brez Gorskega bi me Aleš nemara kar odpeljal. Torej moram čimprej h Gorskem. Kaj pa Golob? Ga bodo vzeli z onimi štirimi ali ne? Možak je blizu gozda, kaj lahko jo pobriše k partizanom? Nemara bi bilo to še najbolje. Bomo videli. Prepričan sem, da se z Rožo. Je pa čudno, da ga še niso pobrali. Kdo ve, če je prav, da vsi zahajajo tja. In kaj veš, kdo se vrtil pred partizani zaradi Nemcev in pred Nemci zaradi partizanov?!

Vznemirjeni Filip je sklenil, da se mora posvetovati z Gorskim. Alešu pa go povedal, da je neki neznanec brskal po njegovem stanovanju. Bom vsaj videl, kako se bo vedel? je pomislil, kot bi že sumil Aleša, a si v bojznosti pred posledicami še noče in ne upa tega priznati.

Ko se je znova prebudil, je bil že dan in misli so mu še vedno tičale v snočnjih dogodkih. Še enkrat je nehote primerjal sebe z Golobom, ki ju je gibanje proti okupatorju združilo. V tem klobčiču

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

8

sta se znašla kakor pes in mačka, ki jima je gospodinja dala hrane v isto skledo. Renčita in pihata pa še vedno drug na drugega!

Zjutraj so vaščani tam, kjer je zvečer pokalo, našli mrtvega partizana. Govorili pa so, da so tudi policisti odpeljali enega svojih. Čeravno je ljudi pretreslo, jih je premagovala tudi radovednost. Prihajali so ogledovat prizorišče spopada in padlega fanta. Prišla sta tudi Martina in Filip. Dekle se je vso noč balo, da morda niso ubili Aleša. Če ga ne bi videla večkrat kot drugi in ne bi vedela kod hodi, bi tudi ona nemara verjela v njegovo nedotakljivost in govore, da se takih krogla ne prime. Tako pa je premagovala mučen strah zaradi njegovega drznega križarjenja po dolini.

Ko je opazila fanta, ji je ušel vzdih olajšanja:
— Samo da ni Aleš!
Filip, ki se ji je približal od zadaj, pa je potihlo rekel:
— Sem že mislil, da so potokli Aleša.

Martina je bila preveč zmedena in hkrati potolažena, ker tam ni ležal Aleš, da bi iz bratovega glasu mogla ugotoviti, kaj pomenijo njegove besede.
Oba sta torej mislila na Aleša.

Martina je vidno pomirjena odšla proti domu, Filip pa je še ostal. Zdelo se je, da bi mu bilo laže, če bi tam ležal kdo drug. Morda res Aleš, kajti od prejšnjega večera mu je bilo jasno vsaj to, da se je znašel pred nevidno nevarnostjo. In dogodki se bodo morali drugače zavrteti, da bo tudi on imel kaj od tega, vendar zdaj še ne.

Aleš je večino dni in noči prebil v dolini. Iskal je izdajalca. Nemci niso mogli vedeti zgolj po naključju!

Tisto popoldne je dolgo hodil po ovinkih in skritih stezah. Zvečer pa se je prikradel v hišo trgovca in gostilničarja Koritnika. Naletel je na njegovo ženo. Ko se ji je pokazal, se je ta kot zid blede sedela na stol in že hotela zakričati. Aleš ji je komaj preprečil.
— Zakaj pa tak strah? Saj sem vendar samo človek! je rekel, čeravno je vedel, da jo bo presenetil. Koritnica ga je nekaj časa gledala, ne da bi mogla kaj reči. Njen pogled je izražal smrtni strah, pomešan z nepopisnim začudenjem, kajti morda je zdaj tudi nadnje prišla zadnja ura. Nemci so večkrat pri njih. V hipu ga je prepoznala. Po sliki na lepkih. Nazadnje je izdajala:
— Kako ste si upali sem? Kako ste mogli priti?
Še vedno je lovila sapo in stiskala roke.

— Ko so Nemci tako močni, in jih je toliko, ste hoteli reči? Ali nekaj podobnega, je malce hudomušno izkoristil prednost. Ženska, ki je bila zelo brhka, je še vedno prestrašeno hlatala:
— Mi nismo krivi. Kaj hočete od nas? Moža še ni. Iz nje je govorilo vse tisto, kar so nemčurji govorili o Alešu. Gledala je njegovo roko, kot bi vsak hip lahko potegnila orožje...

— Le pomirite se! Kaj bi se me bali. Saj me poznate. Kozarec vode vam bo spet pognal kri v glavo.
Ni se branila, in Aleš je pomirljivo vprašal:
— Kje pa je mož?
Ženska je bila še vedno prestrašena, bala se je prav zato, ker je Aleša poznala. Počasi pa je strah prerasel v občudovanje, kajti od kar je bil Aleš partizan, ga še ni videla, poprej pa zanjo ni bil zanimiv, že zato ne, ker je bil iz oddaljenega kraja. Pozneje je zaradi razpisov vedela, čigav je, ker pa je spraševal po možu, mora zanj že biti nevarno? Od Nemcev je že velikokrat slišala govoriti, da partizani skušajo ubiti vsakega, ki je kdaj govoril z njimi. Pri njih pa so bili dostikrat, največkrat oficirji. Zato je strahoma zlogovala:
— Na sestanku na občini se je najbrž zadržal.

Aleš ni mogel dolgo prenašati, da se ga ženska tako boji in tudi to, da moža ni, se mu je zdelo čudno. Saj je bila že policijska ura. — Nikar se me ne bojte! Kdo pa vam kaj hoče? Če ga ni, ga bom počakal tu z vami.

Še enkrat je s pogledom preletel kuhinjo in potem sedel k mizi za vrata tako, da je imel zavarovan hrbet. Ženska se je zdaj znova prestrašila. Če bo čakal nanj, potem že ne more biti kaj dobrega. Vendar je zbrala pogum in vprašala:

— Kaj pa bi radi od njega? Morda tudi jaz lahko kaj pomagam?
Aleš ni takoj zavrgel ponudbe, vendar je rekel:
— Nekaj bi se pomenila. Pomoči pa ne odklanjam!

(Nadaljevanje)

1 UROŠ ŽUPANČIČ

PREVISI, PREVISI, PREVISI...

Aleš, Primož, Klemen in Boštjan so bila vedno vesela in praznično razpoložena družba. Smeh, pesem in vriski so bili njih večni spremljevalci, izraževali in posredovali so ga vsem, ki so bili v njihovi bližini. V kratkem času so zrastle iz velikih ljubiteljev in obiskovalcev gora v klene, prekaljene, neustrašene, drzne in čestokrat predrzne plezalce in alpiniste, poleg tega so bili v zadnjih letih tudi motor in srce gorske reševalne službe. Reševali so s srcem, pogumom in neustrašeno tudi tam in takrat, ko so peli svojo vseuničujočo pesem plazov, ko so se po gorah potuhnjeno vlačile zlovešče megle in so snežni meteži in viharji vrtinčili po grebenih, robeh in vrhovih snežne zastave. Požrtvovalno in disciplinirano so reševali, ko so viharji jezili po robeh in so ognjene strele prižigale bakle po gorah in je grom pretresal temelje najbolj mogočnih gora.

Bili so pravi sinovi gora, obiskovalci so jih srečavali v samotnih bivačkih in zavetiščih, zapuščenih in osamljenih senikih ter stanovih, ko so v globokih in debelih zimah risali mojstrske loke po snežnih planah ali se spuščali v drznih smukih in spustih z vrhov naravnost v okrešlje in krnice. Izletniki, turisti in planinci so na svojih poteh čestokrat prislunhili pesmi klinov

in kladiva v samotnih stenah, ki so se v vertikalah poganjale iz melišč naravnost proti nebu in se ga s svojimi vršci dotikale. Videvali so jih, ko so v strmih ledenih ozebinkih s cepini sekali stopinje. Pred njihovimi navezami, znanjem, srčnostjo, pogumom in neustrašenostjo v zadnjih letih pozimi in poleti niso bile več varne najvišje, najtežje stene, zajede, grape, tokave, razi, robje in vrhovi.

Bili so mladi, živeli so za gore in hoteli so zjeti tečavam in nevarnostim iz oči v oči.

Jošt se je to poletje, ne vem že kolikokrat, skrivoma priti-hotapil skozi Hude plaze na Grive. Na Debelem kamnu si je že pred leti na razglednem počivalu pripravil udobno sedišče in ležišče. Od tu je imel enkratni pogled v veličastno vzhodno steno Velikega vrha. Sam Veliki vrh je bil z juga lahko dostopen, pastirji so po zelenih goličavah pasli jarce in koze, pa tudi teleta in jalovci so med borovjem in rušjem našli stečini do solnic, ki so bila tik pod samim vrhom. Divji in zaprišeni lovci so sledili tropom brez zvoncev, ki so se izgubljali po policah in okrajkih v zahodno steno Velikega vrha in se zatekali prav k srcu gore.

V severni steni Velikega vrha, ki je bila ena izmed najvišjih naših gora, so najboljši plezalci že pred leti preplezali, premagali in ukrotili več prvenstvenih plezalnih smeri. Tudi Aleš in Klemen sta imela v severni steni svojo prvenstveno smer, imenovala sta jo »smer beračev«. Primož in Boštjan nikakor nista hotela ostati praznih rok, hotela sta se z velikimi črkami vpisati v skalni zid. V treh, z dvema bivačkoma v steni, sta se prebila

skozi »zajedo spomnov«, preko temnih odlomov, nad žugajočimi in hromečimi prepadi. »Zajeda spomnov« je bila označena za najtežjo smer v severni steni Velikega vrha, označena in ocenjena s VI+ ali six superiore, do letos še ni bila ponovljena. Dobri in najboljši plezalci, tudi tisti, ki nočejo stati v senci starejših in silijo z vrhunskimi dosežki v sam vrh, do danes še niso imeli toliko in takega poguma, da bi se odločili ponoviti »zajedo spomnov«, ki sta jo pred leti preplezala, premagala in ukrotila s skrajnimi napori Boštjan in Primož.

Jošt je mirno in potrpežljivo čakal svoj čas. Skrival je svoje želje, klubovati je hotel Primožu in Alešu, peknila ga je sebičnost in zavist. Tudi sam se je čutil toliko in tako močnega, da bi ukrotil in rešil veliki vprašaj, ki ni dal spati mnogim domačim in tujim plezalcem novega, sedanjega vala. Skrivoma in potuhnjeno je Jošt leta in leta v vseh letnih časih iskal ranljivo mesto v vzhodni steni Velikega vrha. Le-ta je bila trkotna in se je v enem samem valu poganjala skozi megle do oblakov. Levo in desno je mejila na dva stebra, bila je bolj podobna steburu kakor steni. V njej ni bilo razčlemb. V enem samem skalnem zidu je žugala in grozila, nič ni dajala upanja na uspeh.

Jošt je imel na Debelem kamnu skrbno skrivito že vso kovačijo, v zalogi ni manjkalo klinov in cassinčkov vseh mogočih velikosti in oblik, vrvic, lesenih zagodov, lestvic, kljuk in kavljev, oponk in druge rotopije. Jošt je bil vedno bližje svojemu velike-mu cilju. Klemen in Boštjanu in vsem drugim je hotel pokazati in dokazati, da niso samo oni asi in kralji teh gora.

not
nos
dru
nor
ord
del
niz
dik

P
pre
ske

akc
sed
pol
pro

D
ski
SZI
nejš
nih
obč
vali
pod
kon
akc
log
I
pos
cijs
sebi
jinc
P
SZI
širš
pol
ukr
se
nih
gan
Sek
sed
kat
pos
nov
kov
sku
nos
vrš
ter
del
zna
nos
obr
I
vse
sin
na
ses
las
jeli
nju
svc
pok
CK
no
prc
C
lize
pri
sku
gov
v
val
I
gra

O URESNIČEVANJU DRUŽBENOEKONOMSKE POLITIKE V OBČINI JESENICE

V četrtek, 10. julija se bodo sestali vodstveni organi vseh družbenopolitičnih organizacij občine in samoupravnih interesnih skupnosti in v okviru dejavnosti koordinacijskega odbora za usmerjanje družbenopolitične aktivnosti za uresničevanje ciljev družbeno ekonomske politike v letošnjem letu, razpravljali o stanju v občini. Koordinacijski odbor je pred tem opravil že vrsto posvetov z direktorji delovnih organizacij in predsedniki samoupravnih organov v organizacijah združenega dela ter z vodstvi osnovnih organizacij ZK, sindikata, socialistične zveze in mladine.

Poročilo o stanju v občini je podal predsednik izvršnega odbora občinske skupščine Jesenice in podpred-

sednik koordinacijskega odbora Ivo Ščavničar in označil nekaj glavnih ugotovitev iz poročila o trimese-

než gospodarjenju v občini, nekatere podatki pa so se nanašali že na petmesečne ugotovitve.

Tako v poročilu kot tudi v razpravi so spregovorili o nekaterih odstopanjih od začrtane resolucije in družbenih načrtov, ki se tudi v naši občini kažejo v odstopanjih na področju zunanje trgovine, kjer beležimo manjši izvoz od lanskoletnega in planiranega, istočasno pa večji uvoz. Odstopanja se kažejo tudi v prepočasnem uveljavljanju samoupravljanja in integracijskih procesov, kot da ne bi bila to ekonomska potreba.

Ob potrditvi programa o nadaljnjih prizadevanjih pri uresničevanju ciljev družbeno ekonomske politike, ki predvideva v enakem obsegu razprave tudi v sleherni organizaciji združenega dela, so poudarili, da se morajo vsi delovni ljudje, kjerkoli delajo in živijo, zavzemati in po svojih močeh prispevati h gospodarski stabilnosti. Zaustaviti je treba negativna gospodarska gibanja.

O oceni izvajanja družbeno ekonomske politike in nalogah bodo danes, 17. julija razpravljali tudi vsi trije zbori občinske skupščine Jesenice. Kajti izvajanje sklepov in ukrepov za boljše gospodarske rezultate mora postati stalna naloga vseh.

L.

PROGRAM DRUŽBENOPOLITIČNE AKTIVNOSTI ZA URESNIČEVANJE DRUŽBENOEKONOMSKE POLITIKE V RADOVLJIŠKI OBČINI

Na osnovi sklepa 10. seje predsedstva CK ZKS o široki družbeni akciji za najširšo mobilizacijo vseh nosilcev družbenega razvoja pri sedanjem reševanju gospodarskih problemov, zlasti pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije, so tudi v radovljiški občini sprejeli program aktivnosti za uresničevanje teh sklepov.

Družbeno akcijo vodi koordinacijski odbor pri občinski konferenci SZDL, ki ga sestavljajo najodgovornejši predstavniki družbenopolitičnih organizacij, izvršnega sveta in občinske skupščine. Odbor so imenovali že v začetku julija. Le-ta je na podlagi izhodišč zadnje seje občinske konference ZK sprejel konkreten akcijski program, določil nosilce nalog in datume izvršitve.

Izvršni svet OS je doslej že opravil posvet z direktorji OZD o stabilizacijskih ukrepih v gospodarstvu s posebnim ozirom na izvoz in uvoz v tujino.

Predsedstvo občinske konference SZDL je prejšnji teden pripravilo širši posvet o oceni gospodarskega položaja v občini ter o programu ukrepov za stabilizacijo. Posveta so se udeležili vsi predstavniki izvršnih organov družbenopolitičnih organizacij in člani izvršnega sveta. Sekretar komiteja OK ZKS in predsednik občinskega sveta zveze sindikatov sta v torek, 15. julija sklicala posvetovanje z vsemi sekretarji osnovnih organizacij ZK, predsednikov OO sindikatov, predsednikov skupščin in svetov krajevnih skupnosti, predsednikov skupščin in izvršnih odborov samoupravnih interesnih skupnosti, predsednikov delavskih svetov OZD in TOZD. Seznanila sta jih s programom aktivnosti in ukrepov v gospodarstvu na območju občine.

Do konca meseca julija se bodo v vseh osnovnih organizacijah ZK, sindikatov in na delavskih svetih, oz. na zborih delovnih ljudi zvrstili sestanki na katerih bodo ocenili lastni položaj, gospodarjenje in sprejeli konkretne sklepe v uresničevanju družbenoekonomske politike na svojem območju. Seznanili se bodo podrobno z informacijo predsedstva CK ZKJ o družbeni akciji in na osnovi njenih izhodišč izdelali lastne programe.

Oceno gospodarskih gibanj in analizo storjenih ukrepov v občini bo pripravil tudi izvršni svet občinske skupščine, ki jo bo v obliki predlogov stališč posredoval delegacijam v obravnavo, nakar jo bo obravnavala tudi občinska skupščina.

Končno oceno o realizaciji programa, aktivnosti, učinkovitosti ter

o problemih in odmevih na akcijo bo dalo predsedstvo občinske konference SZDL na prvi seji do 25. avgusta.

JR

PETMESEČNA REALIZACIJA DRUŽBENEGA NAČRTA OBČINE

V torek, 15. julija je bila 49. seja izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice. Kot najpomembnejšo točko dnevnega reda so obravnavali analizo petmesečne realizacije družbenega načrta občine Jesenice. Znano je, da za stabilizacijo našega gospodarstva in še posebno stabilizacijo naše zunanje trgovinske menjave, kjer v letošnjem letu še vedno ugotavljamo večji uvoz in manjši izvoz, poteka široka akcija. V tem smislu so angažirane vse družbenopolitične sile, v vsaki občini pa je ustanovljen tudi koordinacijski odbor za usmerjanje družbenopolitične aktivnosti pri uresničevanju ciljev družbeno ekonomske politike.

Razprava na seji izvršnega sveta je bila samo priprava za današnjo sejo vseh treh zborov občinske skupščine, na kateri bodo v najpomembnejši točki dnevnega reda analizirali gibanje gospodarstva v letošnjem letu v občini. Istočasno pa naj bi sprejeli tudi nekatere naloge in usmeritve za nadaljne akcije.

Na seji izvršnega sveta so med drugim razpravljali tudi o statutarnem sklepu kulturne skupnosti Jesenice, o nekaterih premoženjsko

pravnih zadevah ter o pogodbi o financiranju gasilske in reševalne čete Zelezarne. O tem je izvršni svet že nekajkrat razpravjal. Dejstvo je, da gasilska in reševalna četa Zelezarne vodi skrb in v primerih nesreče tudi rešuje premoženja izven Zelezarne, zato je prav, da jo družba tudi v tem smislu financira. Delovne organizacije, razen Zelezarne, do sedaj niso v te namene prispevale ničesar, zato so se dogovorili za besedilo pogodbe, s katero naj bi se zavezale prispevati del sredstev k celotnim potrebam. Tako pogodba naj bi veljala samo za letošnje leto, medtem, ko naj bi v prihodnjem letu to vprašanje reševal že ustrezen zakon.

L.

FRANC HRASTAR - PROSTOVOLJEC ŠEFMANOVE ČETE

Devetega julija so pokopali na pokopališču na Dovjem Franca Hrastarja iz Mojstrane, dolgoletnega aktivnega člana občinskega odbora Zveze prostovoljcev borcev za severno mejo 1918/1919.

Pokojni Franc Hrastar, je bil med tistimi našimi zavednimi rojaki, ki so se po končani prvi svetovni vojni prijavi kot prostovoljci za obrambo naše severne meje in za obrambo narodnostnih pravic naših rojakov na Koroskem. Pridružil se je četi nadporočnika Karla Šefmana, kjer so bili zbrani prostovoljci iz Gornjesavske doline, da so zavarovali mejo na Karavankah in tudi preprečili Italijanom, da bi prekoračili demarkacijsko črto pri Ratečah in na Vršču. Udeleževal se je raznih akcij in ker je bil zaveden in dober borec, je bil med soborci vedno priljubljen.

Pred upokojitvijo je bil zaposlen v Zelezarni na Jesenicah. V času okupacije se je takoj priključil osvobodilnemu gibanju. Nemci so ga že januarja 1942 aretirali in odpeljali v zapore v Begunjah, nato pa v koncentracijsko taborišče. Sicer so ga kasneje izpustili, bil pa je vedno nadzorovan. Kljub temu pa je po svojih močeh sodeloval in podpiral našo borbo za osvoboditev.

Kot dolgoletni član občinskega odbora Zveze prostovoljcev borcev za severno mejo 1918/1919, se je vsa leta prizadeval, da je bila povezava nad nekdanjimi prostovoljci čimboljša in nemalo truda je vložil v to delo.

Vsi, ki smo ga poznali in z njim sodelovali, ga bomo ohranili v lepem spominu.

S. S.

O DELU DRUŠTEV INVALIDOV V AVGUSTU SREČANJE TEŽKIH INVALIDOV

Na drugi seji koordinacijskega odbora društev invalidov za Gorenjsko, so poslušali poročilo o delovanju društev in se dogovorili o srečanju težkih invalidov, ki bo 30. avgusta v Kranju v prostorih Gorenjskega sejma. Pozdravili so prizadevanja za ustanavljanje aktivov invalidov po delovnih organizacijah, govorili o športni dejavnosti in rekreaciji invalidov, o delovanju delegatov v socialnih komisijah pri občinskih sindikalnih svetih, občinskih konferencah SZDL in o kadrovski problematiki ter o vprašanih prostorov za delovanje društev.

IZLET ČLANOV DRUŠTVA INVALIDOV

Člani društva invalidov Jesenice sp bili pred kratkim na celodnevem izletu na Dolenjskem. Najprej so se ustavili v Kočevju, kjer so jih člani tamkajšnjega društva invalidov gostoljubno sprejeli in jim pokazali muzej NOB in Seškov dom, kjer je bilo prvo zasedanje slovenskega narodnoosvobodilnega sveta.

Od tu so se z avtobusi odpeljali v Kočevski rog, kjer so si ogledali BAZO 20 in pot nadaljevali v Dolenjske Toplice, kjer so se tudi kopali. Posebno lepo pa so jih sprejeli v Žužemberku, kjer jih je pričakal celo domači zabavnoinstrumentalni ansambel, ki jim je kasneje tudi igral za zabavo. Tu so si ogledali spomenik padlim borcem v narodnoosvobodilni borbi.

Z izletom so bili vsi udeleženci zelo zadovoljni in izražali so priznanje vodstvu društva, ki jim take izlete organizira.

B.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V četrtek, 10. 7. je na 32. seji izvršni svet SO Radovljica najprej ocenil gospodarska gibanja in stabilizacijske ukrepe v občini, nato pa obravnaval premoženjsko pravne, gradbeniške in urbanistične zadeve, predlog za najteje posojila za adaptacijo sodnega poslopja, posojilno pogodbo med izvršnim svetom in koordinacijskim odborom za izgradnjo vzgojnovarstvenih in izobraževalnih objektov, dodatne pogodbe z zavodom za urbanizem o izdelavi načrta za komunalno ureditev zazidalnega območja Bled - center in predlog za pripojitev kina Bohinj k DPD Svoboda v Boh. Bistrici. Pretresali so tudi poročila o reševanju stanovanjskih vprašanj prebivalcev v Soteski in o referendumu v SGP Gorenjc Radovljica ter več tekočih vprašanj.

Pripravljalni odbor za izvedbo proslave 30-letnice osvoboditve pri OK SZDL je pozitivno ocenil vse prireditve, ki so se zvrstile od 3. do 6. julija, zlasti pa osrednjo proslavo, 4. julija v Begunjah. Ob tej priliki je izrekel javno priznanje in zahvalo vsem organizacijam, društvom in delovnim kolektivom, ki so sodelovali ali nudili pomoč pri izvedbi te velika manifestacije.

Na 10. razširjeni seji občinske konference ZK, ki je bila v ponedeljek, 7. 7. so ocenili družbeno politične in samoupravne razmere v občini in sprejeli dopolnilni statutarni sklep. Za člana komiteja in namestnika sekretarja občinske konference ZK so izvolili Vlasto Vidic, ki bo to dolžnost opravljala poklicno.

V sejni dvorani občinske skupščine je bil v četrtek, 10. 7. posvet vseh članov izvršnih organov družbenopolitičnih organizacij in izvršnega sveta SO Radovljica, ki ga je sklical predsednik OK SZDL Franc Jere. Na dnevnem redu je bilo poročilo o uresničevanju politike gospodarske stabilizacije, ocena položaja v občini in sprejetje programa ukrepov in aktivnosti.

Občinska konferenca SZDL, ZKS in občinski svet ZSS so v torek, 15. 7. v dvorani GG Bled pripravile skupni posvet vseh predstavnikov delavskih svetov, sekretarjev OO ZK, predsednikov izvršnih odborov OOS, skupščin in svetov KS ter skupščin in izvršnih odborov SIS. Govorili so o uresničevanju resolucij o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v 1975. letu in o oceni stanja v občini.

O stabilizacijskih ukrepih v gospodarstvu, s posebnim poudarkom na zunanjo trgovinsko menjavo v prvem polletju 1975 in o planiranju v OZD in TOZD je tekla razprava na posvetu direktorjev, ki ga je v ponedeljek, 7. julija sklical izvršni svet SO Radovljica. Posvet sodi v okvir programa politične aktivnosti za uresničevanje družbeno ekonomske politike v občini.

Izvršni svet je objavil sklep o soglasju k cenam pogrebni storitev na pokopališčih na območju radovljiške občine. V bodoče bo najemnina za otroške grobove znašala 16 din, za ostale 27 do 53 din, za grobnice pa 105 din. Za izkop in zasutje jame bo treba plačati 210 za otroške in do 357 za ostale grobove. Določene so tudi cene drugih pogrebni storitev.

Koordinacijski odbor za razvijanje revolucionarnih tradicij in proslave pri OK SZDL je na ponedeljkovi seji pod vodstvom Antona Dežmana-Tončka, pregledal predloge prireditev ob letošnjem občinskem prazniku, ki bo 5. avgusta. V program bodo vključili nekatere športne prireditve, koncert godbe na pihala Lesce in krajski kulturni spored na slavnostni seji občinske skupščine.

V skladu s političnimi izhodišči predsedstva OK SZDL o uveljavljanju delegatskih odnosov so v torek, 8. julija, na 3. seji splošne delegacije za SIS pri KS Radovljica razpravljali o dosedanem delu delegacije, o povezavi s svetom in skupščino KS ter z bazo. Ugotovili so vrsto pomanjkljivosti, predvsem pa še neizdelan sistem obravnavanja gradiva za seje skupščin SIS, obveščanja in povezave z občani v TOZD in KS.

V avli občinske skupščine bo do 7. avgusta javno razgrnjen zazidalni preizkus mrliske vežice, ki sta ga po naročilu sveta KS Radovljica izdelala projektanta Turist progresa Radovljica inž. arh. Jaka Gnilšak in Blaž Hrastnik. Občani bodo lahko svoje pripombe vpisovali v posebno knjigo.

V osnutku zazidalnega načrta, za katerega je že dal soglasje svet KS Radovljica, je predvideno, da se bo v naselju Predtrg na okrog 600 kv. metrov gradilo 46 vrstnih ali atrijskih hiš za 280 stanovalcev. Prednost pri odkupu lokacij bodo imeli občani, ki živijo ali delajo na območju KS oz. občine Radovljica.

Tudi v Bohinju so se kar zadovoljni s turističnim prometom v juliju. Dnevno imajo od 1200 do 1300 gostov, od teh okoli 800 v zasebnih sobah. Žičnica na Vogel obratuje s polno zmogljivostjo tako, da na dan prepelje z gondolo tudi do 600 obiskovalcev.

Bohinjsko cesto v Soteski so prejšnji teden po enomesečni prekinitvi del, delavci Cestnega podjetja Kranj spet začeli obnavljati. Če bo vreme naklonjeno in ne bo prišlo do posebnih motenj, bo končno ta 700 m dolgi odsek ceste popolnoma urejen za promet že ta teden.

Otvoritveno prireditev na novourejenem prostoru Pod skalco v Bohinju v petek, 11. julija so v sodelovanju TD Bohinj-jezero, Alp-Tour hoteli Bohinj in DPD Svoboda Tomaž Godec, pripravili s piknikom za bohinjske turiste in koncertom ansambla Chepel Sisters iz ZDA, ki ga vodi naš rojak Edi Denik. Prireditve je obiskalo nekaj nad 700 turistov in domačinov.

Medtem, ko se je kino Bled že združilo s kinopodjetjem Radovljica in je leto takoj opravilo najnujnejša obnovitvena dela dvorane na Bledu, je kino Bohinj pevilce DPD Svoboda Tomaž Godec v Boh. Bistrici. Tudi to dvorano bo nujno obnoviti, vendar pa bo še prej treba pokriti izgubo tega podjetja, ki znaša 6.000 din. Po sklepu izvršnega sveta SO bodo izgubo pokrili iz tekoče proračunske rezerve.

Pred dobrim mesecem ustanovljeno turistično društvo Pokljuka je v svoj program postavilo kot prvo nalogo postavitev velike orientacijske table s preglednim zemljevidom vseh poti in izletniških točk na širšem območju Pokljuke. Obiskovalcem bo na vpogled tudi več drugih zanimivosti, ki jih bodo vabile po bližnji in daljni okolici te planote.

Majska akcija občinskega odbora RK za zbiranje rabljenih oblačil in obutve za pomoč socialno ogroženim je preselila vsa pričakovanja. Občani radovljiške občine so darovali dobrih osem ton oblačil in obutve. Okoli pet ton je občinski odbor RK v juniju poslal na območje občine Trebnje, ostanek pa občinskemu odboru RK Krško.



Na sedmi seji izvršnega odbora združenja društev invalidov Slovenije, so podelili šest priznanj za pionirsko delo pri združevanju in uresničevanju varstva invalidov. Med nagrajenci je bila tudi Marica Potočnik, sedanja predsednica društva invalidov Jesenice, pred tem pa je bila zelo prizadevna tajnica medobčinskega društva invalidov za Gorenjsko.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

PETO SREČANJE REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN JUGOSLAVIJE

Letošnje srečanje vseh delegatov RVS Jugoslavije je bilo v bratski republiki Hrvatski, ki je bila ob enem praznovanje 30-letnice osvoboditve in petindvajsetletnice delavskega samoupravljanja. Srečanja, ki je bilo pod geslom: BRATSTVO IN ENOTNOST 75, so se z jeseniške občine udeležili trije člani RVS.

Za delegate Gorenjske, dela Dolenjske, Posavja in Ljubljane, je bil skupen odhod z avtobusi iz Ljubljane. Pred tem je še vsak posameznik dobil razpored vožnje in bivanja v SR Hrvatski. Vsa grupa je bila razdeljena na tri področja in sicer prva v Reko, druga v Opatijo in tretja v Crikvenico. Že v prvem delu vožnje je bilo očito, da bo pot prijetna, kajti tovarštvo je bilo vzpostavljeno takoj. Kar prehitro smo prispeli do Rupe in od tam v Lipo, kjer so nas pričakali in sprejeli tovarštvu iz reškega področja. Sprejem je bil zares tovariški in priščen.

V Lipi smo položili vence k spomeniku žrtvam fašizma, nato pa je predstavnik RVS in ZB iz te vasi orisal tisti usodni dan, ko je okupator na najokrutnejši način pomoril 284 vaščanov! Nemški vojaki so žrtve zaprli v manjšo stanovanjsko hišo, jo polili z bencinom in zažgali. Tako je našlo smrt toliko nedolžnih ljudi, ki niso zakrivali drugega kot to, da so ljubili svojo rodno grudo in svoj narod! Med temi žrtvami so bile ženske, moški, starčki in otroci. Slednjih so nekaj zmetali v gorečo hišo kar skozi okna!

Pred odhodom iz Lipe so nam hrvaški tovariši dali program našega srečanja in za to priložnost izdelano lepo značko ter turistične prospekte njihove okolice. V spremstvu svojih gostiteljev smo nato odšli po skupinah na svoja mesta. Nas, ki smo šli v Opatijo oziroma v Lovran, je na križišču, Reka-Opatija, pričakal in pozdravil predsednik skupščine občine Opatije. Z razgledne točke nam je pokazal in razložil geografsko-gospodarski in politični pomen tega ozemlja nekoč in sedaj. Sledil je ogled Opatije, nato pa smo odšli v Lovran, kjer smo se nastanili v hotelu Park.

Pri večerji je bil uradni del sprejema, katerega so se udeležili vsi predstavniki oblasti in družbenopolitičnih organizacij. Pri tem so nam predstavniki Opatije podarili veliko zlato plaketo s spomenico, ki simbolizira njihov mestni grb. Mi pa smo se oddolžili s Šubicovo grafiko. Sprejem je bil veličastna tovariška manifestacija bratstva in enotnosti naših narodov. Večerja je potekala v izmenjavi mnenj in izkušenj o delu naših organizacij in o družbenopolitičnem življenju. Koncepti in želje so zelo sorodni, ali pa celotno popolnoma enake, le da so ti vezani na krajevne posebnosti. Razgovor je potekal popolnoma sproščeno in tovariško, kot da se poznamo že od nekdaj.

Bilo je zares enkratno in naj bo ta zapis tudi skromna zahvala njim, ob enem pa v premislek našim organom oblasti in družbenopolitičnih organizacijah, kako je treba goste sprejeti, da se počutijo resnično kot doma!

Drugi dan smo v spremstvu gostiteljev krenili proti Reki oziroma v Martinševico na ogled doka Viktor Lenac. Tu so nas zelo lepo sprejeli predstavniki tega velikega kolektiva, kjer so nam na razumljiv način razložili pomen doka, s kakšno dejavnostjo se ukvarjajo in kolikšnega pomena je za naše celotno gospodarstvo in obrambo domovine ter kako je zavarovan iz vojaškega vidika ali proti elementarnim in drugim nesrečam.

Potnik, ki se pelje mimo tega giganta ima sicer prav lep razgled na množico ladij, ki se gnetejo okoli doka, si še približno ne more predstavljati izredne velikosti nekaterih ladij. Ko stojiš ob takem gigantu se šele zaveš svoje majhnosti in ob enem pomembnosti človeške moči in razuma, ki je s svojim delom in sposobnostjo je to poštati naredil!

Delovni pogoji niti niso najugodnejši, ker se v trupu ladje nabere precej plina od varjenja in tudi samo delo je zelo zahtevno in odgovorno. Osebnih dohodki so razmeroma dobri. Finančna sposobnost podjetja je ugodna, ker skoraj v celoti delajo za devizno področje. Imajo pa tudi težave, ki so pogojene s splošnimi gospodarskimi gibanji pri nas in v svetu; predvsem pa imajo težave pri nabavi domače ladijske pločevine. Ogledali smo si njihove delavnice in se pogovarjali z njihovimi delavci. Žal pa smo se morali od prijaznih pogovornikov posloviti, ker smo po programu morali biti pravočasno pri spomeniku na Grobničkem polju.

Na Grobničkem polju je veličasten spomenik, ki simbolizira rast in nezlomljivost narodnoosvobodilnega gibanja v tem kraju. Posvečen je 91 žrtvam, ki so jih okupatorji na zverinski način pomorili in to predvsem iz vasi Podhum. Polaganju vencev je

sledila kratka komemorativna svečanost.

Od tu smo nadaljevali pot proti Delnicam, kjer so nam izrekli dobrodoščico predstavniki krajevne oblasti in družbenopolitičnih organizacij. Na toplem sprejemu smo se zahvalili in jim ob tej priložnosti izročili v spomin grafiko Ive Šubica. Sledilo je srečanje s Krajišnjiki, katerim smo prav tako podarili v spomin na srečanje grafiko Ive Šubica. Po tem nas je predstavnik občinske skupščine Delnic povabil na skupno kosilo, kjer se je razvilo živahno tovariško srečanje.

Po kosilu smo se od prijaznih gostiteljev in njihovih prebivalcev poslovili ter se odpeljali proti Zagrebu, kjer smo se nastanili v vojašnici, kjer živijo in se urijo pitomci, bodoči rod aktivnih vojaških starešin. Njihova stanovanja so izredno čista in urejena. Grajena so kot študentska stanovanja v študentskem naselju v Ljubljani.

Da bi si podrobneje ogledali Zagreb res ni bilo časa, ker smo se po programu udeležili koncerta, ki je bil prirejen na čast našemu srečanju, v veliki koncertni dvorani Vatroslava Lisinskega. Dvorana je bila zgrajena pred dvema letoma. Njena arhitektonska dovršenost je enkratna in monumentalna. Notranjost vzbuja občudovanje in hkrati spoštovanje. Dvorana je zelo velika in sprejme okrog 1.500 gledalcev oziroma poslušalcev. Ima velike in čudovite simetrično urejene ogre, ki se v mavrično kovinskih barvah odražajo z vzvišenega prostora nad odrom za glasbenike in pevce.

V tej dvorani nas je v imenu organizacijskega odbora pozdravil Milan Bene, v imenu družbenopolitičnih organizacij pa tajnik mestne konference Zagreba, Vladimir Brce.

Sledil je koncertni spored, ki bo ostal nepozaben. V avli te dvorane je razstavljal svoja umetniška dela naš veliki slikar Božidar Jakac. Razstavo je organiziral center za pouk iz vseljudske obrambe mesta Zagreba, posvečena pa je bila petemu srečanju rezervnih vojaških starešin Jugoslavije.

Drugi dan, 4. julija zjutraj je krenila dolga kolona avtobusov proti Gornji Stubici, kjer je mogočen spomenik Matiju Gubcu in kmečkim uporom iz leta 1573. Tam smo si ogledali spomenik in muzej, nato pa smo nadaljevali pot proti Kumrovcu. Na poti so nas ljudje povsod pozdravljali z mahanjem rok in zastavicami. Promet pa so odlično urejevali organi milice.

V Kumrovcu je bila zaključna svečanost. Približno osem tisoč rezervnih vojaških starešin, tabornikov in veliko množico drugih gostev in domačinov je najprej pozdravil predstavnik Kumrovcu, zatem predsednik občinske skupščine Klanjec v imenu zveznega sekretariata za narodno obrambo, general polkovnik Djoko Jovanović, v imenu zveznega odbora RVS Jugoslavije, rezervo general polkovnik Ljubo Vučković in predsednik predsedstva SR Hrvatske Jakob Blažević.

Vsi govorniki so predvsem poudarjali pomembnost čuvanja pridobitev iz NOB, predvsem pa krepitev bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti, obrambne sposobnosti, samoupravnega sistema in aktivnega vključevanja mladega rodu v vrste revolucionarnega napredka in mednarodnega sožitja!

Sledilo je tovariško srečanje in ogled rojstne hiše tovariša Tita, muzeja in doma borcev in mladine v Kumrovcu.

Polni bogatih in neizbrisnih vtisov in izkušenj smo se v popoldanskih urah poslovili od Kumrovcu in naših bratskih tovarišev, ter gostiteljev in se odpeljali proti domu.

Fr. Šterk — Iskra Branko

VREDNOSTNI BONI ZA IZGRADNJO MRLIŠKIH VEŽIC V PRODAJI

Odbor za izgradnjo mrliških vežic na Blejski Dobravi, je na izredni seji, ki je bila 27. junija, pooblastil načelnika oddelka za gospodarstvo Teodorja Okrožnika, da razdeli prežete vrednostne bone delovnim organizacijam in predstavnikom krajevnih skupnosti.

Na osnovi tega pooblastila oziroma sklepa so vrednostni boni že dodeljeni krajevnim skupnostim: Sava, Plavž, Podmežaklja, Javornik-Koroška Bela in Blejska Dobrava. Nadalje so bili vrednostni boni dani v prodajo še: pogrebni službi komunalnega podjetja Kovinar, ZTP Jesenice in Carini Jesenice.

Tako je omogočeno občanom in drugim zainteresiranim, da z odkupom bonov pomagajo pri izgradnji tega prepotrebne objekta. Prav tako in še posebej pa naj bi občani in organizacije namesto nakupa vencev za pokojne, odkupovali bone.

Ker bodo tako zbrana denarna sredstva namenjena izključno za izgradnjo mrliških vežic na Blejski Dobravi in urejanje pokopališča, pričakuje gradbeni odbor ugoden odziv občanov pri namenskem darovanju teh bonov. Vsem tistim, ki so prevzeli prodajo bonov, kakor tudi vsem darovalcem, ki so bone že namensko odkupili, se odbor zahvaljuje za njihov doprinos. Pri tem pa želi odbor opozoriti na obvezno žigovanje bonov od strani prodajalca, kakor tudi na poimenski vpis darovalcev zaradi evidence oziroma javne objave.

Gradbeni odbor se je 11. julija sestal na svoji osmi seji, na kateri je predvsem analiziral potek gradnje mrliških vežic in vzporednih njihovih del ter dokončno sklepal o osnutju reliefa akademskega slikarja Jaka Torkarja.

Poleg tega so na seji pregledali stanje vplačnikov prispevka po samoupravnih sporazumih v času od 16. 6 do 10. 7. 1975.

V tem so svoj prispevek vplačale naslednje ustanove in delovne organizacije:

PPT Kranj — 10.800,00 din. Kovi-noservis Jesenice — 19.600,00 din. Savske elektrarne — 400,00 din in zavzgovalnica SAVA — Jesenice — 5.600,00 din ali skupno 36.400,00 din. Iz zasebnega sektorja pa so vplačali:

Branko Trojar — Jesenice — 800,00 din. Janez Novak — Jesenice — 400,00 din. Adi Rozman — Jesenice — 1.200,00 din in Marija Stare — Jesenice — 400,00 din ali skupno 2.800,00 din.

Skupno vplačilo je bilo 10.7.1975 na zbirnem žiro računu 2.954.362,70 dinarjev.

Vsem novim vplačnikom prispevka za izgradnjo mrliških vežic se gradbeni odbor zahvaljuje. C. E.

ILOVICA NE BO VEČ GROZILA

Ob hudem pomladanskem deževju je odstopila velika nevarnost, da premikajoča ilovica pod Žerjavom zasuje več hiš in del bolnice na Plavžu. Da bi to preprečili za v bodoče, so se predstavniki občinske skupščine Jesenice dogovorili s podjetjem Hudournik, da bodo namesto predvidenih zavarovalnih del ob obzvoju Jesenice, čimprej sanirali preložen teren nad jeseniško bolnico.

Tako delavci delovne organizacije Hudournik Ljubljana, gradbenega vodstva Kranjska gora, že mesec dni izvajajo ustrezna dela, da zaustavijo drsenje ilovice na tem območju. Pri tem delu so doslej zatlačili 895 metrov, tudi do dva metra širokih zemeljskih razpok. Trenutno pa gradijo kanal, po katerem bodo speljali vodo številnih izvirov, iz katerih je voda doslej zamakala ilovico in povzročala drsenje zemeljske plasti. Predvidevajo, da bodo dela končali v enem mesecu.

Vodja gradbišča Franc Kramar nam je povedal, da bo po opravljenih delih odpravljena nevarnost nadaljnega drsenja pobočja. Menim, da to delavcem Hudournika lahko tudi verjamemo in zaupamo, saj imajo pri teh delih dolgoletne izkušnje in prakso. Omenim naj, da so delavci Hudournika uspešno zaustavili tudi drsenje ilovice nad novozgrajenimi hišami na jugovzhodnem delu Koroške Bele. B.



V počastitev dneva borca so carinski in obmejni organi, 3. junija v Ratečah odprli novo poslopje in cesto na mejnem prehodu. Na tem mejnem prehodu je sedaj cesta štiristezna, preko nje pa je streha, da je osebje, ki opravlja carinsko in obmejno službo zavarovano pred dežjem, snegom in mrazom. Poslopje in novo cesto so uredili delavci SGP Sava Jesenice in Cestno podjetje Kranj. Celotna investicija je veljala nekaj več kot pet milijonov dinarjev.

PROSLAVA V DRAŽGOŠAH

ODBOR ZA PROSLAVO DOMICILNIH ENOT ŠKOFJA LOKA VABI

v torek, 22. julija, na dan vstaje slovenskega naroda na

PROSLAVO OB 30-LETNICI OSVOBODITVE

Proslava povezuje:

- udeležbo domicilnih enot Prešernove brigade, škofjeloškega odreda, gorenjskega vojnega področja, udarnega bataljona XXXI. divizije in Cankarjevega bataljona;
 - polaganje temeljnega kamna za spomenik dražgoški bitki;
 - predajo zastave mladinski brigadi Jugoslavije za pohod Po poteh AVNOJ in
 - kulturni program, ki ga bodo izvajali moški pevski zbor Iskra Kranj, godba na pihala JLA iz Ljubljane, člani MKUD gimnazije iz Škofje Loke in člani loškega gledališča.
- Slavnostni govornik bo Janko Rudolf, predsednik republiškega odbora ZZB NOV Slovenije.
- Po proslavi bo tovariško srečanje.
- Vabimo preživele borce domicilnih enot in prebivalstvo Gorenjske, da se udeležijo te velike manifestacije bojne in revolucionarne tradicije NOB na Gorenjskem ob 30-letnici osvoboditve. Zbor domicilnih enot je ob 9.30 na prireditvenem prostoru. NA SVIDENJE V DRAŽGOŠAH.

ODHOD AVTOBUSA bo 22. julija ob 7.30 uri izpred zdravstvenega doma na Jesenicah.

Povratek bo preko Jelovice in Bohinjske Bistrice. Prijave zbira občinski odbor ZZB NOV Jesenice do vključno petka, 18. julija do 12. ure. Cena prevoza je 58 din.

NOVICE NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽICE

Primož KOZAK: Direktor. Založba Obzorja 1975. (ZNAMENJA št. 49.)

To je menda prvo dramsko delo, o katerem poročamo v tej rubriki. Verjetno doslej tudi nismo pisali še o nobeni knjigi iz te zbirke Znamenja. V tej zbirki izhajajo skoraj izključno dela mlajših književnikov, ki se zbirajo okrog revije Problemi. V večini primerov gre za hermetične, se pravi težko razumljive pesniške, prozne in esejistične tekste, za dela, ki zanimajo predvsem ozek krog ljubiteljev in somišljenikov. Tu pa tam zaide vmes tudi kak avtor srednje generacije: Dane Zajc, Janko Kos, Primož Kozak. Ob teh imenih se moramo spomniti nekdanjih literarnih revij: Besede, revije 57, zlasti pa Perspektiv. Perspektiv se imele v slovenskem kulturnem življenju pred desetletji podobno vlogo, kot jo imajo danes Problemi. Podobnost je sicer bolj formalna. V obeh primerih gre za revijo, ki je predvsem glasilo mlade, »uporniške« generacije. Lahko bi sicer pripomnili, da sodelavce Problemov družijo (oz. je družilo) zanimanje za tiste umetnostne in filozofske smeri, ki so sklenile premirje z dano družbo, oziroma, ki so v nekem smislu celo dopolnile (ne pa nasprotje) tehnokratsko-funkcionalističnemu modelu družbe. Poredni otroci so se tako pokazali v odnosu do nekaterih aspektov družbe kot pridni otroci.

S perspektivci je bilo v tem oziru precej drugače. Temelj njihove ideologije je bil slejkoprej humanističen, idealom narodnoosvobodilne borbe se še malo niso odrekli, prej bi se lahko reklo, da so v imenu teh idealov kritizirali razne družbene nepravilnosti. Res pa je, da so tudi oni »uvažali« ideje iz Zahoda. Tu je treba na prvem mestu omeniti Sartrov eksistencializem (eksistencializem, ki »je humanizem«).

No, vse to v veliki meri velja za tedanjega, pa tudi za poznejšega Primoža Kozaka, ki je bil prav gotovo eden najpomembnejših perspektivovcev. Njegove politične drame — zlasti Afera in Kongres, slednjega nam je predstavila ljubljanska Drama tudi na deskah jeseniškega gledališča — prav gotovo zavzemajo posebno in častno mesto v sodobni dramatik. Politična drama v tem smislu — ko se intimno človeško umakne povsem v ozadje, na oder pa stopi Zgodovina — je v slovenski

književnosti prav gotovo izjemen pojav. Ne gre za nadaljevanje cankarjanske drame, ampak za nekaj bistveno drugačnega. Primož Kozak skuša biti objektivni in zgodovinski pravičen in dela vtis, da se mu to tudi posreči. V njegovih delih je vselej prisotna sartrovska teza o »umazanih rokah«: kdor deluje, dela tudi napade, čiste roke imajo samo lepodušniki in privatizerji.

V Direktorju se letova avtor naše novejšje politike na občinski ravni. Podnaslov se glasi: Ljudska igra o slovenskih rečeh, in ko to preberemo, ni več težko uganiti, da bo šlo za podobne reči, kot bi jih lahko razbrali med vrsticami notranjopolitičnega rubrik. To je snov, ki bi jo skoraj vsak dramatik razen P. Kozaka že vnaprej zavrgel — bodisi zaradi banalnosti, bodisi zaradi kočljivosti. P. Kozak takih predsodkov očito nima, vidi se mu tudi, da je takorekoč dvakrat »dedno obremenjena«, prvič kot sin in nečak znanih pisateljev, drugič kot sin vodilnega povoljnega politika.

To se odraža na njegovem poznavanju pisateljske obrti, še bolj pa na poznavanju »materiala«, v tem primeru družbe. Cankar, ki je bil sin polproletarca, verjetno nikoli ni mogel človeško razumeti in upoštevati »tistih na vrhu« in mu je bila zato tudi zaprta pot do razumevanja tistih vozišč, iz katerih izhaja moč, oblast, odločanje. Od tod razlika med Cankarjevo in Kozakovo politično dramatik, ki ob enem ilustrira družbeni razvoj Slovencev v zadnjih sedemdesetih letih.

Odna O'BRIEN: Dekleti z dežele. Prešernova družba 1975. (LJUDSKA KNJIGA št. 137.)

Že večkrat je bila omenjena sorodnost med našo in irsko narodnostno problematiko, pa med našo in irsko književnostjo. Gre za naroda, ki sta bila podvržena dolgotrajnemu političnemu, gospodarskemu in kulturnemu vplivu (pa tudi zatiranju) močnejšega in razvitejšega sosedu. Poznamo tudi razlike: irski nacionalizem je resda aktivnejši od našega, ne moremo pa mimo dejstva, da večina Ircev ne govori svojega jezika in torej tudi skorajda nimajo svoje književnosti. Imajo sicer vrsto pisateljev svetovnega pomena (n.p. O. Wilde in B. Shaw), ki pa so dejansko angleški pisatelji. Če pisatelj piše v jeziku drugega naroda, postane s tem avtomatično dedič vseh drugih kulturnih pridobitev tega naroda, hkrati pa se mu — če piše v jeziku »svetovnega« naroda povečajo možnosti za uveljavitev.

No, pri Edni O'Brien ne gre za pisateljico svetovnega pomena. Njene odlike so v neposrednosti in iskrenosti pripovedi. Junakinji tega romana vodi življenjska pot iz rodne vasi preko samostanskega internata v širni svet, razočaranjem nasproti. Pri nas nekako nismo vajeni brati sodobnih knjig o vaškem življenju in o preprosti dekletih, ki se »zgubijo« v vlemestu. O tem so naši pisatelji pisali nekoč in tako nehoti dobimo občutek, da je Irska danes v nekem pogledu tam, kjer je bila naša družba pred dolgimi desetletji. Pri vsem tem pa je to prikupno delce, ki mu kljub naturalističnemu slogu ne manjka svojevrsne poetičnosti, tudi prvo delo E. O'Brien v slovenščini — Dekle z zelenimi očmi je imelo precej uspeha pri naših bralcih.

NOVA POTA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA V JEŠENIŠKI OBČINI

KAKO SO OBČANI V ŽIROVNICI SPREJELI NOVO MODERNEJŠO OBLIKO ŠOLE

Ko so bile v občini pregledane možnosti za prehod na celodnevno osnovno šolo (COŠ), je bilo takoj razvidno, da ima šola v Žirovnici trenutno najboljše možnosti za novo obliko dela.

Osnovni pogoj za prehod na tak način dela je enozimski pouk. Tega je šola v Žirovnici z odprtjem novega dela šole že v tem šolskem letu imela. Ker so bila tudi ostala adaptacijska dela v kuhinji že v teku, ni bilo večjih ovir za COŠ. To pa je obenem tudi tisti progresivni korak, ki bo pomemben za napredek celotnega vzgojnoizobraževalnega dela v vsej občini.

V zvezi s COŠ je bilo mnogo pozitivnih pa tudi negativnih kritik. Učiteljski kolektiv v Žirovnici je čakala odgovorna naloga – osvestiti vse starše o potrebnosti in pomembnosti nove oblike dela. V ta namen so imeli dva informativna sestanka, ki sta bila namenjena osnovni informaciji staršem, da bi našli skupne interese in da bi starši spoznali, da je COŠ namenjena njim in njihovim otrokom kot pomoč družbe, ki prevzema večjo odgovornost za oblikovanje mladih.

V čem je bilo bistvo in jedro diskusij?

Posamezniki so bili mišljenja, da jim COŠ jemlje otroke, da se jim bodo le-ti preveč odtujili, da je to način, ko hočemo otroke poddržaviti. Nekateri, predvsem kmetje, so tudi izrazili bojazn, da bodo zaradi tega propadle kmetije, ker ne bo na njih prepotrebne »otroške« delovne sile. Da taka šola pač ne spada na »kmete«, da je to bolj za »meščane«. In ne nazadnje tudi pomislek »zaskrbljenih« mamice: »Kam bom pa sedaj dala solato in drugo zelenjavo, če bo pa otrok jedel v šoli?«

Starši, ki so obojestransko zaposleni in pridejo domov v glavnem po 14. uri, pa so bili enotnega mišljenja, da jim bo COŠ prevzela skrb, ki jo imajo sedaj, ko so oni še na delu, skrb za varstvo in strokovno pomoč pri učenju.

Vnaprej smo vedeli, da nobena ideja, posebno pa ne tako revolucionarna kot je COŠ, ne more biti sprejeta brez pomislekov. To bi bil tudi znak, da staršev ne zanima problematika vzgoje in izobraževanja. Naša družba ceni kritičnost. Vendar ljudje smo do novosti, ki nam jih prinaša tako hiter razvoj, vedno nekoliko nezaupljivi. Vedno poizkušamo najti najprej slabe strani, pozitivne nas v prvem trenutku niti ne zanimajo. Spomnimo se, koliko pomislekov smo postavljali, ko je šlo za ukinitve nižjih gimnazij in uvedbo enotne osemletne šole, koliko burnih debat ob uvedbi prostih sobot v šole, koliko žolčnih razprav okrog uvedbe nove matematike. Vprašajmo danes starše! Brez dvoma, nihče ne bi bil za tisto, kar je staro in preživeto.

Kako pa je v tem pogledu s COŠ?

Novost prav gotovo ne uvajamo zaradi eksperimenta, niti ni ta ideja zrasla v glavah posameznikov. To so zahteve, ki jih pred nas postavljata tako hiter razvoj znanosti in tehnike. Vemo, da nismo vsi uglašeni na skupni imenovalec, zato se pojavljajo pomisleki, kritični in utemeljeni pa lahko samo koristijo popolnejši preobrazbi naše šole, ki je močno obremenjena s tradicijo.

Kako lahko strokovno odgovorimo na postavljene dileme?

Če želimo otrokom pomagati pri učenju, če hočemo vsem nuditi

enake možnosti za izobraževanje, če jih danes, ko so starši v službi, cesta in slaba družba vzgajata, potem to ni poddržavljanje otrok, ampak je to pomoč staršem, ki sta na območju Žirovnice v več kot 70% primerov že oba zaposlena. Otroci naj sicer pomagajo doma staršem, vendar ne smejo biti nujno potrebna delovna sila, tudi kmečki otroci morajo imeti enake pogoje za šolanje. Sicer pa to



Pihalni orkester Jeseniških železarjev je ena najprizadenejših kulturnih skupin v jeseniški občini. Samo v zadnjih treh mesecih so nastopili petdesetkrat. V tem času so bili tedni, ko so godbeniki igrali prav vsak dan. Pod vodstvom dirigenta Ivana Knjžica je orkester dosegel tudi pomemben kvaliteten premik. Na sliki orkester na dan borca na proslavi v Begunjah

UČNI USPEHI NA OSNOVNI ŠOLI TONE ČUFAR V MINULEM ŠOLSLEM LETU

V minulem šolskem letu je bilo na osnovni šoli Tone Čufar Jesenice vpisanih 758 učencev, ki so bili razporejeni v 25 oddelkov. S pozitivnim učnim uspehom je razred izdelalo 738 učencev ali 97,36%. Od prvega do sedmega razreda je le 15 učencev, ki bodo razred ponavljali, v osmem razredu pa ima pet učencev popravni izpit.

V prvem razredu je bilo 94 učencev, ki so dosegli 98,94% uspeh in le en učenec razred ponavlja. V drugem razredu pa je izdelalo vseh 111 učencev, v tretjem je od 96 učencev izdelalo 94,79%, pet učencev pa razred ponavlja. V štirih oddelkih četrtega razreda je izdelalo razred 95,28% učencev, pet učencev pa razred ponavlja. Skupaj je bilo na razredni stopnji pouka 407 učencev, od katerih je napredovalo v višji razred 97,30% učencev.

V petem razredu je vseh 97 učencev z uspehom zaključilo razred, v šestem razredu pa je izmed 83 učencev izdelalo 95,19%, tako da razred ponavljajo štirje učenci. V sedmem razredu je vseh 88 učencev izdelalo razred, v osmem razredu pa ima od 83 učencev pet učencev popravni izpit. Tako je na predmetni stopnji, kjer je bilo 351 učencev, dosežen uspeh 97,48%, pet učencev ima popravne izpite, štirje učenci pa razred ponavljajo.

Letočni učni uspeh, ugotovljajo v letnem šolskem poročilu, je rezultat prizadevanj učiteljev in učencev. Med letom je bil organiziran dopolnilni pouk za vse učence, ki so težje

ni v Žirovnici največji problem, saj se izključno s kmetijsko dejavnostjo preživlja samo še sedemnajst družin, ki imajo šoloobvezne otroke. COŠ tudi ne bo odtujila otroke staršem, celo obratno, nov način bo otroke in starše celo zblížal, ker se tudi učenje prenaša v šolo, to pa je sedaj povzročalo največ konfliktov med starši in otroki. Ko bo otrok ob 15. oziroma 16. uri prišel domov, ne bo potrebno tistih vsakodnevnih priganjanj: »Kdaj boš napisal nalogo? Ali si se že naučil? Zopet si dobil podpis! itd.« Odnosi bodo mnogo boljši in časa bo dovolj, da bodo otroci še bolj njihovi kot so bili sedaj.

Ognjeni krst smo v Žirovnici prestali, večina staršev, posebno tistih, kjer sta oba zaposlena, je zainteresiranih za novo obliko dela. Potrebno bo še doseči, da bodo ti starši začeli živeti v šolo, da bodo kolektivni in otrokom priskočili na pomoč, kadar bodo to pomoč potrebovali. Učiteljski kolektiv pa čaka zahtevna naloga, da bo novo obliko tudi dobro organiziral v zadovoljstvo nas vseh. d. t.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

19. in 20. julija italij. barvni film POVRČILO, v režiji George Pan Cosmatos, v gl. vlogi Richard Burton, ob 17. in 19. uri.

21. in 22. julija amer. CS barvni film STRAH JE KLJUČ, v režiji Michael Juchner, v gl. vlogi Barry Newman, ob 17. in 19. uri.

23. julija danski barvni film SOLA ZA ŽENINE, v režiji Sved Methling, v gl. vlogi Dirch Passer, ob 17. in 19. uri.

24. julija zaprto!
25. julija franc. barvni film VOZNIŠKO DOVOLJENJE, v režiji Jean Girault, v gl. vlogi Louis Velle, ob 17. in 19. uri.

26. in 27. julija jap. barvni film BITKA ZA PORT ARTHUR, v režiji Seiji Maruyama, v gl. vlogi Toshiro Mifune, ob 17. in 19. uri.

Kino PAVŽ

19. in 20. julija amer. CS barvni film STRAH JE KLJUČ, ob 18. in 20. uri.

21. in 22. julija italij. barvni film POVRČILO, ob 18. in 20. uri.

23. julija zaprto!

24. julija amer. barvni film MOŽ V DIVJINI, ob 18. in 20. uri.

25. julija danski barvni film SOLA ZA ŽENINE, ob 18. in 20. uri.

26. in 27. julija amer. CS barvni film BIVŠI PRIJATELJ KID, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE – MOJSTRANA

19. julija angl. nem. barv. film ORGIJE.

20. julija amer. barvni film NAJBOLJ NORA TEKMA.

26. julija amer. CS barvni film STRAH JE KLJUČ.

Kino KRANJSKA GORA

19. julija amer. barvni film ŠAMPION RODEA.

20. julija amer. barvni film MOŽ V DIVJINI.

23. julija amer. CS barvni film STRAH JE KLJUČ.

26. julija italij. barvni film POVRČILO.

DRUŽBENOPOLITIČNE IN DRUŽBENE ORGANIZACIJE KRAJEVNE SKUPNOSTI PLANINA POD GOLICO IN TRGOVSKO PODJETJE ROŽCA JESENICE

VABIJO VSE KRAJANE IN OKOLIČANE

na proslavo krajevnega praznika in 30-letnice osvoboditve ter otvoritve nove trgovine v Planini pod Golico, ki bo V PONEDELJEK, 21. JULIJA

z naslednjim programom:

16.30 slavnostna seja skupščine delegacij KS,

17.00 spominska komemoracija pred spomenikom NOB,

18.00 otvoritev nove trgovine GOLICA.

Po otvoritvi bo družabno srečanje s plesom v hotelu Planina pod Golico.

V programu sodeluje godba na pihala z Gorij, pevski zbor Jeklar, recitatorji, gasilci, graničarji, lovci, narodne noše in zabavno instrumentalni ansambel Bele narcise.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE JESENICE

samoupravna enota za družbeno pomoč

Na podlagi 14. člena pravilnika o pogojih za dodeljevanje stanovanj zgrajenih s sredstvi samoupravne enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu, objavlja samoupravna enota naslednji

JAVNI RAZPIS

ZA ZBIranJE VLOG PROSILCEV ZA PRIDOBITEV STANOVANJSKE PRAVICE V NAJEMNIH STANOVANJH, ZGRAJENIH S SREDSTVI SAMOUPRAVNE ENOTE ZA DRUŽBENO POMOČ V STANOVANJSKEM GOSPODARSTVU IN TO ZA:

– 36 družinskih stanovanj v stanovanjskem objektu SG-1 na Spodnjem Plavžu na Jesenicah (rok dograditve: 25.12.1975)

– 3 družinska stanovanja v stanovanjskem objektu TROJČEK S – 3 v Kranjski gori (rok dograditve: 5.11.1975).

P. p. Zaradi nepopolnosti uvodnega dela javnega razpisa v zadnji številki Železarja, ki jo je povzročil tiskarski škrt, ta del ponovno objavljamo, medtem, ko ostale pogoje lahko preberete v 27. številki Železarja z dne 10. julija 1975

Zahvala

Ob nenadni in težki izgubi drage mame in stare mame

IVANE ROBIČ

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki ste nam v dneh težke izgube pomagali in se v tako velikem številu od nje poslovili doma in ob odprtem grobu.

Posebno se zahvaljujemo zdravnikom: dr. Čehu, dr. Manfredovi in dr. Novaku ter vsem ostalim iz zdravstvenega doma za vso pomoč.

Zahvaljujemo se organizaciji terena Plavž, Cirilu Trilarju, Niku Brejcu, Ivanu Vovku-Zivanu ter obema govornikoma Andreju Zaločkarju in dobri sosedji Kavčičevi za ganljive poslovilne besede doma in ob odprtem grobu.

Prav tako se zahvaljujemo dobrim sosedom: Gožovim, Bedenovim in Olgi Sršen kakor tudi ostalim sosedom, za vso pomoč.

Hvala darovalcem vencev in cvetja, pevcem za žalostinke ter vsem vznikom osebnih avtomobilov.

ŽALUJOČI: hčerki Angela in Mina z družinama, snaha Malči, sinova Tone in Joža z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi drage sestre in tete

ELIZABETE JEKLIČ
roj. Tomaš

se iskreno zahvaljujem dr. Rjazancu in dr. Čehu za zdravljenje ter vsemu strežnemu osebju doma dr. Franceta Berglja za skrb in nego. Lepo se zahvaljujem osebju kirurškega oddelka splošne bolnišnice na Jesenicah in vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti in zasuli njen prerani grob s cvetjem.

ŽALUJOČI: sestra Cilka Berglu in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem odboru strojnih delavnic za denarno pomoč v času moje bolezni.

Matko Medja

ZAHVALA

Kolektivu žebljarne se za prejeti denar ob smrti mojega očeta najlepše zahvaljujem.

Francka Čelik

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sindikalnemu odboru gradbenega vzdrževanja za denarno pomoč, ki sem jo prejela ob moji dolgotrajni bolezni. Vsem sodelavcem želim pri delu mnogo delovnih uspehov.

Iskreno se zahvaljujem tudi dr. Stanki Semrov-Novakovi za uspešno zdravljenje. Prisrčna hvala za ves njen trud.

Agica Pavlovič

DELOVNA SKUPNOST OSNOVNE ŠOLE ŽIROVNICA

OBJAVLJA

naslednja prosta delovna mesta:

1. 1 KV kuharica v SMK za nedoločen čas;

2. 2 NK delavki v SMK za nedoločen čas;

3. 1 čistilko za določen čas;

Za delovna mesta v kuhinji velja trimesečno poizkusno delo.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Nastop dela 1.9.1975.

SEZONA ALPSKIH SMUČARJEV USPEŠNA

Analiza rezultatov in uspehov, ki so jih dosegli v sezoni 1974/75 alpski smučarji smučarskega društva Jesenice nam pokaže, da je bila pretekla sezona dosti uspešna. Člani in članice so dosegali visoke uvrstitve in mnogokrat segali celo po najvišjih nastrovih, poleg tega pa sta si dva zagotovila celo uvrstitev v državno reprezentanco (Gašperšič, Šoberl).

Velik korak naprej pa je napravil v pretekli sezoni pionirski referat, saj so se pionirji po nekajletnem premoru zopet enakovredno kosali z ostalimi pionirji slovenskih klubov. Uspešnost sezone pri pionirjih nam pokaže uvrstitev šestih namlajših v izbrano vrsto Slovenije in pa vrsta odličnih rezultatov, doseženih na državnih, republiških in kategorizacijskih tekmovanjih.

Manj uspešnosti zasledimo pri mladincih, kar pa gre na račun slabih snežnih razmer in pa tudi nekoliko nenačrtnega dela nekaj let nazaj. Splošna ugotovitev, pa je, da je alpsko smučanje v nekaj letih v Jugoslaviji zelo napredovalo, za uspeh pa je seveda potrebno mnogo treninga in resnega dela.

Jeseniški alpinisti so v zadnjih letih dobili resne konkurente v mnogih slovenskih klubih, skoraj povsod pa se zelo resno dela z mladino, kar kaže tudi to, da se na tekmah najmlajših zbere po nekaj sto tekmovalcev, o zmagovalcu pa včasih odločajo tudi stotinke sekunde. Zato bo naloga naših smučarskih delavcev v prihodnje vedno bolj težka, dobri rezultati pa vedno bolj težko priborjeni.

Pregled rezultatov nam pokaže, da so v pretekli sezoni najboljše rezultate in uvrstitve v reprezentanci dosegli naslednji tekmovalci SD Jesenice.

V članski reprezentanci Jugoslavije: 2. mesto Miran Gašperšič — olimpijski kandidat, 9. mesto Matjaž Šoberl.

V pionirski reprezentanci Slovenije: 5. mesto Grega Benedik — starejši pionir, 2. mesto Brigita Kejžar — starejša pionirka, 2. mesto Barbara Benedičič — mlajša pionirka, 3. mesto Saška Vesek — mlajša pionirka, 1. mesto Matej Oblak — mlajši pionir in 3. mesto Barbara Kunc — cicibanke.

Na državnem prvenstvu sta dosegli najboljše uvrstitve: 2. mesto Miran Gašperšič v veleslalomu in kombinaciji za člane in 3. mesto Sonja Gazvoda v kombinaciji članice.

Skupno se je uvrstilo 12 jeseniških tekmovalcev na državnem prvenstvu med prvih deset in to z dvajset uvrstitvami.

Na prvenstvu Slovenije pa so dosegli najboljše rezultate: 1. mesto Matej Oblak — veleslalom — cicibani, 2. mesto Miran Gašperšič v veleslalomu in slalomu za člane, 3. mesto Sonja Gazvoda v veleslalomu in slalomu za članice, Matjaž Šoberl, veleslalom — člani, Grega Benedik, veleslalom — st. pionirji, Matej Oblak — veleslalom — ml. pionirji, Barbara Kunc — veleslalom — ml. pionirke in veleslalom cicibanke.

Skupno je doseglo uvrstitev med najboljših deset na slovenskem prvenstvu 15 tekmovalcev s 24 uvrstitvami.

Na kategorizacijskih tekmah pa so dosegli najboljše rezultate:

1. mesto: Sonja Gazvoda — veleslalom članice, Gregor Sodja — slalom člani, trikrat Matej Oblak — veleslalom cicibani, dvakrat Barbara Kunc — veleslalom cicibanke;

2. mesto: dvakrat Sonja Gazvoda — slalom in veleslalom članice, trikrat Miran Gašperšič — slalom in veleslalom člani, Boris Pesjak — sla-

lom člani, Grega Benedik — veleslalom — st. pionirji, dvakrat Matej Oblak — veleslalom cicibani, Matjaž Naglič — veleslalom cicibani, Barbara Kunc — veleslalom cicibanke;

3. mesto: trikrat Barbara Benedičič — slalom in veleslalom ml. pionirke, trikrat Matej Oblak, veleslalom ml. pionirji in cicibani, trikrat Matjaž Presterel veleslalom

cicibani in dvakrat Barbara Kunc veleslalom cicibanke.

Skupno se je 16 tekmovalcev na kategorizacijskih tekmah uvrstilo med najboljših pet in to z 51 uvrstitvami. Pripomniti pa je treba, da so bila vsa tekmovanja, posebno pa najmlajših, izredno številno obiskana. Rezultati pa smučarsko društvo Jesenice obvezujejo za še bolj resno delo, kajti konkurenca bo v prihodnjih letih še večja, saj smučanje v Sloveniji postaja vedno bolj priljubljen in množičen šport, kar dokazujejo številna tekmovanja kljub muhastim zimam.

-bef

Nogomet

JESENICE : TRBIŽ 1:2 (1:1)

V soboto, 12. julija so jeseniški nogometaši gostovali v Beljaku, kjer so odigrali finalno tekmo v okviru turnirja TREH MEJA z moštvom Trbiža. Srečanje so izgubili z rezultatom 2:1 (1:1).

Moštvo Trbiža je že v 19. minuti prišlo v vodstvo; po hitrem naprednem napadu je srednji napadalec ušel obrambi Jesenic in podal na desno stran do prostega desnega krila, ki je kakšnih osem metrov neubranljivo streljal mimo nemočnega vratarja. Po tem голу so Jeseničani zaigrali dobro in si ustvarili nekaj lepih priložnosti za doseg gola. Eno od teh je realiziral v 28. minuti Zoran Kramar, potem, ko je Rakovič poslal pravo bombo na vrata, vendar jo je vratar uspel le kratko odbiti. Pri tem je bil najbolj iznajdljiv Kramar in žogo potisnil v nebranjeno del vrat nasprotnika. S tem rezultatom sta moštvi odšli tudi na odmor.

V drugem polčasu je bila igra v glavnem enakovredna vse do 70 min, ko so igralci Trbiža preko svojega

najboljšega igralca dosegli svoj drugi gol. Temu je v veliki meri pomagala naša neodločna igra v obrambi. Po tem голу so igralci Jesenic zaigrali kot prerorejeni in potisnili nasprotnika na njegovo polovico igrišča. Toda napadalec niso znali te priložnosti realizirati. Najlepšo priložnost so napadalec zamudili v 86. minuti, ko je Jereb iz sedmih metrov zgrešil prazen gol. S tem je pokopal še zadnje upe našega moštva na končni uspeh.

Ne glede na poraz pa zaslužijo igralci vso pohvalo za izredno požrtvovalno in fer igro, za katero so prejeli vse priznanje tudi nasprotniki.

V tekmah za tretje in četrto mesto, sta se srečali moštvi Bele peč in Kelaga iz Beljaka. V enakovredni igri so zmagali igralci Bele peč in tako osvojili tretje mesto.

Končni vrstni red je naslednji: 1. Trbiž, 2. Jesenice, 3. Bela peč in 4. Kelag (Beljak).

Naslednji turnir prijateljstva TREH MEJA bo prihodnje leto v Trbižu.

KONGRES IFE V ST. MORITZU

V dneh od 27. do 29. junija je bil v Švici — St. Moritzu, 27. redni kongres mednarodne zveze za kegljanje na ledu — IFE. Predsedstvo IFE in delegati šestih evropskih držav, ki zastopajo okoli 100.000 registriranih članov te športne panoge, smo se zbrali v hotelu Alabama, da na zasedanju tehnične komisije in kongresa razčistimo mnoga vprašanja iz dokaj obsežnih, sicer pa običajnih dnevnih redov obeh zasedanj.

Kot običajno so imeli največ dela člani tehnične komisije, ki je zasedala dan pred kongresom pozno v noč. Ker je prišlo v zadnjem času, po uvedbi izmenjevalnih plošč, pa tudi samih čokov, v proizvodnji le teh do raznih, nedovoljenih mahinacij, je tehnična komisija predlagala kongresu, dokaj odločne ukrepe o izdaji licenc. Sestavljen je bil pregled o izdanih licencah, pri tem pa je bilo ugotovljeno, da od 84 izdanih licencah oz. odobrenih izdelav čokov, samo devet ustreza predpisom in normam IFE.

V ostalem je tehnična komisija sprejela in predlagala precej dopolnil in sprememb v zvezi s pravili tekmovanja in predlagala, da se uvede ločena evropska prvenstva v metu na daljavo.

Za sam uvod zasedanja kongresa je bil opravljen ceremonial sprejema sedmega člana IFE in sicer Luxemburga. Predstavniki te države je po kratki obrazložitvi aktivnosti in dela njihove zveze, tudi sprejel organizacijo naslednjega rednega kongresa IFE, ki bo v juniju 1976 v Luxemburgu. V zvezi s tem pa je bila sprejeta tudi odločitev o organizaciji evropskega prvenstva leta 1977 v tej državi.

Po obvestilu predsednika IFE pa bo na prihodnjem kongresu sprejeta v članstvo tudi Švedska.

Tako s strani predsednika IFE, kakor tudi predsednikov posameznih zvez, članic IFE, je bila naša delegacija deležna pohvale in priznanja za opravljeno delo pri organizaciji kongresa pri nas v Kranjski gori, kakor tudi za organizacijo evropskega prvenstva, s poudarkom, da smo kljub vsem problemom in ob neugodnih vremenskih razmerah, uspešno opravili zahtevno organizacijo in zaupano nam delo.

Na tem kongresu je naša delegacija, ob razdelitvi diplom IFE, zmagovalcem na EP 1975 v Kranjski gori, prevzela tudi diplomi naših dveh uspešnih tekmovalcev in sicer za drugo mesto Miha Smoleja iz KKnL Kranjske gore in peto mesto Rebca iz KKnL Bled. C. E.

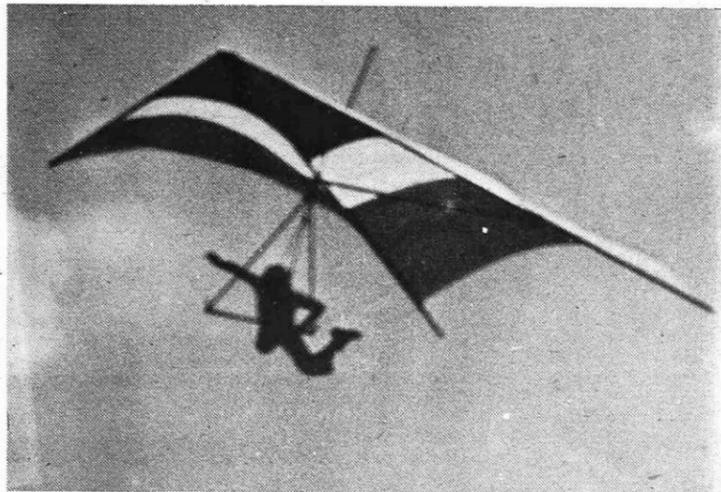
KORISTNA ODLOČITEV KOLEKTIVA ŽELEZARNE

V jeseniški občini deluje pet planinskih društev, ki oskrbujejo devet planinskih postojank in vse bivake v vzhodnem delu Julijskih Alp, ter več desetih kilometrov planinskih poti. Večina postojank obratuje samo v poletnih mesecih, pozimi pa so izpostavljene neusmiljenim vremenskim silam narave, ki so sposobne v trenutku uničiti desetletne napore planinskih društev in družbe. To je dokazala tudi minula zima, v kateri je snežni plaz odpihnil del Tičarjevega doma na Vršiču. Iste naravne sile gospodarijo na planinskih poteh, katere hudourniki včasih na mah spremenijo v svojo strugo, druge pa jih dobesedno zatrpajo z gramozom. Jeklena vrvi se ob udarcu strele ali kamna pretrga, železni klin zleti iz skale in velika nevarnost za planinca je tu. Potrebno je dneve in tedne trdega dela, da se vrvi in klini ponovno utrdijo, uredijo pota za varno hojo in popravijo postojanke.

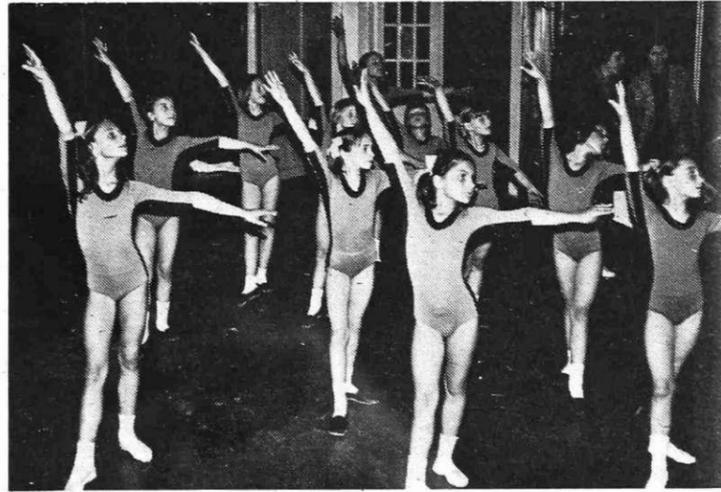
Vsa ta dela so povezana z velikimi stroški, ki jih društva iz lastnih dohodkov sama ne zmorejo, zato so se obrnila tudi za pomoč na delovni kolektiv Železarne, ki je v ta namen odobril 100.000,00 dinarjev. Pri razdelitvi tega zneska je bilo upoštevano tudi planinsko društvo Gorje iz radovljanske občine, ki oskrbuje dve postojanki in triglavskem pogorju, kamor železarji že več let organizirajo svoje pohode.

DELOVNEMU KOLEKTIVU ŽELEZARNE JESENICE SE ZA RAZUMEVANJE IN ODOBRENA SREDSTVA ISKRENO ZAHVALJUJEMO IN ZAGOTAVLJAMO, DA JIH BOMO PORABILI V KORIST VSEH OBISKOVALCEV GORA IN NARAVE.

Koordinacijski odbor planinskih društev občine Jesenice



Škofjeločan Stane Kranjc je v nedeljo, 13. julija nekaj po 11. uri navdušil nekaj sto turistov in obiskovalcev Kranjske gore na spodnji postaji žičnice, ko se je z zmajem spustil z Vitranca. Let je trajal okoli štiri minute, pomenil pa je propagando za začetek kranjskogorske »zmajevske šole«. Tovarna Elan v Begunjah bo namreč v kratkem začela z izdelavo zmajev, ki bodo stali okoli 8.000,00 dinarjev, v ceno pa je vračunano tudi šolanje. Prijave za omenjeno šolo sprejemajo v tovarni Elan v Begunjah. Za Kranjcem bi moral poleteti tudi trikratni svetovni prvak v vlečnem smučanju Michael Robertson iz Kanade, ki pa je imel težave z vzletom. Le-to je namreč konstruktor in izdelovalec zmajev in bo nekaj časa ostal pri nas kot svetovalec omenjene šole.



Mladi rod pionirk — telovadk TVD Partizan Jesenice pri ritmični vadbi. Pionirke vodi naš sodelavec Leon Mesarič

PLAVAJI!

Ko utopljenca transportiramo k obali, moramo pri tem stalno paziti, da ima nos in usta nad gladino vode.

Utopljenca, ki ne kažejo znakov življenja (dihanje, srčni utrip) je potrebno spraviti na suho čim hitreje (usposobljeni reševalci dajejo umetno dihanje že med plavanjem k obali), ker so za njegovo življenje odločilne že sekunde. Utopljenca, ki ne diha, dajemo umetno dihanje (najbolje usta na usta, ali usta na nos), utopljenca pa, ki nima zaznavnega delovanja srca (udarce srca poslušamo z ušesom na prsnem košu), pa masažo srca ob istočasnem dajanju umetnega dihanja. Masažo srca smejo dajati le tisti, ki so za to resnično usposobljeni.

Vedi:

— Čim hitreje gabi utopljenec pomoč, tem več ima izgledov za rešitev.

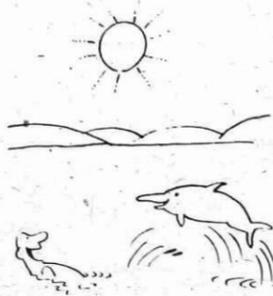
— Utopljenec je za reševalca lahko nevaren.

— Umetno dihanje se daje le utopljenecem, pri katerih dihanja ne zaznamo.

— Masažo srca dajemo, če srce ne deluje in le če smo usposobljeni za to.

— Pri utopljencah, ki so v smrtni nevarnosti, kliči na pomoč še zdravnika.

— Vsak, ki zna plavati, je moralno dolžan nuditi pomoč utopljenca.



Za preverjanje znanja plavanja in plavalne sposobnosti imamo lahko različna merila (sl. 27).

Za preverjanje plavalnega znanja uporabljamo sledeča merila:

1. Koliko metrov preplava plavalec začetnik.

2. Kako obvlada tehniko plavanja.

3. Koliko tehnik plavanja zna.

1. Koliko časa ali koliko metrov (več sto) je sposoben plavati.

2. V kolikšnem času je sposoben plavalec preplavati različno daljavo.

Za preverjanje plavalne sposobnosti plavalcev povprečnih sposobnosti, prilagamo kriterije za deset starostnih kategorij, ki jih uporabljajo v Zahodni Nemčiji kot norme za izpopolnjevanje kartončkov »TRIM«.

STAROSTNE KATEGORIJE — NORME ŽENSKE — NORME

do 4 leta starosti	50 m brez časa	50 m brez časa
Od 5 do 7 leta starosti	50 m 2:00 min	50 m 2:00 min
Od 8 do 10 leta starosti	50 m 1:30 min	50 m 1:45 min
Od 11 do 14 leta starosti	50 m 1:15 min	50 m 1:30 min
Od 15 do 18 leta starosti	100 m 2:15 min	100 m 2:30 min
Od 19 do 30 leta starosti	100 m 2:20 min	50 m 1:15 min
Od 31 do 40 leta starosti	100 m 2:30 min	50 m 1:25 min
Od 41 do 50 leta starosti	50 m 1:15 min	50 m 1:40 min
Od 51 do 60 leta starosti	50 m 1:30 min	50 m 2:00 min
Od 61 dalje	50 m 1:45 min	50 m 2:15 min